

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
7 Ekim 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3113)

III. AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci ve 9'uncu maddeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

2'nci Toplantı
7 Ekim 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 12.02'de açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci ve 9'uncu maddeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine

İlişkin açıklama yaptı.

Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3113) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 19.09'da toplantıya son verildi.

7 Ekim 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.02

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 2'nci Birleşimini açıyorum.(x)

Gündemimizde (2/3113) esas numaralı Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin; Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3113) (**)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

8'inci ve 9'uncu maddeler birbirleriyle ilişkili olan maddeler. Her iki maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci ve 9'uncu maddeleri okutuyorum:

MADDE 8- 17/8/1983 tarihli ve 2879 sayılı Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna 4 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Cumhurbaşkanlığı Raportörlüğü

MADDE 4/A- Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren ve uzmanlık gerektiren konularda çalıştırılmak üzere Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında Cumhurbaşkanlığı raportörü ve Cumhurbaşkanlığı raportör yardımcısı istihdam edilebilir. Cumhurbaşkanlığı raportörleri mesleğe özel yarışma sınavıyla Cumhurbaşkanlığı raportör yardımcısı olarak alınırlar ve bunlar için mesleğe girişte ihtiyaca göre yabancı dil şartı aranabilir. Cumhurbaşkanlığı raportörlerine ve Cumhurbaşkanlığı raportör yardımcılara, sırasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama uzmanı ve yasama uzman yardımcılara mevzuatında kadrosuna bağlı olarak mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları kapsamında yapılması öngörülen ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Bu ödemelerden vergi ve diğer kesintilere tabi olmayanlar bu maddeye göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Bunlar emeklilik hakları bakımından da Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama uzmanı ve yasama uzman yardımcılara denk kabul edilir. Cumhurbaşkanlığı raportörü ve Cumhurbaşkanlığı (*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(**) (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi 6/10/2020 tarihli 1'inci Toplantı tutanağına eklidir.

raportör yardımcıları 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi hükmünden yararlanırlar. Bunlar hakkında mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavları, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile bu Kanunda yer almayan diğer hususlarda, 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi uygulanır.

Cumhurbaşkanlığı raportörü kadrolarında bulunanlardan hizmetine ihtiyaç kalmayanlar, Cumhurbaşkanlığı bağlı kuruluşlarında veya bakanlıkların merkez teşkilatlarında özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutulan mesleklerle ilişkin durumlarına uygun uzman kadrolarına atanabilir. Bunların atama teklifleri Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığınca yapılır. Atama teklifi yapılan kurum veya kuruluşça personelin atama işlemleri onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Bunlar, atama işlemi tamamlanıncaya kadar, mevcut kadrolarına ait her türlü aylık, ek gösterge, zam, tazminat, ikramiye, sözleşme ücretleri ile diğer mali haklarını Cumhurbaşkanlığı bütçesinden almaya devam eder. Bu madde kapsamında atanaların, önceki kadrolarında geçen veya geçmiş sayılan süreleri yeni atandıkları kadrolarda geçmiş sayılır. Bu fıkranın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

Hâkimler ve savcılar, yasama uzmanları, 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde belirtilen merkez teşkilatı kadrolarında bulunanlardan ve mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve yeterlikleri aynı veya benzer nitelik arz eden merkez teşkilatı kadro veya pozisyonlarında bulunanlardan yardımcılık, stajyerlik veya adaylık sürecini tamamlamış olanlar Cumhurbaşkanlığı raportörü kadrolarında 4 üncü maddedeki usul ve esaslara göre süreli personel olarak görevlendirilebilir.”

MADDE 9- 2879 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Hâkimler ve savcılar, yasama uzmanları, 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin - “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde, belirtilen merkez teşkilatı kadrolarında bulunanlar ile mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve yeterlikleri aynı veya benzer nitelik arz eden merkez teşkilatı kadro veya pozisyonlarında bulunanlardan 30/9/2020 tarihinde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında raportör unvanıyla görev yapmakta olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içerisinde başvuruları kaydıyla başvuruyu takip eden bir ay içinde Cumhurbaşkanlığı raportörü unvanlı kadrolara atanırlar.

Birinci fıkra kapsamındaki kadro veya pozisyonlarda bulunmuş ve Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında süreli personel olmayanlardan anılan Başkanlıkta, 30/9/2020 tarihinde yönetici kadrolarında görev yapanlar Cumhurbaşkanlığı raportörü unvanını ihraz etmiş sayılırlar. Birinci fıkra kapsamındaki kadro veya pozisyonlarda bulunanlardan süreli personel statüsünde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında 30/9/2020 tarihinde yönetici kadrolarında görev yapanlar onbeş gün içerisinde başvuruları kaydıyla Cumhurbaşkanlığı raportörü unvanlı kadrolara atanırlar.

Bu maddeye göre Cumhurbaşkanlığı raportörü unvanlı kadrolara atanaların ve ihraz etmiş sayılanların adaylık, yardımcılık veya stajyerlik süreleri dâhil birinci fıkra kapsamındaki kadro veya pozisyonlar ile yöneticilik kadrolarında geçirdikleri ve/veya geçirmiş sayıldıkları süreler Cumhurbaşkanlığı raportörü kadrolarında geçmiş sayılır.

Bu maddeye göre atanalardan mali hakları hususunda 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında, talepleri halinde anılan düzenlemelerin uygulanmasına kazanılmış hak aylık derecesi birinci derecenin birinci kademesine yükselinceye kadar devam edilir.

Bu madde kapsamında, Cumhurbaşkanlığı raportörü kadrosuna atananlardan ya da bu unvanı ihraz etmiş sayılanlardan hizmetine ihtiyaç kalmayanların 4/A maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki atama teklifleri talepleri halinde, daha, önce görev yaptıkları kurum veya kuruluşa yapılması suretiyle uygulanır. Hâkim ve savcılar hakkında 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 40 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, kanun teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde, özellikle Cumhurbaşkanlığı raportörlüğüne yönelik bazı eleştiriler gündeme getirilmiş idi. Özellikle yetki ve görevlerinin tam olarak belirlenmediğine, bunların nasıl ve ne şekilde olacağına, Cumhurbaşkanlığının görev alanıyla ilgili her türlü işleri yapabileceklerine yönelik ifade bulunduğu, bunun uygun olmadığına dair birtakım ifadeler yer aldı geneli üzerinde yapılmış olan görüşmelerde. Cumhurbaşkanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürümüz şu anda aramızda, o nedenle ben bu iki maddeyle ilgili olarak ona öncelikle bir söz vermek istiyorum. O, açıklamalarını yaptıktan sonra bu iki madde üzerinde müzakerelerimizi gerçekleştiririz.

Sayın Hakkı Susmaz Bey, buyurun lütfen.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; niye böyle bir madde hazırlayıp önünüze geldik? Mevcutta, Cumhurbaşkanlığının tüm kadroları aynen Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğu gibi 657 sayılı Kanun’un 59’uncu maddesi gereği istisnai memurluk kadroları. Biz, hâlihazırda, aslında, istediğimiz kişiyi, kanundaki şartları taşıması kaydıyla, herhangi bir sınav olmaksızın Cumhurbaşkanlığında istihdam edebiliyoruz. Biz bu maddeyi yazmakla bir bakıma kendimizi de kanunla kısıtlıyoruz. Bunun sebebini de anlatacağım.

Fakat şuradan başlamak istiyorum: Anayasa’nın 104’üncü maddesinde Cumhurbaşkanının görevleri sayılmış ve birçok kanunda da Cumhurbaşkanına görev verilmiş. Bu görevlerini yerine getirmek üzere de Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı kurulmuş. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının ana görevi, Cumhurbaşkanına Anayasa’da ve diğer kanunlarda verilen görev ve yetkilerin kullanılması için gerekli hazırlık çalışmalarını yapmak. Bunlar içerisinde -hepinizce de malum- ne var? Kanunları yayınlamak, Anayasa Mahkemesine kanunların iptal davalarını açmak, kararname çıkarmak ve birçok kanunun verdiği yetki ve görev sebebiyle Cumhurbaşkanı kararı çıkarmak. Bunlar önceden malum, Bakanlar Kurulu kararıydı. Tüm bunlar için, Cumhurbaşkanlığında bu görevleri yerine getirmek için bir ihtisaslaşmaya ve uzmanlaşmaya gitmek gerekiyordu. Malum, yeni sisteme geçtikten sonra Başbakanlık kapatıldı ve devletin evrak mutfağı artık Cumhurbaşkanlığı oldu.

Daha somut anlatmak için şu örneği müsaadenizle vermek istiyorum: Benim Genel Müdürlüğüm Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü ve ihtisaslaşarak altımda 10 tane daire başkanlığı var. Bunlar, Kanunlar Daire Başkanlığı, Kararnameler Daire Başkanlığı, Kararlar Daire Başkanlığı, Kurum Yönetmelikleri, Cumhurbaşkanlığı Yönetmelikleri Daire Başkanlıkları şeklinde gidiyor. Şimdi, buralarda elbette uzman niteliğinde kişiler çalıştırmak gerekiyor. Biz de hâlihazırda, iki yıldır raportörlük kadrosu ihdas ederek aynen bu kanunda yazdığımız gibi hâkimler, savcılar, kariyer meslekten gelenler, yasama uzmanları da var aramızda, onları raportör kadrosunda istihdam ediyoruz. Şimdi, tabii, iki yıldır belli bir teşkilatlanmayı gerçekleştirdik ama hâlâ uzman niteliğinde raportöre ihtiyacımız var. Şimdi, bunları nasıl karşılıyorruz? Diğer bakanlıklardan, diğer kurumlardan yetenekli, kabiliyetli kişileri alarak bizde istihdam etmeye çalışıyoruz. Ama yani malum, onlar da vermek istiyorlar çünkü onların da işine yarıyor.

Biz de hem yeni, genç, yetenekli kişileri alabilmek ve bunun kanunen de bir cazibesini artırmak için bunu aynen Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğu gibi, yasama uzmanlarında olduğu gibi kanunla düzenlemeyi tercih ettik.

Dolayısıyla, nasıl alacağız? 657 sayılı Kanun’un ek 41’inci maddesi uzmanlık maddesi, orada merkezî sınava girmek şartıyla yazılı ve/veya sözlü -ama merkezî sınava girmek şart yani KPSS’ye-yarışma sınavıyla uzman alınıyor. Biz de aynı bu metodu kullanarak raportör yardımcısı alacağız ve bunları üç yıl yeterlilik, gerekli dil şartını sağladıktan sonra raportör olarak istihdam edeceğiz.

Genel olarak bu kanun teklifini, taslağını hazırlamamızdaki gaye buydu.

Sorularınız varsa...

Arz ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir sorum var, izin verir misiniz Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz vereceğim.

Bitirdiniz, değil mi?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, teşekkür ederim.

Şimdi, maddelerle ilgili söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Hakkı Bey, iyi niyetli bir düzenleme yapmışsınız. Diyorsunuz ki: “Böyle bir ihtiyaç var.” Nasıl bir ihtiyaç? “Cumhurbaşkanı kanunları yayınlar, yürütür; ayrıca, yasama görevi de var, bununla ilgili düzenlemeler de yapacak. Dolayısıyla, ihtiyacımız var.” İhtiyacınız var hakikaten, özellikle Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin çoğunda hata var, ihtiyacınız olduğu görülüyor. Fakat sizin anlattığınız ihtiyacı yani hukukla ilgili, kanunların yayınlanması, düzenlenmesi, gözden geçirilmesiyle ilgili ihtiyacı bu maddede, 8’inci maddede, 9’uncu maddede göremiyoruz. Bakın, Cumhurbaşkanlığı raportörü nedir? Buradaki tanıma göre dediğinizle ilgili hiçbir cümle yok. Diyor ki: “Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren ve uzmanlık gerektiren konularda çalıştırılmak üzere...” Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren konular da Anayasa’nın 104’üncü maddesinde çok geniş bir şekilde Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren konular sayılmış. Şimdi, siz “Savunma alanında çalıştıracağız.” demediniz, “Dış politika alanında çalıştıracağız.” demediniz, sadece kanunlarla yani özellikle Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüyle ilgili alanlarda çalıştırılmak üzere...” dediniz. Doğru, o alanda çalıştırılması gerekir.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Sadece o alanda değil ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani ne alan var başka? Ama işte ben de işte onu soruyorum, sadece o alan değil de ne alan? Burada öyle bir şey yazmıyor, net olarak burada ifade edilmesi lazım. Kanunlar öncelikle lafzıyla hüküm ifade eder, ondan sonra ruhuyla. Şimdi, lafzından ben böyle bir şey anlamadım. Sizin söylediklerinizi şu metindeki lafızda görmek mümkün değil, bunu görebileceğiz önce, ona göre düzenleyeceksiniz. Ne olduğunu bilelim. Sorun değil, tabii ki bu kadrolar verilecek ama ne için bu uzmanlık, bu raportörlük düzenleniyor, belli değil.

Bakın, 104'üncü maddede Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinde deniyor ki: "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir." Ondan sonra da sayıyor tek tek. Yürütme yetkisi, tüm yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına ait, siz "Cumhurbaşkanının görev alanına giren ve uzmanlık gerektiren konularda çalıştırılmak üzere..." diyorsunuz. Her konuda yani. O zaman bir sınırlama yok ki, sizin dediğiniz alanda olacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şöyle yapalım: Bülent Bey konuşmasını bitirsin, notlarınızı alın, siz de notunuzu alın, cevaplarını sonra...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sadece bir parantez. Anayasa Mahkemesinde de raportörler var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onların görev alanı belli.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Anayasa Mahkemesiyle ilgili bütün alanlarla ilgili. Buradaki raportör bunu hazırlayıp yine Anayasa Mahkemesi üyelerinin önüne getiriyor. Dolayısıyla, burada şey şu: Anayasa Mahkemesinde olduğu gibi siz onu sıkılaştırırsanız hiçbir şey olmaz. Bu hukukta olur, millî savunmada olur, diğer konularda da olur, tıpkı bugün adliyelerde olduğu gibi. Yani siz bugün mesela Yargıtaya tetkik hâkimi alıyorsunuz, cezada çalıştırıyorsunuz, hukukta çalıştırıyorsunuz, geri gönderdiğinizde BAM'larda, istinaf mahkemelerinde çalıştırıyorsunuz. Burada sadece "Hâkim olarak tek bir şeye bakacak." diye bir kaide, kural yok. Şimdi burada da öyle, Cumhurbaşkanlığındaki, eski Başbakanlıktaki –siz Maliye kökenlisiniz- Maliye Bakanlığındaki denetimi siz taşraya gönderdiğinizde sadece bir bilanço üzerinde çalışmıyordu ki o şirketin ıçığını cıçığını, bütününü çıkarıp yapıyordu. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanlığına giden bir raportör de öyle, gerekli gördüğü her alanda, kendisindeki donanımına göre ilgiliden rapor ister. Zaten bugünkü karşılığı o, şimdiye kadar Cumhurbaşkanlığında hiçbir kadro yok, hep geçici olarak çalıştırıldı.

Dolayısıyla, buradaki temel husus şu: Yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte devletin hafızasını orada yerleştirebilmek, temel hedef bu. Daha sonraki süreçte olduğu zaman sınavla yine olacak, inşallah diğerleri ondan sonra Cumhurbaşkanlığı raportörlüğüne atanacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ekrem Bey, mesela Anayasa Mahkemesi raportörü dediğiniz zaman tabii ki her konuyu bilecek. Ben de devlette çalıştım, her konuyu bilmemiz gerekir. Her konuyu bilmek ayrı, bir konuda yetkili olmak ayrı; bilmek ayrı, yetkili olmak ayrı. Anayasa Mahkemesi raportörü tabii ki bilir, gelen birçok konuyla ilgili oturacak... Ama "Savunma sanayisiyle ilgili yapılan politikalar yanlış." demiyor. Onunla ilgili hukuki düzenlemenin yanlış, eksik, noksan olduğuyla ilgili tespiti yapmak üzere, hukuki boyutuyla ilgili tespiti yapmak üzere raportörlük ihdas ediliyor. Yoksa, savunma sanayisini biliyor diye uzman olmuyor, raportör olmuyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İşte Bülent Bey, bu da öyle yani burada da her alanda...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada yazmıyor, ben de onu diyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şöyle, bu zaten daha sonra yönetmelikle düzenlenecek. Şimdi, bunun önce şablonu bu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın "Kanunla düzenlenir." diyor, siz diyorsunuz ki "Yönetmelikle düzenlenecek." Ben de onu diyorum, yönetmelikle düzenlenmesin, kanunla görev ve yetkisi konsun.

Şimdi, "Cumhurbaşkanının görev alanına giren ve uzmanlık gerektiren konularda çalıştırılmak üzere." demek ne demek? Hiçbir sınırlamaya tabi olmaması demektir, bunu diyorum. Bu sınırlamayı, biraz önce Hakkı Bey'in söylediği sınırlamayı yapacağız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şöyle, Sayın Başkanımızın, Hakkı Bey’in de değindiği nokta o. Burada şablonu oluşturuyoruz, ilk önce biz bunlara kadro ihdası yapıyoruz, kadro ihdası çıktıktan sonra burada da zaten...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ekrem Bey, usulün dışına çıkıyoruz. Sayın Kuşoğlu konuşmasını bitirsin, diğer arkadaşlarımız da sözlerini şey yapsın, ben sizlere konuşma hakkı vereceğim, öyle yapalım.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kadro ihdası yaparken de görev ve yetkisi –Hakkı Bey siz biliyorsunuzdur- Anayasa’nın 128’inci maddesi: “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri -burada görev ve yetkisi belirtilmiyor- hakları, yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” diyor. Burada görev ve yetkiyle ilgili bir kanun düzenlemesi var mı? Yok, ben de onu söylüyorum. Ayrıca son bentte de diyor ki: “Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları da kanunla özel olarak düzenlenir.” Siz burada yetiştirilmeyi de işin içine dâhil ediyorsunuz, bu 128’inci maddeyi gözden geçiriyorsunuz. Konu bu yani görev ve yetkilerini buraya yazmakta ne beis var, ben onu anlamadım. Yani kanun bu şekilde düzenlenmez, sadece bu.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Cevap vereyim mi Sayın Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hepsine birlikte cevap verelim, siz onu notlarınıza alın, ben size tekrar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özür dilerim Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Estağfurullah, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Bir de Hakkı Bey “Kanunla düzenlemeyi tercih ettik.” dediniz. Bu, bir tercih değil, zorunluluktur bu, kanunla düzenlenmesi gerekir, tercih değil bu. Evet, bizim Cumhurbaşkanlığımız her türlü yetkiyi haizdir, her şeyi yapabilir ama bunu da yapmasın artık yani.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında ben bir soru olarak sormak istiyorum. Şimdi, anladığım kadarıyla bu kadro ihdası için geçici olarak kullanılan kadroların daha kalıcı ve daha belirli kurallara göre seçilmesi bağlamında bir önerge getiriyorsunuz. Yani bunu şöyle mi anlamamız lazım: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi iki yıl boyunca geçici kadrolarla yürüttü işini, şimdi daha kalıcı bir kadrolaşma düşündüğünüzü söylüyorsunuz, ben bunu böyle anlıyorum. Peki ama bunun sayısı, ne bileyim ben, koşulları gibi konularda bir açıklık olması lazım değil mi? Yani biz ne bileceğiz buradan, kaç kişi alınacak mesela? Bunun etki analizi nedir, ne olacak bu kadar kişinin istihdam edilmesi? Ben bu soruyu soracaktım.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Kariyer sistem, devlette uzun zamandan beri olan ve kamuya oldukça nitelikli, vasıflı elemanlar yetiştirmiş olan bir sistem. Geçmişte sadece belli kurumlarda olan, işte, bilinen şekliyle Hazine, DPT gibi kurumlarda olan, daha sonra yaygınlık kazanan bir sistem ve esasen kariyer sistemi bu nedenle destekliyoruz. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı içerisinde İdari İşler Başkanlığı bünyesinde böyle bir sisteme geçilmesi de bu nedenle olumlu, isabetli.

Burada Bülent Bey'in de ifade ettiği bazı sorulara belki cevap olabilmesi açısından bazı şeyleri ifade etmek istiyorum.

Birincisi: Evet, Anayasa'nın 128'inci maddesinde memurların görev yetkilerinin, atanmalarının, niteliklerinin, mali ve sosyal haklarının kanunla düzenleneceği ifade edilmiş ancak bununla ilgili 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu özel bir kanun olarak zaten bu amaçla çıkartılmış. Orada genel anlamda memurların görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş. Kariyer mesleklerde bundan farklı olarak kendi kanunlarında yahut kanunların verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılmış olan yönetmeliklerde düzenlenir bunlar. Nitekim şu anda uzman, denetçi, müfettiş yahut raportör unvanlarıyla kamuda var olan kariyer meslekleri açısından da uygulama bu şekildedir. Şimdi, kanunun başındaki ifadede "Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren, uzmanlık gerektiren konular" diyor ama aslında değişiklik 2879 sayılı Kanun'da yapılıyor. 2879 sayılı Kanun, eski Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Teşkilatı Kanunu, şimdi de İdari İşler Başkanlığını düzenleyen bir kanun. Dolayısıyla yasal düzenleme orada yapıldığına göre orada belirlenen görev, yetki ve sorumluluklarla sınırlı olmak gerektiği burada anlaşılır.

Bir başka mesele de "Bu kanunun ekinde bu kadro ihdası niye yok?" diye söylendi. Kadro ihdası yetkisi (2) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Cumhurbaşkanlığına aittir. O nedenle sadece burada değil, bütün kurumlarda kadro ihdası bu mevzuat hükümlerine göre yapılmaktadır. Ha, burada şu tartışılabilir: "Niye 'raportör' denildi de 'uzman' denilmedi?" Bu da kurumun takdirinde olan bir şeydir. "Uzmanlık" da denilebilirdi ama bu şekilde tercih edilmiş. Yoksa, istisnai memur kadrosu uygulaması Cumhurbaşkanlığında hâlen var. Bundan sarfınazar edip normal, merkezî sınavla, KPSS'ye girerek, ondan sonra yazılıdan sonra yapılacak diğer aşamaları da geçerek buraya elaman alınmasının benimsenmesi de olumlu bir durumdur diye değerlendiriyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada kadro ihdasıyla ilgili Bülent Bey'in tüm eleştirilerine ve sorularına katılıyorum; doğru ama burada ilave anlamında... Acaba mevcut olan tüm bakanlıklarda –dediniz ya, devletin artık tüm arşivi vesaire burada oluyor- bu bahsettiğiniz nitelikte kadrolar var. Dediniz ki: "Biz istiyoruz, artık onlar da vermiyorlar." Cümmeniz aynen bu şekilde veya bu minvaldeydi. Peki, siz tüm beyni oraya taşıdınız, Cumhurbaşkanlığı makamında kuruldu o, sisteme göre zorunluluk anlamında haklısınız. Peki, oraya doldurmakla bakanlıklardaki o kadrolar boşta kalmayacak mı? Çünkü eskiden bakanlıklar mevzuatı düzenliyordu, getiriyordu vesaire; artık hepsi Cumhurbaşkanlığı makamında olacağı için oradaki kadrolar boşta düşmeyecek mi? Yani ekonomik anlamda söylüyorum, mevcut olan kadrolarımı ben boşta çıkarırsam mevcut olan kadrolarımı buraya yönlendiririm. Yani bakanlık kadrosundaki kanunlar ve kararlar vesaire tüm bakanlığın bünyesinde bu kadro var zaten. Ne olacak bu kadrolar o zaman? Yani devlette bir hantal yapı oluşmayacak mı, şişkin bir kadro oluşmayacak mı? Biz bu kadroları burada niçin değerlendirmiyoruz? Yani bunu şöyle söyleyeyim: Bir işletme sahibi olsanız, aynı işi yapan insanlar varsa ne olur yani bu şişkinliği nasıl gideceksiniz?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, daha evvel Cumhurbaşkanlığında çalıştırılmaya başlanan raportörler vardı, şimdi de bu işi kanunla düzenlemeye ihtiyaç duyduunuz; güzel. Peki, daha evvel çalışanları -tabii, bunlar kaç kişi, nitelikleri ne filan; o konuyla ilgili de bilgi verirsiniz iyi olur- neye göre çalıştırıyordunuz yani hangi mevzuatla alıp çalıştırıyordunuz şimdiye kadar? “Raportör” kavramını nasıl kullandınız, neye dayandınız; kaç kişi?

Bir de tabii yani Cumhurbaşkanlığı her şeyi yapıyor, biz “tek adam” “Her şey merkeze toplanıyor.” “Yasamanın bütün yetkileri, hepsi Cumhurbaşkanlığına gidiyor.” “Demokraside filan böyle olmaz.” filan dediğimiz zaman eleştirdiniz, eleştiriyorsunuz. Şimdi, şöyle tereddütler oluşuyor: Bu Cumhurbaşkanlığı her şeyi yapıyor, bütün bakanlıkların alanına giren işleri yapıyor. Bunlara paralel yani bakanlıklara paralel başkanlıklar kuruldu Cumhurbaşkanlığı başkanlığında. “Ne olacak bu bakanlıklar, ‘Bakanlıklara gerek kalmamıştır.’ denilip daha sonra feshedilecek mi yani? Yoksa böyle zamanla paralel 2 devlet mi olacak?” gibi sorular oluşuyor.

Bir de eskileri ve yeni alınanları... “Hizmetlerine ihtiyaç kalmayanlar geri gönderilecek.” Böyle bir yetki alıyorsunuz. “Atama teklifleri talepleri halinde...” Kimin talepleri hâlinde; dairelerinin mi, sizin mi, memurun kendisinin mi? Yani burada memurla ilgili Anayasa’nın 10’uncu, 128’inci maddelerine ciddi bir aykırılık yok mu? Yani burada keyfi uygulamalar nasıl önlenecek? Neye göre yapılacak? “Hizmetine ihtiyaç kalmadı”nın anlamı nedir? Yani işte gözünün üstünde kaşı olan insana “ihtiyaç kalmadı” denilebilecek mi? Bu nedir? Sonra yani, şimdi kaç kişi alacaksınız? Niye böyle bir maddenin altına, işte, bir kadro cetveli -tamam, kadroyu Cumhurbaşkanlığı ihdas ediyor filan ama- niye koymadınız?

Niye soruyorum? Milletvekili olarak soruyorum. Neticede Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonundan başlayarak bütçe yapıyor. Nereden ne gelir elde edilecek ve bu elde edilecek gelirler, vergiler, nasıl kullanılacak, buna karar veriyor, Yasama Meclisi yapıyor. Yasama Meclisinin vermiş olduğu bu karara göre yürütme de işlerini görüyor. Şimdi ne kadar adam alacaksınız? Etki analizi, neye mal olacak bunlar? Kaç kişi bunlar? Niye bir kadro cetveli yok diye soru geliyor.

Bir başka konu da, bir son cümle var. Onunla ilgili bu cümlemin çıkarılması için bir önerge de verdik. “Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye veya uygulamayı yönlendirmeye...” Bu ne demek arkadaşlar? Eğer uygulamayla ilgili... Yani yasama bir kanun yapıyor, uygulayıcı, yürütme bakıyor, bunu okuyor, ne demek istemiş yasama, işte, tartışmalara bakıyor, gerekçelerine bakıyor, hepsini okuyor ve bir karar veriyor, yorumluyor ve o şekilde uyguluyor. Bunu zaten yürütme yapıyor. Bunu mu kastediyorsunuz? Bunu kastediyorsanız niye böyle bir cümle koydunuz? Zaten böyle oluyor bu iş. “Çıkabilecek tereddütleri gidermeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.” Başka? “Uygulamayı yönlendirmeye.” Ya, gerçekten abes yani böyle bir cümle olmaz. Buradan şu çıkıyor arkadaşlar: Daha evvel de yaptınız bunu defalarca, yasama yetkisine Cumhurbaşkanlığını ortak ediyorsunuz. Bu da Anayasa’ya aykırıdır, böyle bir şey olmaz, olmaması gerekiyor. Neyle yapacak Cumhurbaşkanı bunu? Yani yorum falan değilse, daha başka bir şeyse ve bunu buraya koyma ihtiyacını duymuşsanız Cumhurbaşkanı kararnameleriyle mi yapacak, tebliğlerle mi yapacak, genelgeler mi

yayınlayacak, kararlar mı yapacak? Öyle ya, burası demokratik bir ülkedir. Yürütme bir işi yaparken bunun bir adı vardır yani ferman yayınlanmaz. “Söz, söyledim, emir”, o ayrı bir konu. Böyle bir şey olmaz. Neyle yapacak? Bu, anlaşılabilir gibi değildir değerli arkadaşlarımız.

Her adımda Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu -şimdi tabii Adalet ve Kalkınma Partisi ve MHP Grubu, “ittifak” demek lazım bunlara- Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerini Cumhurbaşkanına devrediyor. Böyle iş olmaz değerli arkadaşlar, böyle demokrasi olmaz.

Hani, şimdi açın, bakın, Anayasa değişikliği yapılırken bütün tartışmaları inceleyin, söylenen şey buydu, iftira ile Hükûmet şunu söylüyordu: “Bu Anayasa değişikliği olduktan sonra, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildikten sonra kuvvetler ayrılığı tam olarak uygulanacak, Meclisin yetkileri olacak, işte, kanunları milletvekili yapacak.” Ya arkadaşlar ya, kandırmayın. Kaç zamandan beri kanun yapıyoruz burada. Hangi teklifi milletvekili yaptı ya? Etmeyin eylemeyin arkadaşlar ya! Siz gerçekten düzgün insanlarsınız, özel hayatlarınızda problemi olmayan insanlarsınız. Niye buraya geldiğinizde böyle bir problem ortaya çıkıyor? Yalan söylemek kötüdür, ayıptır, haramdır. Ee? Ama buraya geldiğiniz zaman mümkündür, mübahtır. Niye? Böyle isteniyor işte. Olmaz, siz hazırlamadınız değerli arkadaşlar. Belli, savunmuyorsunuz, savunamıyorsunuz da zaten. O zaman niye böyle şeyler yapıyoruz ya? O zaman nasıl bir demokrasi? Bunun adını koyun arkadaşlar, olmaz böyle bir şey. Bunu kabul etmemiz... Tamam yani şu anda bu şekilde gidiyor ama ileride bunların şeyi çıkacak. Sıkıntılı bir durumla karşı karşıya kalacaksınız.

Sizleri uyarmak istedim.

Teşekkür ederim arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Kanun teklifi veren arkadaşlarımızı rencide eden bir şey olmadı değil mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Rencide etmedim, durum tespiti yaptım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Durum tespiti yaptınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gerçeği söyledim. Gerçek kimseyi rencide etmez. Bugüne kadar buraya gelen tekliflerin hiçbirini milletvekilleri hazırlamadı. “Hazırladım.” diyorsanız buyurun. Hazırlamadınız, herkes biliyor bunu. Böyle bir şey olur mu ya?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz hazırladık tabii...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çelebi, müsaade edin.

Sayın Bekaroğlu, tespitlerinizi tabii ki yapabilirsiniz ama burada kanun teklifi veren arkadaşlarımızı hedef alan bir konuşma yapmamak daha uygun olur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kimseyi hedef almıyorum, öyle bir şey yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hedef alıyorsunuz ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle bir şey söz konusu değil, bir durum tespiti yapıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çelebi, tamam, ben uyarımı yaptım.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Başkanım, yalnız yani bu şekilde...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben uyarımı yaptım İbrahim Bey, tamamdır.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, görüşmekte olduğumuz maddeyle ilgili yapılmak istenen düzenlemeye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin şu anda karşı karşıya olduğu sorunlar açısından, bence acilen ihtiyaç var.

Profesör Kemal Gözler, anayasa hukuku profesörü, bundan bir süre önce yani bir süre dediğim de bir sene önce uzunca bir yazı yazdı; Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin maddi olgularından hareketle bir değerlendirme yaptı. Uzunca bir makale bu, kendi sitesine gidip oradan bulabilirsiniz. Özellikle birinci partide görevli arkadaşlarımızın bu makaleyi bulup mutlaka okumalarını salık verir ve tercih ederim. Hocanın bulduğu bulgulara göre, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde hukuken o kadar boşluk, o kadar atalet var ki ülke el yordamıyla yönetiliyor.

Hocanın bulgularından bir tanesi, diyor ki: “Sorunlar: Daha gün bir, hata bir; 10 Temmuz 2018 günü saat 10 ile 15.00 arasında Türkiye’de görevde bir Cumhurbaşkanı var mıydı?” Böyle bir boşluk oluşmuş.

Bir başka bulgusu, ikinci bulgu: “İlk 12 Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tarihi neden yok?” Ve bunun ortaya çıkardığı hukuki sonuçlar...

Üç: “Kapatılması öngörülen Devlet Personel Başkanlığına, 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne neden bu kadar çok atıf var?” diyor ve bunun hukuki sonuçlarının ve sorunlarının uzunca bir açıklaması var altında. Oraya girmemize gerek yok, herkes kendisi...

Dört: “Cumhurbaşkanlığı ofislerinin neden tüzel kişiliği var? Bunlara kamu tüzel kişiliği bilerek verilmiş ise neden bunların üzerinde Cumhurbaşkanının hiyerarşi yetkisi tanınmıştır?”

Beş: “Cumhurbaşkanı hem vesayet makamı hem de vesayete tabi makam olabilir mi?”

Bir de kişiye özel sorunlar var yani son derece uzun bir makale. Şu anda, bizim burada son iki yıldır görüştüğümüz, karara bağladığımız, Parlamenteoya sunduğumuz ve Parlamentoda, Genel Kurulda kabul edilip yürürlüğe giren kanunla Cumhurbaşkanlığına verilen yetki ve görevler çerçevesinde yapılması gereken o kadar iş var ki bunlardan önemli bir kısmı şu anda hâlâ hukuken yerine getirilmemiş ve işler el yordamıyla yürüyor. Dolayısıyla, bence böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var ama benden daha yetkin arkadaşlarım, hukukçular var burada ama bu düzenlemenin yolu, yöntemi, usulünün bu olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Aynı kişinin daha evvel yazdığı makaleler de var; onları da okuyun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hepsini okudum, hepsi burada. Siz de bunu okuyun. Türkiye Cumhuriyeti boşlukta iş yapıyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Değerli arkadaşlar, biz Plan ve Bütçe Komisyonunuz ve bütçeyle ilgili, devletin iş ve işleyişi ve planlamasıyla ilgili konular ağırlıklı bizim gündemimizde olması gereken konular; kanun teklifleri vesaire.

Şimdi, ben dünkü konuşmamda da ifade ettim, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’yla ilgili dün 4 maddede değişiklik önerisi geldi, geçti. Onun 14’üncü maddesini hatırlattım yani kamu harcamalarında artış sağlayan konular bu kanun teklifine ek olarak bildirilmek zorunda. Kanunun emrettiği bir şey bu ve biz bunu görmüyoruz. Şimdi, burada bir kadro ihdası söz konusu.

Ben Cumhurbaşkanlığının Sayıştay raporundan rakamlara şöyle bir baktığımda, mesela 2019 yılında Cumhurbaşkanlığının 3 milyar 668 milyon 704 bin 519 lira gideri olduğunu gördüm; 3 milyar 668 milyon 704 bin lira. 2017’de bu 382 milyon liraymış, 2016’da 365 milyon liraymış yani neredeyse 10 katı artmış. Tabii, bunun Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin giderlerindeki artış olarak ortaya çıktığı anlaşılıyor. Bunun içerisine birçok birimin bağlı olduğu, bu kapsamda yer aldığı söylenebilir.

Şimdi, burada da bir kadro ihdası geliyor ve bunun ne sayısını biliyoruz ne raportör ve raportör yardımcılar ile bunların derece/kademelerini gösteren bir kadro cetvelini görüyoruz ne sayılarını görüyoruz, hiçbirini görmüyoruz. Kadro değişikliği usulü nasıl olacak, kadroların dağılımı nasıl olacak, bunları görmüyoruz. Evet, normal şartlarda 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname var ama Cumhurbaşkanlığı bunun istisnai bir durumu oluğu için, 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Cumhurbaşkanlığı yetkisinde olmasına rağmen, biz burada, gelen teklifle bu kadroyu ihdas edeceğiz ve bir karar alacağız. Aldığımız kararın ne olduğunu bilmiyoruz. Ne olduğunu bilmeden bir karar alacağız. Yani görev, yetki ve sorumlulukları nedir, bunların tanımlaması yok; bu kadroların sayısının tanımlaması yok, derece/kademelerinin kadro cetvelinde gösterilmesi ve o derece/kademe yükselmelerinin... Görevde yükselmenin uzman ve uzman yardımcılığına bağlı olduğu ifade ediliyor ama... Yani bunların hiçbirisi yok. Bunun bütçeye yükünün ne olduğunu da bilmiyoruz ve buradan bu kararı alacağız. Bu konuda ne düşünürler sayın teklif sahipleri ve bürokrasiden değerli bürokratlarımız, merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 8 ve 9’uncu maddeleri Cumhurbaşkanlığı raportörlüğü ihdasıyla ilgilidir ve bu raportörlüğün nasıl şekillendirileceğiyle ilgili cümlelerden ibarettir. Aslında Cumhurbaşkanlığının böyle bir birime ihtiyacı var mı? İlgili arkadaşlar ve bu kanun teklifini hazırlayan değerli Komisyon üyelerimiz böyle bir ihtiyacın olduğu kanaatindeler. Ama şöyle bir baktığımızda, bugünkü mevcut Cumhurbaşkanlığının nasıl oluştuğunu düşünecek olursak, bir taraftan eski Cumhurbaşkanlığı kadrolarını devralmıştır diğer taraftan Başbakanlığın kadrolarını devralmıştır. Sınırım Başbakanlık Teftiş Kurulu da bugün Cumhurbaşkanlığı bünyesi içindedir. Diğer taraftan DPT vesaire gibi dağılan bazı eski müsteşarlıkların, hatta Maliye Bakanlığının bazı birimlerinin, diğer bakanlıkların bazı birimlerinin de bugünkü Cumhurbaşkanlığı çatısı altında toplandığını biliyoruz. Dolayısıyla böylesine büyük, devasa bir yapı oluşmuşken aslında bu raportörlük işini, yeni bir düzenlemeye gerek duymadan, topladığı bu mevcut elemanlardan oluşturarak gerçekleştirebilir diye düşünüyorum. Nitekim Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin sayısına bakıyoruz, Meclisin 600 milletvekili, komisyonlarla, Meclis personeliyle birlikte, dışarıdan, tüm bakanlıklardan lojistik destek almak suretiyle gece gündüz mesai sarf ediyor; bizim çıkardığımız kanun sayısından çok daha fazla, kıyaslanmayacak kadar fazla Cumhurbaşkanlığı kararnamesi harıl harıl, işte 2018 seçimlerinden bugüne çıkarılıyor. Her ne kadar Sayın Milletvekilim çok basit hataların olduğunu, Cumhurbaşkanlığının yetmişmiş bir elemana ihtiyaç duyduğunu ifade etmiş olsa da bu kadar fazla Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin çıkmış olması, böylesine yeni düzenlemelerle önümüzdeki süreçte yaşamayı da bastıracağı gibi endişeler doğuruyor bende. Böyle bir tehlikeye inşallah düşmeyiz yani gazete basan, kitap basan bir matbaa gibi, Türkiye sürekli Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle idare edilmeye başlanmaz inşallah.

Şimdi burada pek çok düzenleme, ifade var. Çoğu burada çalışacak kişilerin özlük hakları, mesleğe alınmaları, meslekten uzaklaştırılmaları, başka göreve atanmaları vesaireyle ilgili. Bunları tek tek satır aralarındaki boşlukları görmek ve Komisyona da hatırlatmak için sırayla gitmek gerektiği kanaatimdeyim.

Cumhurbaşkanlığı raportörü ve Cumhurbaşkanlığı raportör yardımcılığının ihdas edileceği belirtiliyor, bunların özlük haklarının Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama uzmanı ve uzman yardımcılarının özlük haklarına sahip olacağı ifade ediliyor. Yine, emeklilik haklarının da Türkiye Büyük Millet Meclisinin Yasama Uzmanı ve Uzman Yardımcılarına denk bir şekilde oluşturulacağı belirtiliyor. Raportör yardımcılarının raportörlüğe geçerken müfettişler ve bazı kamu kuruluşlarındaki uzmanlar gibi ilave ek bir derece alacağı belirtiliyor. Bunların yetiştirilmelerinin de yine eş değer mesleklerdeki düzene uygun olarak yapılacağı belirtiliyor. Şöyle bir bent var: “Cumhurbaşkanlığı raportörü kadrolarında bulunanlardan hizmetine ihtiyaç kalmayanların diğer kamu kuruluşlarına veya Cumhurbaşkanlığının içerisindeki diğer birimlere dağıtılabileceği.” Ben buradan şunu çıkarıyorum: Yani Cumhurbaşkanı değiştiği an gelen yeni Cumhurbaşkanı, bu kadroların tamamını gönderir, yeniden almaya başlar, böyle bir elastikiyet var. Bence faydalıdır da herhâlde zararlı değildir böyle bir elastikiyet. Ama biraz önce Sayın Bekaroğlu’nun söylediği şu cümleyi de sakıncalı buluyorum ve buradan çıkarılmasına gerçekten ihtiyaç vardır diye düşünüyorum: “Bu fıkranın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.” ifadesi gereksiz, lüzumsuz bir ifadedir. Zaten Sayın Cumhurbaşkanının yetkileri Anayasa’da belirlenmiştir, idarenin düzenlenmesiyle ilgili yasalara aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir. Dolayısıyla bunun buraya konulması bir fazlalıktır, üstelik de neyi içerdiği, sınırının ne olduğu ve neyin kastedildiği de belirsiz bir şekilde düzenlenmiştir. Bu boyutu itibarıyla toptan yanlış bir cümledir bu çünkü zaten Cumhurbaşkanının yetkilerinin fazlalığı tartışılıyor, bu yetkiler demokratik bir devlette bulunması gereken yetkilerle bağdaşır mı bağdaşmaz mı tartışılıyor. Zaten bence şu andaki sistem, demokratik bir sistem değildir, Türkiye demokrasisi rejimden çıkmış bir ülke konumuna girmiştir çünkü yasamaya hâkim, yargıya hâkim tek başına bir Hükûmet var. Eski Bakanlar Kurulu yok, bildiğiniz gibi “bakan” dediğimiz kişiler, Anayasa’daki “bakan” kelimelerinin hepsi temizlenmediği için “bakan” diye anılmaktadır, hepsi artık bir memur, Cumhurbaşkanının sekreteri konumundadır. Bu yapısı itibarıyla demokratik denetim, denge, kontrol mekanizmalarının tamamen ortadan kalktığı, Cumhurbaşkanının Anayasa’daki mevcut yetkilerinin bile eski Başbakanla, eski Cumhurbaşkanıyla kıyaslanmayacak kadar geniş olduğu bir ortamda, Meclise gelen yasalara Cumhurbaşkanının yetkisine lafzen de olsa, yeni bir şey ihdas etmese bile yetkisini genişleten cümlelerin yerleştirilmesinden daha büyük tehlike, daha büyük sakınca yoktur; bu, Meclisin kendisine saygısını da yitirmesine yol açabilecek bir durumdur. Bir kere, Cumhurbaşkanı Meclisin yetkilerini gasbetmiş bir Cumhurbaşkanıdır bugün. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde yasamanın şeriki yoktur, ortağı yoktur. Yasama yetkisi, kanun çıkarma yetkisi, yasal düzenleme yapma yetkisi mutlak surette meclise aittir tüm demokratik ülkelerde. İlk defa Türkiye’de Cumhurbaşkanının, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle Meclisin yasama yetkisine ortak olduğu, Meclisin yasama yetkisine bir şerik ortaya çıktığı bir dönemi yaşıyoruz. Buna rağmen, yasalarla tekrar Cumhurbaşkanına ilave yetkiler göndermeye çalışıyoruz, ne anlama geldiği belli değilse bile. Bu, kabul edilebilir bir şey değil, böyle bir yola sevk olması Meclisin gerçekten tehlikelidir, sonunda kendisini feshedecek bir noktaya gelir. Ona karar vereceğiz; biz bütün yetkilerimizi Cumhurbaşkanına devredecek miyiz, etmeyecek miyiz? Tek bir milimlik ilave yetki verilmesi yanlıştır, zaten şu ana kadarki mevcut yetkileri dahi bu ülkenin demokratik kurumsal yapısını tehdit eder bir niteliktedir. Onun için, bunun mutlak suretle buradan çıkması gerektiği kanaatindeyim.

Sonra... Tek tek uzatmayayım ama 9'uncu maddedeki bir düzenlemeyle bağlantılı olarak tereddüdüm var. "375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında, talepleri halinde anılan düzenlemelerin uygulanmasına kazanılmış hak aylık derecesi birinci derecenin birinci kademesine yükselinceye kadar devam edilir." diyor. Bir kere, çok bozuk, kanun tekniğine aykırı bir cümle bu. Yani okuduğunuz zaman "Böyle bir yasal düzenleme olmaz, bu nasıl bir metindir?" dersiniz. Onun için, bir kere, bunun gözden geçirilmesi lazım kanun tekniği açısından. Ama bilinçli olarak bu biraz böyle bozuk bir Türkçeye yazılmış olabilir. Çünkü "375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname" diyorsunuz, ben internetten taradım "Bu kararnamenin 4 ile 12'nci maddeleri arasındaki maddeler ilgili kanunlardaki ilgili yerlerine ilave edilmiştir." diyor yani mülga çok madde olduğu hâlde bu kararnamede. Dolayısıyla bulamadım, bu paragrafın, bu bendin içeriğinin ne olduğunu, nasıl bir düzenleme getirdiğini bulamadım. Dolayısıyla, bu konuda, ilgili kanun teklifi sahibi arkadaşlarımız... Her konuyu hemen bürokrasiye havale etmek de şu anlama geliyor: "Bunu biz yapmadık, bürokratlar hazırladı." Onun için, bunun ne anlama geldiğini ilgili kanun teklifi sahipleri anlatırlarsa memnun olacağımı belirtmek istiyorum.

Ve bana göre, böyle bir raportörlük kadrosu, birimi oluşturmak yerine... Zaten bu birim var Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı bünyesinde raportörler var, şu anda var. Bu raportörler nasıl oluşmuş? Diğer kurumlardaki bazı müfettişleri almışlar, bazı uzmanları almışlar, bazı hâkimleri, savcılarını geçici olarak görevlendirmişler; bu geçici görevlendirmelerden orada bir raportörlük birimi oluşmuş zaten. Bana kalırsa, böyle yeni bir birim ihdas etmek yerine, yine tüm kamu kuruluşlarından ihtiyaca göre, zaman zaman geçici, zaman zaman kalıcı elemanlar getirmek suretiyle çalışması daha esnek ve daha etkili olur. Bu, kurumsallaştığı zaman daha hantal bir yapı ortaya çıkar. Geçici görevle -zaten Cumhurbaşkanlığı süresiyle işleyeceğini zannediyorum- gelen insanlar hem yapılacak işe göre, verilecek işe göre en uygunu araştırılarak çağrılmış, görevlendirilmiş olacakları için daha faydalı olur diye düşünüyorum. Böyle yeni bir birim kurmaya gerek yok diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Şener.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra tabii Başbakanlık kaldırıldı ve işte daha doğrusu Cumhurbaşkanlığı ile Başbakanlık birleştirildi, yeni bir durum ortaya çıktı. Hem bir soru olarak sormak istiyorum ve kendi tespitimiz de bu yönde. Tabii, Başbakanlıkta müsteşarlığa bağlı uzmanlarımız vardı, Başbakanlık uzmanları vardı. Bunların ne kadarı şu anda Cumhurbaşkanlığına gitti, ne kadarı başka kurumlara dağıtıldı, bunun bir istatistiğini talep ediyorum sizlerden. Ama bizim gördüğümüz kadarıyla bunların önemli bir kısmı başka kurumlara dağıtıldı yani ondan sonra orada kurumsal bir hafıza yok edildi. Aslında İdari İşler Başkanlığı ile Başbakanlıktaki Müsteşarlık üç aşağı beş yukarı aynı işi yapıyordu yani eski Cumhurbaşkanlığının fonksiyonlarıyla birleştirildiğinde aynı işi yapıyorlardı; ilave bir iş olmamasına rağmen, iş tanımlaması olmamasına rağmen. Orada yani bu ülke bu vakte kadar bu uzmanlarla geldi, 2018 yılında sistemin değiştiğini düşünürsek 2002'de AK PARTİ'nin iktidara geldiğini düşündüğümüzde on altı yıldır zaten siz bu sistemi çalıştırdınız. Bu çocukların hepsini on altı yıl boyunca siz aldınız, şimdi bu sefer gelip bunları başka kurumlara dağıtmak... Bakın, insan makine değil arkadaşlar yani bunu bürokraside çalışanlar bilir. Yani bir vatandaş alıyorsun, bir oraya gönderiyorsun, bir buraya gönderiyorsun, ondan sonra da yani bir yerden koparıp öbür tarafa koyduğunda bir defa morali kalmıyor, motivasyonu bozuluyor ve onlar tamamen bankamatik personeli hâline geliyor. On altı yıl boyunca aldığınız uzmanları başka kurumlara dağıttınız, şimdi geliyorsunuz tekrar "Bizim ihtiyacımız var." deyip buradan yeni bir pozisyon talep

ediliyor. Bu, elbette ki gerekli ama bunun doğrusu o kurumsal hafızanın yok edilmemesiydi. Doğrusu, Başbakanlığın uzmanlarını veya Cumhurbaşkanlığındaki görevli memurların buraya geçirilmesiydi. Ha, bunların içerisinde devlete, millete zararlı olanlar varsa -onlar zaten öbür taraftayken de olmaması lazımdı- bunun siyasi sorumluluğu da bugünkü Hükûmete aittir. Yani on altı yıl boyunca sizin aldığınız insanlar bugün müsteşarlık kademine geçmiş durumunda arkadaşlar. Dolayısıyla yani bir adım atarken hakikaten dikkatli atmak lazım. Yani şimdi bir şeyi getiriyorsunuz... Tabii, bu olması lazım, bana göre burada bir... Bunun tabii ne kadar kariyer olması gerektiği, kariyer memur olması gerektiği konusu da tartışılır. Yani şimdi İdari İşler Başkanlığı altında, İdari Mali İşler filan gibi birimler de var ben yanlış hatırlamıyorsa yani tamamen memurlar eliyle görülmesi gereken işler de var. Eğer oraya siz uzman statüsünde raportör atarsanız uzmanlığın içini boşaltırsınız. Zaten uzmanlığın içini boşalttınız, onu söyleyeyim. Yani o KHK'nin numarasını İsmail Bey hatırlar. 2011'deki KHK 666'yla zaten Türkiye'yi bitirdiniz uzmanlık anlamında. Yani bir kurum, Sağlık Bakanlığı 300 uzman aldı aynı anda, ya böyle bir şey olur mu ya? Tarım Bakanlığı 400 uzman aldı. Bakın, Türkiye'de uzmanlığın en eski olduğu kurum Devlet Planlama Teşkilatı. Biz beşer, onar alırsız uzmanı. Uzman yetiştirmek öyle başka bir şey yetiştirmeye filan benzemez. Bunun tezini kim hazırlayacak, kim bunun tezine gözetmenlik yapacak, kim yetiştirecek bu çocuğu? Şimdi, Tarım Bakanlığında -biliyoruz tabii, bizim orada çalışan arkadaşların da eşleri filan vardı- yani memur olsa iş tanımı var, memurluğunu yapar, bir dosyaya bakar. Şimdi uzman, iş tanımı yok, gidiyor, geliyor bu çocuklar ve kurum içerisinde huzursuzluk yaratıyor. Niye? Çünkü memurun 2 katı maaş veriyoruz -belki diğer kişilerden, ne kadar veriyorsak- ondan daha iyi bir maaş veriyoruz, ondan sonra iş tanımı yok, füzuli insanlar. Yani bakın, bunlar yanlış meseleler. Şimdi yani uzmanlığın içi boşaltıldı, şimdi burada Allah'tan "raportörlük" diyorsunuz, ben başta niye "raportörlük" filan diyordum ama uzmanlığı daha fazla yıpratmamak için farklı bir isim verilmesi de belki tüm bu anlamda daha iyi olur.

Şimdi, 2011'deki o 666 sayılı KHK'yle sanki her yerdeki uzman -bu benim kişisel görüşüm yani partimi de bağlamaz- aynı nitelikte, aynı kalitede, aynı sınavlardan geçmiş, aynı zorlukları yaşamış gibi biz bunların ücretlerini yani eşit işe eşit ücret mantığı ile aslında eşit iş değil, eşit unvana eşit ücret mantığıyla hepsinin ücretlerini standart hâle getirdik. Yani çok zorlu sınavlardan geçip gelenlerle yani sıradan sınavlardan geçip gelenlere aynı maaşı verdik. Ama bu da olabilir, buna da bir şey demiyorum fakat şöyle bir yanlışlık yapıldı: Yani farklı kurumlara alınan... Kurumlar farklı şimdi Devlet Planlama Teşkilatıyla kimse -yani işte hadi bakanlık ismi vermeyelim şey yapmamak için ama veya- Tarım Bakanlığı uzmanlığı gibi -lütfen kimse kusura bakmasın- aynı statüde değil bunlar, mümkün değil olamaz. Yani bugün DPT'deki hangi uzman uluslararası kuruluşa gitse hemen bir kabul alıp orada çalışacak niteliktedir. Şimdi, bunlara aynı maaşı verdiniz fakat şöyle bir şey yaptınız: Eşit olmayan kurumlar arasında maaşı eşitleyeceğiz diye aynı kurum içerisinde bir meslek hayatı boyunca devam edecek farklılıklar oluşturduunuz. 666 çıkmadan bir gün önce o kuruma giren ile bir gün sonra giren arasında bin lira, 2 bin lira maaş farkı oluştu ve bu maaş farkı giderek de büyüyor. Bu kurumlarda -kaç yıl oldu- işte, sekiz, dokuz yıldır bu huzursuzluklar bitmedi, bunlar bundan sonra devam edecek.

Bizim istihdamınız şu: Yani bir adım atarken dikkatli adım atmak lazım. Tabii, biz o zaman dedik ki "Allah, Meclisi başımızdan eksik etmesin." O zamanki KHK, biliyorsunuz farklıydı; bir yetki alınmıştı, o yetki çerçevesinde, hiç olmazsa bu Meclise gelir, Meclis bunu az çok denetler, eder bakar, güzel işler yapılırdı. Mesela o zaman kamu kurumları, bakanlıklar da değiştirildi. Şimdi, en son 2018'de o yapılan hataların önemli kısmından geri dönüldü ama kamu kurumları, devlet lego değil ya, sizin oyunağınız falan değil, değil kimsenin oyunağı. Onu al oraya tak, bunu al buraya tak, sen oraya git, ben buraya gideyim falan... Rastgele çekilmiş olsa o kurumlar, özellikle Sanayi Bakanlığı, Gümrük Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı -2011 için söylüyorum- yapılan o yerleştirmeler, yeni bakanlık

düzenlemeleri, inanın kurumların isimlerini yazın, torbadan rastgele çekin, bundan daha mantıklı bir dizayn ortaya çıkardı. Bu kadar anlamsız işler yapıldı, Meclis o zaman saf dışı bırakılmıştı. Tabii, şimdi de daha kurumsal olarak Meclisin saf dışı bırakılması meselesini yaşıyoruz, onda bizim de günahımız var, o günah da bize yeter zaten.

Şimdi, burada, Sayın Başkanım, İdari Mali İşler Başkanlığında görevlerine baktığımızda bir kısım işlerin hakikaten tam kariyer meslek memurları eliyle görülmesi lazım ama diğer bazı işlerin de düz memurlar -düz memuru küçümsemek için demiyorum ama- normal...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, siz o tarihte milletvekiliydiniz. 2011’de yasa sizden çıktı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, evet.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok güzel söylüyorsunuz. Bunun şeyini Efkan Ala’ya, bakın...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – 2011 diyorsunuz. O zaman Müsteşar Yardımcısıydınız değil mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii, yani işte, oligarşik bürokrasi... Şimdi, bak, tam güzel pas veriyorsun, güzel.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Meclis devre dışı bırakılmadı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çelebi...

ERHAN USTA (Samsun) – Ekrem Bey, yani gereksiz tartışma...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, bu arada, müsaade edin, sözünüzü bitirmiş oldu. Ben ilave bir dakika size söz vereyim.

ERHAN USTA (Samsun) – Biraz daha fazla vakte ihtiyacım var, Başkan, müsaade edersen. Diğer maddelerde konuşmayız gerekirse.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani şimdi gereksiz bir şey söylediniz, o zaman cevap verelim. Bununla ilgili Başbakanlıkta toplantı yapıldı Ali Babacan Başkanlığında. Bugün söylediğimin aynısını söyledim, o zaman Bakan, Müsteşar katılmadı, Müsteşar Yardımcısı olarak katıldım. Bu, Efkan Ala ve Naci Ağbal’ın birisinin Başbakanlık Müsteşarı, birisinin Maliye Müsteşarı iken yaptığı bir şeydir. Bütün bürokrasi karşısında durmuş olmasına rağmen bu geçti, Meclis o zaman tasfiye edildi, o anlamda diyorum çünkü KHK yetkisi alınmış, Meclise gelmeden... Bakanlar dahi o çıkan kararnameyi Resmî Gazete’de gördü, Türkiye bunları yaşadı. Türkiye’ye bunları yaşattınız.

Şimdi, şunu soracağım bir de: Şimdi, 666’yla ücretler standartlaştırılmıştı. Burada yasama uzmanlarına bir referans var. Bunu da bir soru olarak lütfen not alır mısınız: Yani bu ücretleri, diğer standart uzmanlarla ücret durumu ne olacak; onu da bir bilmemiz lazım.

Diğer bir husus, Sayın Başkanım, bu vesileyle, şu konunun çok önemli olduğunu düşünüyorum: Ben bunu 2017’den beri Mecliste ifade ediyorum. Bunu İsmail Kahraman Meclis Başkanına, Binali Bey’e, Grup Başkan Vekillerine, Meclis Başkan Vekillerinin bir çoğuna da ifade ettim. Şimdi, yeni bir sisteme geçildi. Bu sistemde -az önceki tartışmayı da burada yaşadık- işte, kanun teklifi getirilmesi lazım, artık kanun tasarısı yok, Hükûmet bir şey göndermeyecek, bunu milletvekilleri yapacak. Peki, Meclisin bu altyapısı var mı? Şimdi, bakın, üç yıl geçti, sistem çalışıyor veya iki yıl oldu ama çıkalı, 2017’de çıktığına göre üç yıl oldu mevzuat değişikliği, iki yıldan beri de sistem değişti. Şimdi, aynı komiklikleri burada yaşıyoruz. Yani bürokrasi yazıyor getiriyor, bir milletvekilinin üzerinden kanun teklifi hâline getiriliyor, konuya hiç kimse hâkim değil çoğu zaman, bugünkü arkadaşlar hâkim olabilir ama çoğu zaman hâkim değil, böyle bir şey yaşıyoruz.

Şimdi, o zaman, bakın, Cumhurbaşkanlığında bir altyapı kurulmaya çalışılıyor. Bunun aynısını daha fazlasıyla Meclis için yapmamız lazım. Mecliste siyasi partilerin kurumsal kapasitelerini ve Meclisin kapasitesini artırmamız lazım. Yani Mecliste Türkiye'nin sanayi politikasının ne olması gerektiğini bilen uzmanların olması lazım, tarım politikasının ne olması gerektiğini, makroekonomik sorunların neler olduğunu, eğitim politikasının, sağlık politikasının... Burada bu örgütlenmenin yapılması lazım. Bu, bütün siyasi partiler için yani tabii, bizim kanun teklifleri vermemizin bir anlamı yok. Ben bununla ilgili çalıştım ama nasıl olsa buradan geçmeyecek. Özellikle Cumhurbaşkanlığı taraflarının bu konunun üzerine düşünmesi lazım. Bir sistem değiştirildi. Bu sistemin de kalıcı olmasını, ülkeye bir fayda sağlamasını istiyorsanız yani yapılması gereken şey kanun tekliflerinin gerçekten elbette Hükümetle koordineli, elbette Hükümetin ihtiyaçlarını gözeterek, bakanlıkların ihtiyaçlarını gözeterek ancak burada yapılması lazım. Burada yapılabilmesi için de bununla ilgili bir altyapının burada oluşması lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim, lütfen, bir saniye, bir saniye...

Bu anlamda buradaki altyapıyı oluşturma konusunda hepimize sorumluluklar düşüyor. Hem siyasi parti gruplarına... Yani siyasi parti grubuna eleman alma inisiyatifini vermeyebilirsiniz, bu ortak havuzdan da olur veya oraya yine, kurumsal sınavla alınmış insanlar yani uzman yardımcısı, uzman olarak, kariyer memuru olarak aldığımız insanları istihdam etmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Bakın, bu, bu ülke açısından hayati önemdeki bir şeydir. Yoksa işte, yine “mı” gibi, yapıyor”muş” gibi görüneceğiz, öbür taraftan gelecek buradan gönderilecek. Eğer özellikle Cumhurbaşkanlığı bu sistemi savunuyorsa şimdi, bu sistemin de bu anlamda yerleşmesi için –ha, benim sistemin yerleşmesiyle ilgili şeyinden dolayı değil- devlette işlerin düzgün gitmesi lazım. Madem sistem bu, o zaman bu sistemin gereğini yapalım, bu kurumsal kapasiteyi Meclise kazandıralım diyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir de şunu söyleyeceğim: Şimdi, Cumhurbaşkanlığı kontrolsüz bir şekilde büyüyor. Bakın, buraya yazın, yakınlarda Cumhurbaşkanlığı ek binaları tabelalarıyla karşılaşacağız. Her yerden eleman alıyorsunuz, her gün bir şey duyuyoruz. Tabii, bütün bürokrasiyi, Ankara bürokrasisini tanıyoruz “Filanca çocuk nerede?” “Ya, Cumhurbaşkanlığına geçti, işte oraya geçti.” Ya sürekli, hep Cumhurbaşkanlığı, bu da yanlış bir şey. Yani Cumhurbaşkanlığından istendiği zaman -bugünkü siyasi atmosferi siz düşünün- en kıymetli, en can alıcı, en kilit elemanını her kurum vermek durumunda; kurumlarda işler aksıyor, sürekli oraya bir gidiş geliş, oradan geldikten sonra kendi kurumunu tekrar beğenmiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, lütfen tamamlar mısınız.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamamlıyorum. Teşekkür ederim.

Ek bina tabelası görmek istemiyoruz. Bu anlamda İdari İşler Başkanı tabii, oranın memur olarak en büyük amiri zannediyorum. Bu konuda dikkatli olunmasının çok sağlıklı ve faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Benden önce yapılmış olan teknik açıklamaların, eleştirilerin hemen hemen hepsine ben de iştirak ediyorum.

Şimdi, yeni bir, adına “kadro” diyelim yani Cumhurbaşkanlığında artık sayısız görevlerin toplanması dönemini yaşıyoruz. Bu saray yapıldığında bin odalı saray dendi. Yani dolmaz, nasıl doldurulacak böyle bir yer...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz dediniz.

CAVİT ARI (Antalya) – İşte “Dendi.” diyorum, gidip saymadık yani bilmiyorum, siz saydıysanız da.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hep saymadan söylüyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Dendi.” “Dendi.”

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, böyle bir binanın dahi artık bu kadrolarla herhâlde yeri kalmadı ki bakın, Cumhurbaşkanlığına bağlı yeni binaların – Sayın Usta’nın biraz önce söylediği gibi- tabelalarını görür olduk. Bakın, bu, Çukurambar’da ana yol üstünden giderken gördüğümüz devasa bir bina. Efendim, kirasını veriyorduk vermiyorduk, işte, bir yerden geçti geçmedi, bu başka bir tartışma konusu. Eğer bir yerden alınmadıysa da çok ciddi bir kirası olduğunu tahmin ediyorum. Ancak basına buraya kira verilmediği ve bir yerden, bir düzenleme gereği alındığı ifade edildi ancak “Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı hâlihazırda merkez teşkilatında 1.000’e yakın, taşra ve yurt dışı teşkilatlarında ise 500’e yakın olmak üzere 1.500 çalışanla hizmet sunmaktadır.” diye de resmî açıklama var. Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığının daha önceki Cumhurbaşkanı döneminde bu görevi 30 kişinin yaptığı ama şu an 1.500 kişinin aynı görevi yürüttüğü ifade edilmekte. Yani şimdi buraya 1.500 kişi nereden alındı, nasıl alındı, hangi anlayışla alındı, hangi ihtiyaca binaen alındı? Yani buna gerçekten akıl erecek bir konu değil. Şimdi, buradan yola çıkarak bu madde düzenlemesinde de işte adına Cumhurbaşkanlığı Raportörlüğü... İşte, arkadaşlarımız da söyledi, kaç kişi alınacak, ne kadar süreyle alınacak, buraya alınan kişi belli bir sürede bu unvanı taşıdıktan sonra acaba bu özlük haklarıyla başka yerlere mi aktarılacak? Kısacası, birilerine makam, mevki mi yaratılmakta? Yani Cumhurbaşkanlığının bu ülkede maddi anlamda -birakın diğer şeylerini- yarattığı maliyetin ne dereceye geldiğini bütçeyle ilgili, yapılan harcamalarla ilgili açıklamalardan görebiliyoruz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bu kadrolara burada ne derecede ihtiyaç vardır? Raportör olması gereken kişilerin burada istihdam edilmesine ihtiyaç var mıydı, yok muydu? Bunlar bence gerçekten üzerinde tartışılması gereken konular, özellikle de bakın, hâkim ve savcılar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, hâkim ve savcılardan kaç tanesi Cumhurbaşkanlığına raportör olarak alınacak şu an belli değil ve ilk defa, benim bildiğim ilk defa, bir hâkim ve savcının Cumhurbaşkanlığında bu şekilde bir görev aldığını tahmin ediyorum. Hangi amaçla ihtiyaç var bir hâkim ve savcının burada görevlendirilmesine? Eğer “Efendim, Cumhurbaşkanlığı olarak bir düzenlemeye ihtiyaç bulunulduğunda veya bir karar alacağımızda, bu işin, pratikten gelen, yargı mensubu olarak bir hâkimin savcının gözüyle denetlenmesine ihtiyaç var, bir bakılmasına ihtiyaç var.” dersiniz, bir başka konu. Ama bu hâkim ve savcı burada ne yapacak? Bir şeyleri mi takip edecek? Yani bu uygulamanın, pratiğin içinden gelen birileri olarak bir takip mi üstlenecek, ne yapacak? Belirsiz. Yargı mensuplarının bu şekilde görev aldığını da ben ilk defa, yeni öğrendim, daha önce aldıysa da bilmiyorum. “Bilmiyorum.” diyorum ama bana gelen bilgi bu şekilde.

Kısacası, değerli arkadaşlar, aslında her aşamada bakıyoruz ki Cumhurbaşkanlığı, açılan yeni kadrolarla, alınan yeni personellerle, yapılan görevlendirmelerle gerçekten ciddi bir maliyet taşır hâle geldi. Yani bu işin sonu yok. Hani artık o yapılan yazlık, kışlık saraylar, uçan saraylar, bilmem şunlar bunlar artık konuşulmaz oldu ama yani personel yönüyle de işin ucu açık, o bin odalı sarayın dahi yetmediğini işte biraz önceki resimde de gösterdim size. Eğer böyle giderse değerli arkadaşlar, herhâlde bu binalardan, yüksek kulelerden Ankara’da çok sayıda görebileceğiz diyorum ve ben bu düzenlemenin doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi selamlıyorum.

Bu madde 8 ve 9’da -dinleyebildiğim kadarıyla- değinilen konuları geçmek suretiyle birkaç saptama yapmak istiyorum ben de. Gerçekten, bilindiği gibi, tarihimizde ilk kez bir devlet tek kişi tarafından yönetiliyor, Osmanlı dâhil olmak üzere, bütün devlet yetkileri ve yürütme yetkileri Anayasa madde 104’e göre tek kişiye verilmiş bulunuyor. Bu açıdan bakıldığı zaman, ne kadar çok bürokrasi oluşturulursa azdır da denebilir aslında çünkü tek kişi bütün yürütmeden, bütün devlet işlerinden sorumludur. Bu açıdan, tabii buradaki tartışmalar açısından, bizim bu sistemin sürdürülemez olduğunu savunanlar olarak aslında bu düzenlemeye karşı çıkmamamız gerekiyor yerindelik bakımından. Çünkü bu, gerçekten bu düzenin sürdürülemezliğini teşhir edecek bir büyüme olacak bürokrasi açısından ve aynı zamanda, değinildiği üzere, yasama, yürütme ve yargı görevlerinin tek kişi çatısı altında toplanması sonucunu doğurması açısından da yürümezliğini ortaya koyacak. Şöyle ki: Şimdi, 2 madde çok uzun, ayrıntılı madde, birçok şey var içerisinde, yasama yetkisinin Cumhurbaşkanına verilmesi bile var fakat şu yok: Ne yapacak bunlar? Yani Anayasa Mahkemesi raportörlerinin görev tanımı belli Anayasa Mahkemesi Kanunu’nda ama Cumhurbaşkanlığı raportörlüğünü ve yardımcılığını ihdas ediyorsunuz; sayısı belli değil, özlük hakları, kaynakları vesaire cömert bir biçimde düzenleniyor fakat görev tanımı yok, bir.

İkincisi: Peki, buraya gelecek hâkimler ve savcılar sürelî diyorsunuz; burada görev yapan bir hâkim ve savcı kendi kürsüsüne döndüğü zaman -Cumhurbaşkanlığı sarayında görev yapmış üç yıl, beş yıl, on yıl- kendi meslektaşlarıyla aynı düzeyde mi olacak, eşit mi olacak? Anayasa madde 138’e göre kanunlara, Anayasa’ya, hukuka ve vicdani kanaatine göre karar verme sürecinde eşit düzlemde mi olacak? İşte, bu açılardan çok ciddi sorunları beraberinde getiriyor böyle bir düzenleme aslında. Özellikle her 2 maddede yer alan “Bu fıkranın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.” ve en sonunda “Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.” biçimindeki yetkilerin de esas itibarıyla yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini öngören Anayasa madde 7’ye aykırılığı da açıktır. Bu itibarla, evet, Cumhurbaşkanına Anayasa madde 104/17 çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkarma yetkisi tanınmıştır. Bunlar sınırlı olarak sayılmış olmakla birlikte, bugüne kadar çıkarılmış olan 67 adet Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle -ki onların büyük kısmı, bizim yaptığımız gibi, torba kararnameye dönüşmüştür- toplam madde sayısı Meclisin yasama faaliyetinde düzenlediği madde sayısından çok fazladır ve bu kararnamelerin yüzde 60’ı Anayasa Mahkemesinin önündedir. Yani Cumhurbaşkanlığı kararnamesi... Mesela, bu raportörlere, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri Anayasa’ya aykırı olduğu için hâkim ve savcılar da alınarak kararname mi yazdırılacak? Bu son iki yılda tanık olduğumuz husus önemli

bir sorundur ve bu kararnamelerin özelliği Anayasa madde 2'ye neden aykırıdır? Diğerleri arasında hukuk devletinde hiçbir işlem gerekçesiz yazılmaz ama bu kararnamelerin sahibinin kim olduğunu bilmediğimiz gibi, neden bir kararname düzenleniyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen toparlayın Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

...neden bir sonraki kararnamede önceki kararnamenin bazı maddeleri değiştiriliyor, bir sonraki kararnamede bu maddelerin kalıp kalmayacağı belli değil, hiç bilmiyoruz. Yani bu aslında hukuk devletinde Anayasa'ya açıkça aykırı olduğu gibi sürdürülebilir de değildir. Şimdi sizin bu koyduğunuz maddeyle, bu düzenlemeyle çok yönlü sorunların yanı sıra, Cumhurbaşkanının tek kişi yönetiminin -Anayasa madde 104 tanımı gereği- nereye varabileceğini, kamu yönetiminde nasıl ayrı bir yönetiminin ortaya çıkabileceğini tahmin etmek zor değil. Çünkü benim saptamama göre -Anayasa Mahkemesine başvuru sürecini, bütün hepsini okumak durumundayım- bir paralel yasama söz konusu sarayda. Ama şuna meydan vermemek lazım: Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasa madde 126'ya göre yönetimi bir ve bütündür ve bu bütünlük içerisinde bakanlıklar da dâhildir, onlar birliği ve bütünlüğü oluşturuyor merkez ve taşra teşkilatı olmak üzere. Ama böyle bir yapıyla sanki aynı devlet içerisinde, üniter bir devlette, merkezî yapıda, merkezîyet ağırlıklı bir devlette Cumhurbaşkanlığı bürokrasisi idari yapısı ile onun dışında kalan yapılar arasında bir ayrışma da ortaya çıkacaktır. Bu bakımdan da hem anayasallık açısından hem de yerindelik açısından son derece sakıncalıdır, bu maddelerin ya geri çekilmesi veyahut da ciddi biçimde yeniden yazılmasında yarar var.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kaboğlu.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Anayasa'nın 104'üncü maddesini ben de okuyorum, buradaki hazırın da okuyor ama buradan böyle bir şey çıkmıyor. Bu, büyük bir bühtandır, Anayasa'ya bühtandır, herkese, hepimize bühtandır. Nereden çıkarıyorsunuz “Yasamayı, yürütmeyi, yargıyı tek başına Cumhurbaşkanı elinde toplamış.” diye? Bunu bir hukukçu söylüyorsa da utanılacak bir şeydir. Bu kadar net söylüyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bana mı söylüyorsunuz?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, size söylüyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Allah Allah!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 104'üncü maddede Cumhurbaşkanın yasama, yürütme, yargıyı tek başına elinde topladığı nerede yazıyor? Bunu söyleyip duruyorsunuz her seferinde, böyle bir şey yok.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Her yerde...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kaboğlu, lütfen, lütfen...

Arkadaşlar...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Şimdi, başka bir şey daha söyleyeyim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Vesayetten bahsediyor. Vesayet başka bir şey.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen dinleyelim arkadaşlar.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yani burada, evet, eleştiri herkesin en doğal hakkıdır, çok da normaldir ama doğruyu söylemek gibi bir yükümlülüğümüz var hepimizin, milletvekili olarak var, bürokrat olarak var, basın olarak var; herkesin böyle bir yükümlülüğü var. Yani diyebilirsiniz ki “Evet, sistem işte şöyledir, böyledir.” anlatabilirsiniz ama Cumhurbaşkanının tek adam olduğunu, bunu yorum olarak da söyleyebilirsiniz kendinizce.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Vesayet altında diyoruz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ama “104’üncü maddede bu yazıyor.” demek ne demek? Bir Anayasa hukukçusuna bu yakışıyor mu?

Evet, başka bir şey söylemek için söz almıştım aslında o da şu: 375’inci...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir yanıt verebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kaboğlu, lütfen...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yanıt verecek bir şey yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, konuşmacıya biraz saygı gösterelim. Bakın, siz konuşurken bir tane insan müdahale etmiyor, siz konuşma devam ederken müdahale ediyorsunuz. Lütfen, rica ediyorum...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Burada her sayının milletvekili işini bilen kişidir, bilirkişi gibi gelip davranmak doğru değildir.

Şimdi, esas söylemek istediğim: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 12’nci maddesine atıf yapılan bir paragraf var. Sanırım, Sayın Bekaroğlu bunu söylemişti, buna bir açıklık getireyim diye aslında söz almıştım. Bildiğim kadarıyla, 2012’den önce memuriyette olan, bu kariyer mesleklerde çalışanlarla ilgili bir düzenlemedir bu. 666’yla bir toplu düzenleme yapıldıktan sonra, ücret düzenlemesi yapıldıktan sonra onlardan başka kurumlarda görevlendirilenlerin ücret haklarının korunması bakımından bu maddeye bir atıf yapılıyor bütün düzenlemelerde. Burada da sanıyorum aynı mantıkla... Yani 2012’den evvel kariyer mesleklerde görev almış olan memurlardan Cumhurbaşkanlığında görevlendirilenler var ise onların ücretlerinin, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’den önceki haklarının aynen devamı mahiyetinde bir düzenleme.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederiz.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir sataşma var, adımı kullanarak, buna yanıt vermek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Efendim, sataşma değil.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Adınızı kullanmadım.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, ama “Böyle bir şey yok.” diyor, yalan söylüyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir müsaade edin. Biz Sayın Kaboğlu’yla konuşuyoruz, müsaade edin bir dakika.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Biz de Sayın Kaboğlu’nu savunmaya çalışıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama siz niye müdahale ediyorsunuz? Ya, bir bırakın, bir konuşalım, bir saniye.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hayır, yanıt...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama Sayın Sındır, o zaman gelin, yer değişelim, beni konuşturmuyorsunuz. Ya, bir dinleyin, bir konuşayım ben.

Sayın Bekaroğlu’yla Sayın Sındır bugün Başkanlık Divanını etki altına almaya çalışıyor. Yani biraz önce de başka bir arkadaşınıza söz verdiğimde aynı şeyi yaptınız.

Lütfen, lütfen...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Allah Allah, nereden çıktı bu etki altına almak?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bizden biraz etkilen, iyi olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerek yok.

Sayın Kaboğlu, sizin konuşmanıza cevaben söylediğini söyledi, bir sataşma değil, sizin konuşmanıza cevaben oldu.

Şimdi, bakın, hatiplerin hepsi konuştu. Bu konuşmaların içerisinde birçok unsur var. Arkadaşlarımızın çoğu cevap vermek gerektiği ve sataşma olduğunu iddia ettiler. Rahat, özgür bir şekilde konuşmalarını yapsınlar, bunu illa bir sataşma ortamına sokarsak bütün konuşmalar sataşma şekline girer. O nedenle, ben, size cevaben konuştuğu için bir sataşma olduğunu düşünmüyorum ama arzu ederseniz, Sayın Hamzaçebi konuştuktan sonra size bir dakika tekrar söz veririm çünkü şu anda söz hakkını verdim.

Kusura bakmayın, sizi de beklettik.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokrasinin değerli temsilcileri; maddeyi iki açıdan değerlendirmek istiyorum. Birincisi, böyle bir hizmete neden ihtiyaç duyuldu, hizmet gerekçesi; ikincisi de düzenlenen bu unvanın, bu mesleğin kariyer mesleğine ne kadar uygun olduğu.

Maddede Cumhurbaşkanı raportörlerinin görev alanı aslında tanımlanmış, dolaylı bir şekilde tanımlanmış durumda. Madde diyor ki: “Cumhurbaşkanlığının görev alanına giren ve uzmanlık gerektiren konularda Cumhurbaşkanlığı raportörü istihdam edilecek.” “Cumhurbaşkanlığı görev alanına giren konu nedir?” dersek, Anayasa madde 104’e bakmamız lazım. Yani Türkiye Cumhuriyeti’nin yönetimine ilişkin tüm konularda, Cumhurbaşkanının yetkili olduğu tüm konularda Cumhurbaşkanlığı raportörü istihdam edilebilecektir. Bunu yürütme organıyla sınırlı olarak alacak olursak, idare, yürütme organının tümü üzerinde yani idare üzerinde gerekli konularda Cumhurbaşkanlığı raportörü istihdam edilebilecektir. Böylesine geniş bir alanda bir kariyer meslek oluşturulması asla mümkün değildir. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığının görev alanından Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev alanına, Diyanet İşleri Başkanlığının görev alanına, aklınıza gelebilen hangi konu olursa olsun, idarenin bütün alanlarında görevli olmak üzere Cumhurbaşkanlığı raportörü istihdam edilebilecektir. Bu, doğru bir tanımlama değildir. Uzmanlık gerektiren konu ve raportör... “Raportör” dediğimiz kişi, kelime anlamından yola çıkacak olursak, raportör birtakım konularda rapor hazırlar, tutanaklar tutar vesaire vesaire. Bu, doğru bir meslek değil, doğru görmüyorum bunu, gerek yok. Bunların kadrosunun İdari ve Mali İşler Başkanlığında olacak olması, görev alanının İdari ve Mali İşler Başkanlığıyla sınırlı olduğu anlamına gelmiyor; sadece özlük hakları yönünden, hiyerarşik yönden nereye bağlı olacağına ilişkin bir tanımlamadır bu.

İkinci konu: Bu meslek bir kariyer meslek olarak oluşturuluyor. Baktığımda bunu kariyer meslek olarak tanımlayamıyorum. Maddede yer alan birtakım düzenlemeler kendi içinde çelişki taşıyor. Kamu yönetiminde dünyada iki tür sistem söz konusudur; birincisi kariyer sistemi, ikincisi de kadro sınıflandırması sistemidir. Kariyer rejiminde personel, çalışma hayatı boyunca sürecek olan bir iş ve mesleki kariyer içerisinde konumlanır. Görevler sistemli bir şekilde tanımlanmıştır çünkü kamu hizmetlerinin sürekliliği esastır ve bu meslekte görev alan personel kamu hizmetlerinin görülmesinde, gördürülmesinde tamamen tarafsızlık ilkesinden hareket eder ve bütün hayatı boyunca sürecek olan veya o meslekte olduğu süre boyunca sürecek olan bir bilginin ve çalışma sisteminin içinde kendisini bulur; bir bilgi birikimi esastır. Kadro sınıflandırması sisteminde ise iş tanımlanır ve bu işe uygun personel aranır. Kadro sınıflandırması sistemi Anglosakson ülkelerinde uygulanır, kariyer sistemi ise Kıta Avrupası ülkelerinde uygulanır.

Türkiye’de kariyer sistemi AK PARTİ iktidarlarına kadar sistemli bir şekilde uygulanmıştır. Hâlen kariyer sistemi muhafaza ediliyor gibi gözükmeyle birlikte, kariyer sistemine yapılan çeşitli müdahalelerle kariyer sistemi amacından uzaklaştırılmıştır ve Türkiye’de kamu istihdamına baktığımızda, 2007 yılında toplam kamu istihdamı 2 milyon 925 bin iken 2020’nin ikinci çeyreği itibarıyla bu rakamın 4 milyon 767 bine çıktığı görülmektedir. Ekonomideki tüm istihdamın yüzde 18,6’sının kamu istihdamından oluştuğunu görüyoruz. Bu oran 2007’lerde yüzde 14’lerdeydi. Kendi içindeki dağılımına baktığımızda kadrolu personelde olağanüstü bir artış olduğunu görüyoruz. Yine, sözleşmeli personelde bir dönem işçi kadrolarına kayma olmakla birlikte orada da ciddi bir artış olduğunu görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani AK PARTİ döneminde, özellikle 2011 yılından sonraki dönemde personel rejiminde tutarlı bir uygulama söz konusu olmamıştır. Bu rejimi “Şuna benziyor.” veya “Şu sistemdir.” şeklinde tanımlama imkânı bulunmamaktadır.

Şimdi, bir yandan Cumhurbaşkanlığı raportörlüğü kariyer meslek olarak tanımlanırken mesleğe özel yarışma sınavıyla alınacak olan bu personelin yarışma sınavının nasıl olacağı tanımlanmış değildir. Bu yarışma sınavına, bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde 657 sayılı Kanun’un ek madde 41’inin uygulanacağı yönünde bir düzenleme var ama ek madde 41 de kamu personeli seçme sınavına atıf yapan bir madde. Yani bir özel yarışma sınavı yapıp tamamen bu sınavla bu kişiler mesleğe alınabilir, özel bir yazılı sınav yapılabilir, yazılı sınavın akabinde Cumhurbaşkanlığı bir sözlü sınav veya mülakat yapabilir, alabilir. Bu şekilde, genel sistemden ayrılan bir sınav sistemi doğru değildir.

İkincisi, “Hizmetine ihtiyaç kalmayanlar başka kadrolara atanabilir.” yönünde hüküm var. Kariyer meslekte asla böyle bir hüküm olmaz. Kariyer mesleğe yarışma sınavıyla giren, üç yılın sonunda yeterlilik sınavıyla raportör kadrosuna atanan kişiler, önce raportör yardımcısı, üç yılın sonunda yeterlilik sınavıyla raportör olarak atanan kişiler, kendi rızası dışında asla ve asla başka bir kadroya atanamazlar. Bunu koyduğunuz anda, bu, kariyer meslek olmaktan çıkar, bunu boşuna kariyer meslek diye tanımlamayın.

Son olarak söyleyeceğim şudur: “İhtiyaca göre yabancı dil aranabilir.” deniyor. Ya yabancı dil ararsanız ya aramazsınız. Bu kanunda yazılır, kariyer meslekse yabancı dilin aranması gerekir. “İster ararım, ister aramam, bunları kendi içinde gruplandıracağım, bir grupta arayacağım, bir grupta aramayacağım.” demek olmaz. Kariyer meslekte istihdam edilenler, sadece Türkiye’yi değil dünyayı bilen, gelişmeleri takip eden personelden oluşur. O nedenle, bunun takdire bırakılması asla doğru değildir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi Sayın Kaboğlu, size bir dakika ek süre veriyorum, yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim. Buyurun.

III. AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci ve 9'uncu maddeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Benim söylediğim şudur: “Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.” Madde 104. Bu, yürütme ve devlet temsilini tek kişiye verdiğini gösteriyor Anayasa’nın, bu açık. Tarihimizde böyle bir yönetimin benzeri yoktur. Benim söylediğim, bu yönetimin, 104’üncü madde çerçevesinde çıkardığı Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin 45’inin -65 üzerinden- Anayasa Mahkemesinin önünde olduğu -2056- bu da çok ciddi bir sorundur.

Yine benim söylediğim, bu oluşturulmakta olan raportörlük sistemiyle, yargıya, hâkim ve savcıların raportör olarak atanacağı ve mesleğine geri döneceği dikkate alınır Anayasa Madde 138 açısından sakıncalı olacağı ve Anayasa madde 123’e de idarenin dirliği ve bütünlüğü ilkesine de böyle bir düzenlemenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim, sağ olun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Halk oyuyla yapmadık mı bu Anayasa değişikliğini?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Sayın Keşir, lütfen.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3113) (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Değerli arkadaşlar, maddeler üzerinde müzakereler tamamlandı.

Şimdi, görüşlerini almak üzere teklif sahibi Sayın Aydın’a söz vereceğim. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı temsilcimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Aydın.

İBRAHİM AYDIN (Antalya)– Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri; öncelikle şunu anlatmak istiyorum: 1 Kasım 2015 seçimlerinden sonra buraya seçildik geldik, 26’ncı Dönemin başında. En yaşlı üye olarak Zekeriya Temizel Bakanım burada bir konuşma yapmıştı, dedi ki: “Herkes milletvekili seçilebilir ama bu Komisyonda çalışmak büyük ayrıcalıktır. Burada devleti öğreneceksiniz, burası bir okuldur.” Gerçekten de ben 2 dönemdir burada çok şeyler öğrendim. Yani şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini, tamam, siz kabul etmeyebilirsiniz; referandum yapıldı, geçti, uyguma da devam ediyor. Yani buradaki milletvekili arkadaşlarımızın, özellikle de Komisyon üyesi arkadaşlarımızın bize “Tamam, şahıs olarak sizi çok beğeniyoruz, çok iyisiniz ama yaptığınız işin hakkını vermiyorsunuz. Arkadaki bürokratlar ne diyorsa onu yapıyorsunuz.” gibi bir suçlaması var burada yani. Gerçekten ben

de bu konudan çok rahatsız olduğumu anlatmak istiyorum. Ben otuz yıl devlet memurluğu yaptım yani buradaki maddelerle ilgilim var ve sahada çalışan bir milletvekiliyim. Sahada olan sıkıntıları burada ister istemez... Yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde madem teklifi biz veriyorsak bunlara çalışacağız, burası bir okuldur dedik, öğreneceğiz ve kanun teklifini de hazırlayıp size getireceğiz. Bu sistem bundan sonra böyle devam edecek. Eğer biz kendi kendimizi itibarsızlaştırırsak nereye varacağız yani? O zaman bir anlamı kalmaz yani burada birbirimize hep yardımcı olacağız. Şimdi, Komisyon üyelerimiz bu teklifleri vermeye başladı, biz bunları gerçekten çok çalıştık. Açıkçası kaç gündür bu konularla ilgili çalışıyoruz, birebir gidiyoruz bilgi alıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Çalışıyor musunuz, yoksa hazırlananı anlamaya mı çalışıyorsunuz?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yok, konular vardı zaten. Şöyle: Ben Antalya Milletvekiliyim, Büyükşehir Yasası’ndan dolayı büyük sıkıntılar vardı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Vekilim, bu sadece sizin değil, hepimizin ayıbı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kendi adıyla yetmiş seksen yıl ayakta kalan bir kanun hazırlayacak altyapımız yok bizim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Evet, tamam, ona da çalışalım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben onu dedim ya, kendi kendimizi aldatmayalım.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - Bakın, bizim burada grubumuzda yasama uzmanlarımız var mı? Var. Burada, Komisyonumuzda yasama uzmanlarımız var mı? Var. Hep beraber bu bürokrat arkadaşlarla da... Bir de bizim kendi birikimimiz var. İşte, Ekrem Çelebi Vekilimin de yıllardır devlet memurluğu var. Bu konular bilmediğimiz konular değil. Mesela bugünlerde baz istasyonlarıyla ilgili düzenleme yapıyoruz. Ya, o kadar çok baskı geldi ki seçim bölgemizde, çocuklar EBA’dan derse giremiyorlar, bunları kolaylaştırmak lazımdı. O zaman geldik, bunu çalıştık. Büyükşehir Yasası’yla ilgili sıkıntılar vardı, bunu çalıştık. Yani bunları biz biliyoruz, düzenlemelerin hepsini. Yani biz buraya çalışarak geldik, bu teklifin de arkasındayız ama daha sonra Meclisimizde Sayın Usta’nın dediği gibi altyapımız olsun, tamam, uzmanlarımız olsun. Bu sistemde bunların hepsini oturtmamız lazım, yoksa “Biz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine karşıyız, onun için bu sistem yürümez.” diyerek olmaz, kendimizi yenilememiz lazım ve de biz onu yapıyoruz burada. Bu kurumlardan, bakanlıklardan istekleri olanlar bize getirdi, biz çalıştık, sahadaki istekleri de çalıştık, sizin önünüze 17 maddelik bir kanun teklifi getirdik. İnşallah hep beraber buna çalışacağız, bunu da geçireceğiz. Yani burada birbirimizi şey yapmanın bir anlamı yok diyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Cumhurbaşkanlığı temsilcimiz notlar almıştı.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Şener’in de bir sorusu vardı. Bu 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin geçici madde 12’si... 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle tüm uzmanlar eşitlendi, bu teklifteki düzenlemeyle de amacımız yine Cumhurbaşkanlığı raportörlüğüne geçince de bu hakları korunacak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani anlayamadığım şu: Öyle bir şey olduğunu çıkardım da...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Siz bu maddeyi bulamamışsınız, onun için dedim yani bu maddeyi biz bulduk, bu şekilde.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani bir taraftan Cumhurbaşkanlığı raportörlüğündeki hakları kullanıyor, bir taraftan eski işindeki hakları kullanıyor. Yani orada olan bazı ödemeler burada olmayabilir, burada olanların bir kısmı orada olmayabilir. Yani diğer personele göre bir eşitsizlik ortaya çıkmıyor mu?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – 666’dan önce nasıl hakları korunduysa şimdi de eski haklarını alacaklar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bakanım, şöyle: Naklen geçtiği zaman eğer... Diyelim ki Hakkı Bey –örnek olarak söylüyorum- şu anda nedir? 2802’ye tabi bir hâkim veya savcıdır. Kendisi isterse kanun çıktığı takdirde raportörlüğe geçebilir. Geçer mi? O kendi takdiri. Benim şahsi kanaatim, zannetmiyorum ancak şimdiye kadar Cumhurbaşkanlığında geçici olarak görev yapan şahıslar; eğer bunlardan şu anda yönetici olan ve bu işi yapmak isteyen -unvanları zaten belli- geçmek isterse tarih aralığı var, kadrosuyla naklen geçiyor. Bunu Sayın Usta da biliyor, Sayın Bakanımız da biliyor, buradaki arkadaşların bütünü biliyor.

Şunu da arz edeyim: Şimdi, Sayın Arı bir şey gösterdi, dedi ki: “Bu bina şu kadar şey...” Ya, burası eski Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, dolayısıyla yeni hâliyle de İletişim Başkanlığı. Şunu arz edeyim: Bakın, biz hepimiz birçok kamu kuruluşunda, Ankara’da, merkezde çalıştık; Sayın Bakanımız da eski Merkez Bankası Başkanımız da Erhan Usta Bey de diğer milletvekillerimiz de Sayın Hamzaçebi de. Şimdi, AK PARTİ hükümetlerinden önce baktığımız zaman, kamu kuruluşlarının hâli belliydi ama bu devlet gerçekten bir şey verdi. Arkadaki bürokratlar, ya, bunlar bizim babamızın çocukları değil ki. Yani her seferinde “Ha, biz geldiğimizde göndeririz.” Ya, bu devlet, nihayetinde şu anda yüz yıllık genç bir cumhuriyet devleti ama her seferinde bizim bürokratları böyle tehdit etmenizi de ben doğru bulmuyorum.

İki, en güzel şey... Tabii, söylendi, bakın, onu da söyleyeyim: Şu andaki bina gerçekten dört dörtlük, güzel bir bina. Bu tür şeyler, bina güzel olabilir mi? Olabilir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çelebi, teşekkür ederim.

Arkadaşlar, konuyu dağıtmayalım.

Cumhurbaşkanı temsilcimize ben söz vereceğim, onun aldığı notlar vardı.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Küçük bir soru ilave edebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - “Yöneticiler” diye geçmiş burada “yöneticilerden raportör olmak isteyenler” diye. Bu yöneticinin sınırı nedir, bir isim verilmesi gerekmiyor mu? Bunlar şef midir, müdür müdür, daire başkanı mıdır, kimdir bu yönetici olanlar? Yani böyle genel bir şey koymak doğru mu buraya?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Buyurun, söz sizde.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben soru niteliğinde olanların tamamını not aldım ve bir bilgilendirme yapmak istiyorum. Şimdi “Uzmanlık dalı yok.” diye sayın vekillerimizin birçoğu söyledi. Şimdi, biz bu düzenleme taslağını kaleme alırken örnek düzenlemelere baktık, bunun en büyük örneği de 657 sayılı Kanun’un ek 41’inci

maddesi. Orada da aynı ifade var “kurumların görev alanına giren konularda” fakat biz buraya bir “ve” bağlacı koyduk “ve uzmanlık gerektiren konularda” yani bu destek hizmetlerinde çalışacak mı? Çalışmayacak. Evet, yürütme tamamen Cumhurbaşkanında fakat uzmanlık gerektiren konular malum, kanunların incelenmesi, kararnamelerin hazırlanması, Cumhurbaşkanlığı kararlarının hazırlanması... Ve bu konuda şunu da söylemek istiyorum: 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu var, o kanunda da yasama uzmanlarının maddesi var ve cümle şöyle başlıyor: Mesleğe özel yarışma sınavıyla alınmak üzere yasama uzmanlığı ihdas edilmiştir. Bu kadar.

Şimdi, bir de hepinizce malum, Başbakanlık uzmanları vardı. Aslında bir bakıma bizim raportörlerimizin Başbakanlık uzmanlarından hiçbir farkı yok. Başbakanlık uzmanları da hem Başbakanlığın görevine giren konuları hem de bütün bakanlıklardan gelen teklifleri dallarına ayrılarak, uzmanlaşarak inceliyorlardı. Dolayısıyla, bu manada biz aslında iyi bir şey yaptığımızı düşünüyoruz, iyi niyetli, objektif alım, KPSS’yle alacağız. Sayın Akif Hamzaçebi “KPSS’yle alınmayacak.” dedi gibi anladım ama ek 41’inci maddede “Merkezî sınav sonuçlarına göre yazılı ve/veya sözlü sınav yapılabilir.” diyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Maddede hüküm bulunmayan hâllerde ek madde 41 uygulanır.” diyor. Ama maddede hüküm var, özel yarışma sınavıyla...

CUMHURBAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Yok yok, hayır hayır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, mikrofonu açtınız.

Madde diyor ki: “Özel yarışma sınavıyla alınır. Maddede hüküm bulunmayan hâllerde 657 sayılı Kanun’un ek madde 41’i uygulanır.” Bakın, şimdi, buraya, notlarıma aldım onu ben. Ek Madde 41, ikinci fıkrayı kastediyorsunuz. “Uzman yardımcıları, mesleğe yarışma sınavı ile alınır. Uzman yardımcılığı giriş sınavı merkezi sınav sonuçlarına göre; yazılı ve sözlü sınav veya yalnızca sözlü sınavdan oluşur.”

O zaman birinci fıkrayı o şekilde değil, şöyle yazın: “657 sayılı Kanun Ek...”

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Yazıyor zaten orada.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, bir saniye...

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Okuyabilir miyim?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama ben bitireyim, bir saniye... Birinci fıkrayı sizin yerinizde olsam şöyle yazarım: “657 sayılı Kanun hükümlerine göre özel yarışma sınavıyla alınır.” Bitti. Hiç “ek madde 41” bile demeye gerek yok. “Özel yarışma sınavıyla alınır” dedikten sonra “ek madde 41 uygulanır” dersiniz ben özel yarışma sınavını Cumhurbaşkanlığı olarak belirlerim, kendim bir yazılı sınav yapacağım. Sözlü sınav... Ama sizin niyetiniz öyle olmayabilir. Yazımınızdan bu anlam çıkıyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, o cümleyi biz...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hakkı Bey, bir saniye...

Arkadaşlar, yeni söz talepleri var.

ERHAN USTA (Samsun) – Soruları ne zaman soracağız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Soruları sorduk.

ERHAN USTA (Samsun) – Madde üzerinde konuşma ayrı, soru ayrı değil mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, ayrı değil ama kısa bir sorunuz varsa ben Hakkı Bey’in konuşmasını şu anda...

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa sorularımız...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Soruları alacağım, sonra konuşacağım, sonra tekrar soru olmasın. Ben sizden soruyu alayım.

Hakkı Bey, bir saniye bekleyin, not alın, hepsini beraber alacağım.

Sayın Usta, buyurun, çok kısa.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Madde 8’in –yani madde 4 ayrı düzenleniyor- onun ikinci fıkrasının ilk cümlesi nasıl bir cümledir? Ben o cümlenin... Yani ne olduğunu tabii anlıyoruz da ama cümle çok bozuk gibi geldi bana. Hizmetine ihtiyaç kalmayanların nerelere atanacağına ilişkin. Özellikle tabi tutulan mesleklere ilişkin durumlarına gibi bir şey. Burada bir yanlışlık mı var? Bunu bize bir izah edin lütfen.

Bir de ihtiyaç kalmama durumu nedir? Yani bunu Sayın Hamzaçebi de ifade etti, çok önemli bir nokta bence de. Yani bir kariyer mesleğiye ihtiyaç kalmama diye bir şey olmaz. O zaman siz ona, böyle, efendim, yeri geldiği zaman doğru konuşmayı veya dik durma gibi bir şey olmaz. Yani “Dediğimi yapmazsan seni gönderirim bak bilmem ne bakanlığına.” gibi bir tehditle karşı karşıya olur. Kariyer mesleklerde böyle bir şey...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, sorumu sormadım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama yoruma girdiniz, soruyu sorun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Sorum şu: Bu iki şey nasıl tespit edilecek? İhtiyaç kalmama durumunu neye göre tespit edeceksiniz? Yani bir işi yapmama, sonra ihtiyaç kalmama anlamına mı gelecek? Bunun bir düzenlemesi olacak mı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, sorunuzu alalım.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın ve Sayın Çelebi “Kanun teklifini arkadaşlar hazırlamadı.” deyince kızdılar. Biraz evvel Cumhurbaşkanlığından gelen arkadaşımız, Daire Başkanı dedi ki: “Biz bu kanun teklifini, taslağını hazırlarken...” Siz hazırlamamışsınız arkadaş, öyle değil mi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Taslağı” demedim ben.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman çıkarın tutanaklardan. “Biz bu kanun teklifini hazırlarken” diye biraz evvel söyledik.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi Sayın Bekaroğlu, sonuçta, birlikte...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben sizi yalancılıkla itham etmiyorum. Siz düzgün insanlarsınız ama durum bu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, sonuçta birlikte bir çalışma dönemi geçirdiler, bir hazırlama dönemi geçirdiler.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Biz bunu hazırlarken” diye itiraf etti.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yani sürekli niyet okumaya çalışıyorsunuz da...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cumhurbaşkanlığı hazırlayıp milletvekillerine göndermiş. Gerçek bu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, madde müzakereleri bitti.

Ben Hakkı Bey’e tekrar sözü veriyorum. Cevapları alıp ondan sonra devam edeceğiz.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dolayısıyla, aynen yasama uzmanlarında, Başbakanlık uzmanlarında olduğu gibi bir kariyer sistemi getirmek istiyoruz. Tamamen bunu biz iyi niyetli, objektif ve herkese lazım olan bir düzenleme olarak hazırladık yani şu an, günümüz için lazım değil yani devletimiz için devamlı lazım olması gerektiği için hazırladık. Onun için KPSS’yle kendi dalında ilk 50’ye, 100’e girmiş, bilmediğimiz, tanımadığımız gençleri biz kendimiz sınava alarak -öncelikle KPSS- onun ardından seçerek, yetiştirerek devletimize kazandırmak istiyoruz. Tamamen bu amaçla hazırladık.

Şimdi bizim taslağın, teklifin 4/(A) maddesinin son cümlesi aynen şu şekilde: “Bunlar hakkında mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavları, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile bu Kanunda yer almayan diğer hususlarda, 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi uygulanır.” Yani mesleğe alınmaları, yarışma sınavları... Dolayısıyla, biz tamamen burada ek 41’i uygulayacağız. Zaten biz bu taslağı hazırlamasak şu anda bizi kısıtlayan -ben bunu tekrar söylüyorum- herhangi bir hüküm yok, bizim memur kadrolarımızın tamamı istisnai kadro. Aslında biz bunu hazırlamakla kendimizi kısıtlıyoruz. Dolayısıyla, bu manada da biz gerçekten iyi niyetle gençleri alıp yetiştirmek istiyoruz. Bunu baştan arz etmek istedim.

Efendim, şimdi “Kaç kişi alınacak?” meselesi var. Burada da şu anda bizi kısıtlayan bir şey olmamasına rağmen, benim 10 tane daire başkanlığım var -yani somut anlaşılсын diye söylüyorum- ama daire başkanlığımın altında ikişer, üçer tane raportörüm var. Şimdi, evet, bunların yetiştirilmesi çok zor. O sebeple, bu her bir ihtisaslaşmış dairenin altına birer, ikişer uzman yardımcısı ilk etapta alacağız, bunları yetiştireceğiz; peyderpey, diğer kurumların yaptığı gibi -yani yıllardır bu kariyer sistemi devletimizde uygulanıyor- biz de aynı şekilde yapmak istiyoruz.

Şimdi “Bütün yetkiler Cumhurbaşkanlığında toplandı, bu uzmanlar, raportörler sadece Cumhurbaşkanlığında çalışacak, diğer bakanlıkların hiçbir fonksiyonu kalmayacak mı?” diye bir soru geldi. Efendim, şöyle bir sistemimiz var, ben onu da arz edeyim: Bakanlıklar kendi görev alanlarıyla ilgili ihtiyaç duydukları...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, siz tüzel kişilik misiniz? “Benim var, bizim var...” “Cumhurbaşkanlığının var.” “İdari İşler Daire Başkanlığının var.” falan denir. “Benim var.” “Benim daire başkanlıklarım...” Bu ne demek anlamadım ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, ne var bunda ya?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne güzel, kurumunu sahiplenmiş işte. Ne var bunda?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Böyle bir şey olur mu ya?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, lütfen dinleyelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Cumhurbaşkanlığının var.” “İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığının var...”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, bugün biraz pozitif olun ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, kurumunu sahiplenmesinden niye rahatsız oluyorsunuz ki?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İdari İşler Daire Başkanlığının bu, “Benim var.” ne demek oluyor?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kurumunu sahiplenmiş, ne kadar güzel. Bence çok da doğru bir ifade kullanıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Benim” diye bir şey yok!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen bir metin ver de verelim, onu konuşsun ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, pozitif yaklaşın biraz ya, pozitif olun biraz. Bugün neyiniz var? Eski Bekaroğlu’na dönmeyin lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Takdir etmek lazım, kurumunu sahiplenmiş; çok güzel, tebrik ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye nereye gidiyor görün artık, görün!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müsaade edin.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, yanlış anlaşılırsa...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hakkı Bey, bir saniye...

Sayın Bekaroğlu, buraya gelen bürokratlara karşı Komisyon olarak biz biraz daha toleranslı, biraz daha sevecen olmak zorundayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kişiliklerine bir şey demiyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Birlikte çalışıyoruz, birlikte bir münazara yapıyoruz. Bu tarz polemikleri çok seviyorsunuz, biliyorum ama gerek yok buna.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, polemik değil efendim, bir gerçeği söylüyorum. “Benim daire başkanlıklarım” ne demek?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, tam burada aydınlanıyorduk, böldünüz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hakikaten öyle oldu ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tam aydınlanıyorduk güzel güzel, niye böldünüz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Buyurun, aydınlanın bundan sonra.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sizin imzanız var teklifte, imza verirken aydınlanmadınız mı?

CAVİT ARI (Antalya) – İmzayı atarken aydınlanmadan mı imza attınız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

Hakkı Bey, kısaca, hızla cevaplarımızı bitirelim.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim “benim” derken benim birlikte çalıştığım daire başkanlarını kastetmiştim. Yanlış anlaşılırsa...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben de öyle anladım ama Sayın Bekaroğlu anlamak istediği gibi anlamış. Ben de sizin dediğinizi öyle anladım.

Evet, buyurun, devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devlet kimsenin mülkü değil!

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Şimdi, bizden, Cumhurbaşkanlığından herhangi bir talebi olan bir bakanlığın kendi görev alanıyla ilgili bir ihtiyacı olduğunda kendi uzmanları ilk mutfağını yapıp, hazırlanıp -eskiden olduğu gibi, o zaman Başbakanlığa sunuyorlardı, şimdi Cumhurbaşkanlığına sunuyorlar- Cumhurbaşkanlığına ihtiyaçlarını bildiriyorlar. Onlarda bir çalışma olduktan sonra bizim raportörlerimiz de o çalışmanın üzerine tekrar bakıp Cumhurbaşkanına imzaya, onaya hazırlama işlemlerini yapıyorlar. Dolayısıyla, hani bakanlıklarda fazla bir uzman oluşacak, onlar hiçbir işe yaramayacak diye bir şey yok, onlarla birlikte çalışıyoruz mutfakta.

Şimdi “Daha evvel kaç kişi çalışıyordu?” denildi. 9 Temmuz 2018’den bu tarafa, kanun teklifinin verildiği tarihte raportörlük kadrolarında hâlihazırda 69 kişi çalışıyordu.

“Bunlardan hangi mevzuata göre alıyorsunuz?” Şu an mevcut 2879 sayılı Kanun 1983 yılında çıktı. O zaman Cumhurbaşkanlığına alım tarzı 2879 sayılı Kanun’da belirlenmiş, 1983’ten beri o kanunu uygulamaya devam ettik, o şekilde alıyoruz. Orada da: Bir, kendi kadromuzda olabiliyor; iki, süreli personel olabiliyor. Süreli personelin farkı -orada şimdi oluşturduğumuz bir şey değil, hep böyleydi- kurumlarından geçici görevle geliyorlar, Cumhurbaşkanlığının içerisinde bir iç atama oluyor; olay bu şekilde. Yani “Hâkim ve savcılar geliyor muydu?” Evet, 1983 yılından beri hâkim ve savcılar da Cumhurbaşkanlığına geliyor ve çeşitli kadrolarda görev yapıyorlardı. Benim bulunduğum daha önceki kadroların çoğunluğunu da hâkim ve savcılar oluşturmuş, diğer cumhurbaşkanları zamanında da.

ERHAN USTA (Samsun) – Pardon, bu 69 kişi sizin Genel Müdürlüğünüzde mi, tamamı mı...

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Yok, tamamında, bütün idari İşler Başkanlığında.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen tamamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Başbakanlık uzmanları dâhil mi?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Başbakanlık uzmanları sayısını vereceğim yani oraya gelemedim.

ERHAN USTA (Samsun) – Onların içerisinde var mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Var, var. Başbakanlık uzmanlarının sayısı 69 kişinin içerisinde 35-40 kişi civarında. Şimdi net rakamı bilmiyorum, 35-40 kişi civarında. Bunların...

ERHAN USTA (Samsun) – Başbakanlık ilga edildiğinde o zaman uzman sayısı kaçtı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Tabii, ben Başbakanlıkta çalışmıyordum, bilmiyordum ama...

ERHAN USTA (Samsun) – Ama bilen bilinin burada bulunması lazım.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Ama ona bilgim dâhilinde cevap verebilirim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, sürekli soru, sürekli soru; o zaman biz müzakereyi bitiremeyiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sürekli sorduğum sorular.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, alalım onları ama...

ERHAN USTA (Samsun) – Bakın, çok kritik bir şey. Orada yüzlerce uzman var. Bunların hepsi kanun çıkarılarak şimdi tekrar...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Elbette ama efendim, ben de kritik 10 tane soru çıkarabilirim.

Hakkı Bey, siz konuşmanızı tamamlar mısınız.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, bilgin çerçevesinde cevap vereyim. Bildiğim kadarıyla Başbakanlıkta 150 kişi Başbakanlık uzmanıydı. Bunların, bildiğim kadarıyla 50-55'e yakını yasama uzmanlığına geçiş yaptı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Meclise geçti değil mi?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Evet, Meclise geçti. 35-40 civarı da bizde istihdam ediliyor. Yani onlardan faydalaniyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bu konu tamam.

Başka bir şey kaldı mı, başka soru kaldı mı? Süreniz tamamlandı. Hakkı Bey, sözünüzü tamamladınız mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, hızlıca isterseniz birkaç cümle daha...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOCER – Kalan sorular varsa, hızla olalım onların cevaplarını.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, bu uygulamayı yönlendirme meselesinde de şöyle bir durum var: Şimdi, burada, eski kurumlarına dönmek istiyor ama kadrosu kaldırılmış, kurumu kapatılmış vesaire; bu, geçmişten beri bu tür kanun maddelerinde çıkan ihtilaflarda problem oluyor. Sonra problem olduğunda o kişi mağdur oluyor. Bu mağduriyeti gidermek için orada kanunda bir yetki alıyoruz. Yani bunun aslında bir kötü niyeti yok, tamamen o uygulamaya yönelik. Bu, 375 sayılı Kanun'un geçici 12'nci maddesi 2011 yılında çıkan kanun hükmünde kararnamele özellikle kadro karşılığı sözleşme müessesesi kaldırıldığı için, oradaki uzmanların hakları korundu. Şimdi, burada biz de o uzmanların haklarını koruyoruz ama 1'inci dereceye ulaştıklarında mevcut alacaklarıyla aralarında çok bir fark kalmadığı için, 1'inci dereceye ulaştıklarında artık biz bunu sonlandırıyoruz. Yani o madde açıkça onu düzenliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tekrar söz veriyorum, tamamlayın lütfen.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Maaşları diğer uzmanlarla aynı, yasama uzmanı, adalet uzmanı, onlarla maaşları aynı.

ERHAN USTA (Samsun) – Ek ödemeler dâhil mi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bütçe yükü nedir, bütçe yükü?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ek soru almıyoruz. Bunları tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Sorduğumuz soruya cevap istiyoruz Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Efendim, ek soru almıyoruz.

Hakkı Bey, tamamlayın siz.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Şimdi, Kemal Gözler Hoca'nın o makalesini biz de okuduk, biz de faydalanıyoruz, sürekli kendimizi test ediyoruz ama Sayın Vekilimin orada söylemediği, o makalede bir şey daha var. “Aynen Başbakanlık uzmanlığı gibi Cumhurbaşkanlığında da kariyer uzmanlığı oluşturulması lazım.” diyordu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet aynen söylüyor ama arkadaşımızın söylediği gibi “İsraf ettiniz.” diyor, “Yanlış yaptınız.” diyor, orada kadro...

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Evet, Kemal Gözler Hoca bunu söylüyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Hakkı Bey açıklamalar için.

Arkadaşlar, maddelerle ilgili müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, önerge vardı, önerge.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – 9'da efendim önerge.

9'uncu maddede bir adet önerge vardır, okutuyorum, işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3113) esas numaralı Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin son fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, bu önergeyle -konuşmam sırasında da arz etmiştim- son cümle'nin çıkarılmasını istiyoruz. Yani “Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.” Bu çıksın, sakıncalarını da anlatmıştım.

Ama bir şey daha var değerli arkadaşlar: Cumhurbaşkanlığı Anayasa'mıza göre yürütmedir, yürütme ona bağlı. Yasa Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılır, Cumhurbaşkanlığı bu yasalara göre yönetir. Yönetirken de elbette yorumlar ve uygular. Eğer bu uygulama doğru değil iddiası varsa, idari bir tasarruftur, mahkemeye gider, mahkeme düzeltir, sonra tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisine gelir. Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir değerli arkadaşlar. “Yok, nerede birleşti? Olur mu öyle bir şey?” diyor biraz evvel arkadaşımız. Birleştiriyorsunuz, Anayasa'da verilen yetkiler yetmiyor, siz burada kanunla tekrar tekrar yasama yetkisini Cumhurbaşkanlığına devrediyorsunuz. Bir de gereksiz bir şey, zaten Cumhurbaşkanlığı yorumlayacak bunu. Bu cümle buraya konulmaz, yanlış bir cümledir, bu önergeye “evet” deyin, bu cümleyi buradan çıkaralım değerli arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Başkanım, bakın, binlerce, yüz binlerce uzman çalıştırıyoruz, ücret meselesi önemlidir. Bilmiyorum arkadaşımızın elinde bilgi var mı yok mu ama varsa da yoksa da en azından bildiği kadarını bize söylesin ama kanun teklif veren arkadaşlar zaten bu konuyu çalışmışlardır, o zaman onlardan bu sorunun cevabını alalım çünkü burada bir özlük hakkı düzenlemesi yapıyorsunuz. Yasama uzmanlarına referans var, 666’yla “Eşit işe eşit ücret” bağlamında bütün uzmanların ücretleri, daha doğrusu maaşları -memurlarda maaş denir- eşitlendi. Bu anlamda burada yeni oluşturulan, ihdas edilen bu unvana verilecek maaşın diğerleriyle mukayesesi nedir? Bu konuyla ilgili bize lütfen bilgi verin.

İkincisi, diğer soruma da cevap verilmedi, ilave söz istemiyorum yani sorularımın cevabını almaya çalışıyorum. İhtiyaç kalmama durumu nasıl tespit edilecek? Bunun için bir objektif kriter var mı, yoksa, ben artık seni sevmiyorum deyip gönderecek mi? Aynı şeyi az önce Ekrem Bey de söyledi, çok güzel, devlette devamlılık esastır; ben aldım, öbürü gelince göndermesin. Böyle bir madde bunu da doğurabilir. “Kariyer mesleği” diyorsak bunun bir güvencesinin de olması lazım. Hâkim, savcı gibi değil ama orada nasıl bir güvence varsa kariyer mesleklerinde de belli bir güvencenin olması lazım. İnsanların yanlış gördüğü şeye “yanlış” diyebilmesi lazım. Bu da nedir? Ben nasılsa o kurumda çalışacağım anlamında bir güvencedir. Buraya objektif bir kriter koymak lazım, bunlar tespit edildi mi, nedir; onu soruyorum. Yani cümle, eğer bende bir problem yoksa, anlaşılmıyor “...tabi tutulan mesleklerle ilişkin durumlarına uygun...” Yani buradan bir şey anlayan var mı, bu cümle nasıl bir cümledir? Bu cümle bize bir izah edilsin.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sorulara çok kısa hemen cevap alalım, maddeyi zaten oyladık.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ - Bu uzmanların, raportörlerin mali ve özlük hakkı diğer uzmanlarla kesinlikle aynı, eşit fakat Cumhurbaşkanlığında önceden beri olduğu gibi Cumhurbaşkanlığı kararıyla bir tazminat ödemesi var, o 375 sayılı Kanun’un ek 14’üncü maddesi; bu, uzmanlara mahsus bir ödeme değil, Cumhurbaşkanlığında görev yapmayla alakalı bir ödeme. Dolayısıyla mali ve özlük hakkı niteliğinde bir ödeme değildir.

ERHAN USTA (Samsun) – Biz şöyle anlıyoruz: Yani bir uzman, diyelim ki Hazine...

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ - Efendim, şu an uzman maaşını bilmiyorum yani...

ERHAN USTA (Samsun) – İlave ödemeyi biliyorsunuz. İlave ödeme ne kadar?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta ama cevap bu şekilde olmaz.

Bakın siz tecrübelisiniz bu konuda. Bakın bir şeye cevap verirken başka bir soru çıkıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Cevap alamıyorum ki, cevap almak için konuşuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, bir dinleyelim, bitirsin. Konuya girer girmez siz “Cevabı alamadım.” diyorsunuz, bir dinleyelim beraber.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ - Efendim, bu raporörlere ödenen mali ve özlük hakları uzmanlarla kesinlikle aynıdır. Cumhurbaşkanlığında tazminat vardır, bunun ödemesinin de bir uzman için -tam olarak bilmemekle beraber- 1.000-1500'e yakın bir ödeme olduğunu zannediyorum çünkü ben maaş ödeyen birisi değilim.

İkinci sorunuz...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hakkı Bey, görev alanınızda olmayan bir soru, tabii ki sizin cevaplayacağınız bir soru değil, sonuç itibarıyla boşuna vakit geçirmeyelim. Sorunun başka yerden cevabını almak isteriz tabii ki ama eğer Hakkı Bey'in alanı değilse o ayrı.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Efendim, ihtiyaç kalmama meselesi şudur: 1983 yılından beri, 2879 sayılı Kanun çıktığından bu tarafa, Cumhurbaşkanlığı özel olarak tanımlanmış bir yer, aynen Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğu gibi hizmetine ihtiyaç kalmayan personelin gönderilmesi düzenlenmiş. MİT Kanunu'nda var, Cumhurbaşkanlığında, bir de bildiğim kadarıyla Millî Savunma ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Yani bu, bu kurumlara has düzenlenmiş bir mesele. Biz de yine aynen onu burada koruyoruz fakat biz bunların mesleğini elinden almıyoruz, yine bir kariyer mesleğe gönderiyoruz.

Şunu söyleyeyim: Biz bu sisteme başladığımızdan beri iki yıldır da hiçbir arkadaşımızın geçici görevli olmasına rağmen geçici görevlendirmesini sonlandırmadık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Denk kadroya mı gidiyor?

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ HAKKI SUSMAZ – Evet denk kadroya gidiyor ve bunun çok faydaları var ama şimdi vakit yok. Biraz önce bir sayın vekilimiz söylemişti, en önemlisi hantallaşmaya da engel oluyor.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Birbiriyle bağlantılı iki maddemiz var, 10'uncu ve 11'inci maddenin birlikte müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum:

MADDE 10- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik haberleşme altyapılarında yapı ruhsatı alınması

EK MADDE 9 - (1) Dördüncü fıkradaki kule ve direkler hariç, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde yapılacak olan 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamında elektronik haberleşme istasyonlarının kurulmasına mahsus onbeş metreden yüksek kule ve direklerle bunlara ait zorunlu altyapı unsurları 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında, alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın ve herhangi bir bedel, ücret ve harç alınmaksızın gösterilir.

(2) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde; 1/1000 ölçekli uygulama İmar planlarında gösterilen kule ve direklerle bunlara ait zorunlu altyapı unsurları için ruhsat alınır. Ruhsat başvurularında yatay ve dikey görünüşü ihtiva eden kroki ile statik ve elektrik projeleri dışında herhangi bir proje veya belge istenemez. Ruhsat başvurusuna malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci

arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge eklenir. Bu kule veya direkler ile kurulumu bunlarla birlikte yapılacak elektronik haberleşme cihazlarına ait bulunduğu konteyner, kabin, kabinet ve benzeri altyapı unsurları için tek ruhsat düzenlenir.

(3) 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmeyen ve yüksekliği onbeş metreden fazla olmayan elektronik haberleşme istasyonlarının Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ve kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde kurulumuna mahsus kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarına, statik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun sunulması, fennî mesuliyetin üstlenilmesi, malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun ilgili mevzuatında belirlenen gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması ile yer seçim belgesinin alınmış olması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarelerce izin verilir.

(4) Yapı ve binalarda kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurları; yüksekliği 10 metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik/elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarınca fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname verilmek ve malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarece izin verilir.

(5) İkinci fıkra uyarınca yapılan ruhsat ve yapı kullanma izin belgesi başvurularında 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca ruhsat harcı ve yapı kullanma izin harcı alınır. Üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılan izin başvurularında ruhsat harcı ve yapı kullanma izin harcı tutarı toplamı kadar izin belgesi bedeli alınır. Bu madde kapsamında, ruhsat harcı, yapı kullanma izni harcı ve izin bedeline esas olan haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direklerin alanı [taban alanı *(yükseklik/5)] şeklinde hesaplanır. Bunlar dışında herhangi bir harç, ücret ve bedel alınamaz.

(6) Her tür elektronik haberleşme cihazları ile bu cihazların teknik donanım ve bileşenleri izin veya ruhsata tabi değildir. Ancak ikinci; üçüncü ve dördüncü fıkra uyarınca kule ve direkler ile konteyner, kabin, kabinet için yapılan ilk izin veya ruhsat başvurusunda elektronik haberleşme cihazları ile teknik donanımları statik projelerde veya raporlarda gösterilir. Elektronik haberleşme cihazları ile teknik donanımlarında; teknoloji değişikliği, ilavesi veya revizyon yapılması durumunda bu hususlar için ayrıca proje veya rapor düzenlenmez.

(7) Elektronik haberleşme istasyonları için kamu kurum veya kuruluşları tarafından yer kullandırılması halinde; sözleşme uyarınca tahsil edilecek yıllık yer kullanım bedeli, büyükşehir belediyelerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yer seçim belgesi için belirlediği ücretin dört katını, diğer yerlerde iki katını geçemez. Bu hükme aykırı yapılan sözleşmeler geçersizdir.

(8) Elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule, direk, konteyner, kabin, kabinet gibi altyapı unsurlarının imar planlarında gösterilmesi, bunların kurulumu için yapılacak ruhsat veya izin başvurularında sunulacak projeler, raporlar, bilgi ve belgeler, bunlara mahsus izin belgesi, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesine ilişkin usul ve esaslar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 11- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- (1) Ek 8 inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olup aynı maddenin birinci fıkrası kapsamına giren kule ve direkler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işletmecilerin bir yıl içinde başvurusu üzerine üç yıl içinde 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarına, alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın ve herhangi bir bedel, ücret ve harç alınmaksızın işlenir. Başvuru yapılmaması halinde 32 nci ve 42 nci maddeler uyarınca işlem yapılır.

(2) Ek 8 inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş bulunan elektronik haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direkler ile bunların zorunlu altyapı unsurları için elektronik haberleşme istasyonunu ilk kuran işletmeci tarafından bir yıl içinde müracaat dilekçesi ibraz edilmek ve üç yıl içinde gerekli belgeler tamamlanmak şartıyla statik bakımından uygun olduğuna dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından düzenlenen güvenlik sertifikasının veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ve söz konusu kule ve direklerin statik/betonarme fennî mesuliyetinin üstlenilmesi kaydıyla başkaca herhangi bir belge aranmaksızın ve ek 8 inci maddenin beşinci fıkrasında yer alan yöntem ile hesaplanan bedelin ödenmesi şartıyla belirtilen haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direkler ile bunların zorunlu altyapı unsurları için izin veya ruhsat verilmiş sayılır. Bu ücret dışında herhangi bir harç, ücret veya bedel alınmaz.

(3) 2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından verilen güvenlik sertifikası veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ile bu tarihler arasında kurulum yapıldığı tevsik edilir ve başkaca herhangi bir belge aranmaz.

(4) Ek 8 inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32 nci ve 42 nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz, idari para cezaları tahsil edilmez. Ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, maddelerle ilgili bilgi alabilir miyiz Sayın Aydın.

Buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bu 10’uncu maddede elektronik haberleşme altyapı çalışmaları için kurulan istasyonlara mahsus yapılara, kule, konteyner, kabin vesaire izin ya da ruhsat verilmesinden 3194 sayılı İmar Kanunu’nda talep edilen belgelerin bazılarının talep edilmemesini sağlayacağız.

11’inci madde de 2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaması sağlanacak. Bu konuda arkadaşımız...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu baz istasyonlarını da kapsıyor değil mi?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Tabii ki. Anayasa Mahkemesinin önerdiğine göre yapıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, bilgi alalım sizden de.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bilindiği üzere mobil haberleşme hizmeti bir kamu hizmetidir. Bununla birlikte bu hizmetin verilebilmesi için sahada belirli altyapıların kurulması gerekmektedir. Baz istasyonu olarak genel tabir olarak kullandığımız esasen kule ve direkler üzerine kurulan cihazlardan ibaret olup bu kule ve direklerin kurulumuna dair geçmişte olan birtakım düzenlemelerimiz söz konusuydu. Özellikle 2004 yılında çıkarılan 406 sayılı Kanun’da elektronik haberleşme hizmetine yönelik kule ve direklerin yapı iznine ve ruhsatlara tabi olmadığına dair bir düzenleme söz konusuydu. Bu istisnanın uygulanabilmesi için de baz istasyonlarının ve kule ve direklerin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun mevzuatındaki tanımlı olan düzenlemelere uygun olarak kurulmuş olması ve güvenlik sertifikası alması gerekiyordu. Fakat Anayasa Mahkemesi tarafından bu hüküm 2009 yılında iptal edilmiştir. İmar Kanunu’ndaki gerekliliklere uygun olmadığı ve devletin bu konudaki gözetim ve denetim görevini yerine getirmesine engel teşkil eden bir düzenleme olduğu gerekçe olarak ortaya koyulmuştu. O tarihten sonraysa çeşitli farklı düzenlemelerle, yönetmelik seviyesindeki düzenlemelerle gerek “yer seçim belgesi” kavramı adı altında, gerekse Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nde bir maddedeki istisnai hükümler kapsamında ruhsat almaksızın baz istasyonlarının kule ve direklerinin kurulabileceğine dair hükümler söz konusuydu. Fakat bu hükümler de 2019 yılında iptal oldu. Bu tarihten itibaren çeşitli aralıklarla farklı belediyeler nezdinde ülke genelinde baz istasyonlarında kule ve direklerle ilgili sıkıntılar yaşanmaktaydı. Özellikle, mühürleme, kabloların kesilmesi gibi belediyelerimizin uygulamaları söz konusuydu bu kule ve direklerin ruhsatlarının olmaması nedeniyle. Bu durum kamu hizmeti niteliğindeki mobil haberleşme hizmetinin sürekliliğini tehlikeye sokacak nitelikte birtakım sonuçlar doğurmaktadır. Bu çerçevede mobil haberleşme operatörlerimiz de mühürlenemeyen sahalara zaman zaman operasyonel olarak bakım ve işletme gereklilikleri çerçevesinde müdahalede dahi bulunamaz bir konuma gelebilmektedir.

Bu çerçevede, yapılan buradaki düzenlemelerle ruhsat probleminin çözülmesine yönelik ve elektronik haberleşme sektöründeki kule ve direklerin ne şekilde ruhsatlandırılacağı, geçmişte ruhsata tabi olmadığına dair düzenlemeler varken artık ruhsata tabi olacağı -çünkü Anayasa Mahkemesi kararı bu yönde- bu ruhsatında hangi yöntemle alınacağı ve ücretinin nasıl olacağı düzenlenmektedir.

Diğer madde de geçiş maddesidir. Mevcut olanlarla ilgili, şu ana kadar kurulmuş olanlarla ilgili hususları düzenlemektedir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Müzakerelere geçiyoruz.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, açıkçası, yapılan açıklamadan ben gerçekten rahatsız oldum. Çünkü mahkemeler karar veriyor, bilim insanları mahkemelerde raporlar sunuyor ve bazı baz istasyonlarının orada faaliyetini sürdürmesi sakıncalı görülüyor ve bundan rahatsız olan operatörler “bunu nasıl aşarız”ın kanun değişikliğini getiriyorlar. Bu gerçekten çok acı verici bir konu.

Değerli arkadaşlar, bakın, şu anda bir coronavirus salgınıyla karşı karşıyayız. Bir virüs, daha önce MERS ve SARS diye bilinen bir virüs, mutasyona uğramış; bu, insan eliyle yapılmış veya yapılmamış ama bir virüs. Şimdi, virüste bir RNA molekülü var yani ribonükleik asit ve bunun RNA’sı ve DNA’lar... Aslında insan hücreleri -bütün canlı hücreleri de dâhil olmak üzere- bazı mutajenlerle yani onun DNA’sını, RNA’sını değişime uğratacak ajanlarla, etkenlerle mutasyona uğrayabiliyorlar. Yani corona virüsünün de mutasyona uğramış olmasının ihtimali veya bundan sonra uğrama ihtimalinin en önemli mutajenlerinden bir tanesi, kimyasal ve fiziksel mutajenlerden bir tanesi elektromanyetik ışınlardır, elektromanyetik alan ve elektromanyetik radyasyondur. Dolayısıyla, bu etkiyi yani

doğrudan DNA üzerinde etki yaratan bu konuyu görmezlikten gelip, vurdumduymaz davranıp “Operatörler diledikleri gibi para kazansınlar, diledikleri yerde baz istasyonları yapsınlar; hiçbir kanun bunu engellemesin.” yaklaşımı son derece sakıncalı, sakat bir yaklaşım. Bakın, değerli arkadaşlar, bir hocamız -ismini de vereyim, Selim Şeker Hocamız- 5G için, hücre büyümesine ve organlara etki ederek kanserlerin artmasına neden olacağını, bağışıklık sisteminde, biyolojik işlevlerde kaçınılmaz etkiler yaratacağını ve ısısal etkisinin de gözlerde hasar oluşturacağını; insan sağlığına ve çevreye, sadece insanlarda değil bütün canlı organizmalarda nasıl etki yaratabileceğini söylüyor. Şimdi, baz istasyonları böyle bir tartışma konusuysen ve 5G’nin bugünkü 4,5 G’den binlerce, on binlerce kat, çok daha fazla elektromanyetik alan ve radyasyon etkisi yarattığı da göz önüne alındığında...

Ve ayrıca, mesela, Anayasa Mahkemesinin bir kararı var, bu karara göre, haberleşme istasyonlarının imar mevzuatına göre yapı niteliğinde olduğuna dair. Ben belediye başkanlığı yaptım, bu mahkeme kararı çıktıktan hemen sonra, binaların çatısında yapılmış, yapı nitelikli bütün şeylere mühür vurdum. Tabii ki ruhsat almamış, imara aykırı, dolayısıyla imara aykırı bu uygulamaların ortadan kaldırılması belediyenin asli görevi. Danıştayın bir kararı var, Temmuz 2019’da yani bir yıl önce alınmış bir Danıştay kararı diyor ki: “Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği’nin 62’nci maddesinin (1)’inci, (2)’nci ve (3)’üncü fıkralarının yürütmesini durduruyorum.” Yani “Yapı ruhsatı alınmalı, imar planı kararı alınmalı.” diyor Danıştay ve Danıştay, Anayasa’ya ve İmar Kanunu’na açık bir şekilde aykırılık olduğunu gerekçe göstererek Temmuz 2019’da böyle bir karar alıyor. Bütün bu hukuki düzenlemeler, Anayasa’nın insan ve çevre sağlığı konusundaki temel hakları koruyan, kollayan düzenlemeleri bir yana; bunları yok sayan, bunları bir kenara ittirip atan bir kanun değişikliği, düzenleme geliyor karşımıza.

Bakın, ne kadar sakat şeyler var: Mesela “15 metreden yüksek kule ve direkler 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarında alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın ve herhangi bir bedel, ücret, harç olmaksızın gösterilir.” Ne demek ya, alan tahdidi... Ya, arkeolojik sit alanıdır, tarım alanıdır yani kanunla korunan alanlar var, toprak koruma kurullarının kararlarını gerektiren alanlar var. Yani bu tahdidi reddediyor, alan fonksiyonu tahdidini kaldırıyor. “Dilediğim her yere yaparım, bunu da 1/1.000 ölçekli imar planına koyacaksın.” diyor. Böyle bir şey olabilir mi? Biz nasıl bir hukuk devletiyiz? Anayasa’nın çok temel şeylerini nasıl böyle kanunla aşmaya çalışırız? Yine diyor ki: “1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilen bu kule ve direkler ve bunlara ait zorunlu altyapı unsurları için ruhsat alınır ama herhangi bir proje veya belge istenmez.” Peki, buna ruhsat verilirken bu elektromanyetik şiddetin, alanın, radyasyonun insan ve çevre sağlığına etkileriyle ilgili bir belge isteyemeyecek miyiz? Diyor ki mesela: “1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmeyen ve yüksekliği 15 metreden fazla olmayan, statik bakımdan sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun sunulması...” Yani “Statik bakımdan sakınca yoktur.” diyecek bir inşaat mühendisi, iş bitecek. “Fennî mesuliyetin üstlenilmesi...”

Yine, 10’uncu maddenin (4)’üncü fıkrasında diyor ki: “Yapı ve binalarda kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurları; yüksekliği 10 metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik/elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarınca fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname...” Yani bu raporda “Fennî mesuliyeti biz üstleniyoruz.” diye taahhütname verecekler; yaşamın riske atılması hususunda nasıl bir taahhütname olacak? Oradaki insanların hayatını riske atmanın taahhütnamesi mi olur değerli arkadaşlar? Burada da yine, bütün bu konularla ilgili, belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları da Belediye Kanunu’ndan gelen yetkileri de baypas ediliyor. Bakın, tüylerim diken diken oluyor “Her tür elektronik haberleşme cihazları ile bu cihazların teknik donanım ve bileşenleri izin veya ruhsata tabi değildir.” diyor arkadaşlar.

Yahu, nasıl olur? Dibimize, kafamızın, kulağımızın dibine, yaşam alanımızın dibine gelecek birisi, bir elektronik haberleşme cihazı koyacak, bir teknik donanım koyacak, bunun bileşenleri izin ve ruhsata tabi olmayacak.

Son olarak şunu da söylemek istiyorum, bakın, diyor ki: “Elektronik haberleşme cihazları ile teknik donanımlarında...” Bir donanım kuracaklar, onun güvenliğiyle ve etkileri konusunda bir ölçüm yapılacak, sonra da ona ilave yapılacak ama diyor ki: “...teknoloji değişikliği, ilavesi veya revizyon yapılması durumunda bu hususlar için ayrıca proje veya rapor düzenlenmez.” Yani 1 etki yaratan bir şey konulacak, onu 100 etki yaratana dönüştürecek ama o 100 etki farkının raporunu istemeyeceksin! Böyle sakıncalı bir şey olabilir mi?

Bir de ayrıca “Büyükşehir belediyelerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yer seçim belgesi için belirlediği ücretin dört katını, diğer yerlerde iki katını geçemez.” diyor, buna da bir sınır getirilmiş. Neden sınır getiriliyor? Şirket daha çok kâr etsin diye herhâlde. Yani bu kanun maddeleri tamamen “Operatörlerin, şirketlerin önündeki Danıştay kararlarını, mahkeme kararlarını nasıl aşarız?”ı “Bu şirketlere nasıl daha çok kâr ettiririz?”i ve 5G teknolojisi gündeme yakında gelecek, bununla ilgili birçok engeli ortadan kaldırmayı amaçlayan bir düzenleme. İmar mevzuatı her şekilde baypas edilmeye çalışılıyor. “2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaz.” deniliyor. Nedir bu ayrıcalıklar değerli arkadaşlar ya? Ve “Başkaca herhangi bir belge aranmaz.” diyor. En sonunda da “Ek 8 inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32 nci ve 42 nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları –yani hem yıkım hem para cezası- iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz.” İptal ediyor ve geriye dönük bütün alınmış kararları da ortadan kaldırıyor.

Biz nasıl bir ülkede yaşıyoruz? Devletimize nasıl güveneceğiz? Devletimiz böyle kanunlar çıkarırsa halkımız, vatandaşımız, yurttaşımız kendini nasıl güvende hissedecek? Güven duyacağı bir devlet olsun diyorum. Bu teklifin bu maddelerini kesinlikle reddediyorum ve çıkarılmalarını özellikle talep ediyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Kamil Okyay Bey benim söyleyeceklerimin çoğunu söyledi. Bu metni hazırlayan yani bu maddeyi hazırlayan arkadaşlarımız her şeye bakmışlar yani niye böyle bir maddeye ihtiyaç var diye hepsine bakmışlar ama çevre ve insan sağlığıyla ilgili hiçbir şey düşünmemişler. Yani çıkaracağımız bu iki maddeyle nelere sebebiyet vereceğiz, ne olacak; bunlarla ilgili hiç kimseye bir şey sormamışlar, kendi aklına da gelmemiş. Böyle zaten, hep böyle yapıyorlar zaten.

Bir şey daha: Arkadaşımız kanunun geneli üzerinde yani teklifi takdim ederken dedi ki: “Bu coronavirus dolısıyla işte EBA’yla, internetle bu işi kolaylaştırmak gerektirdi.” Yani diyor ki operatörler açısından coronavirus lütf olmuş. Hani başkası da demişti ya “İyi ki bu iş lütfudur aynı zamanda, Allah’ın bize lütfudur.” diye lütf olmuş.

Değerli arkadaşlar, insan sağlığından daha önemli hiçbir şey. Bu çocuklarımızı niye okulla göndermiyoruz da internetle uzaktan eğitimden şey yapıyorlar? Sağlıklarını korumak için değil mi? Ama siz bu çocukların sağlığı için o iki aylık, üç aylık, beş aylık çocukların sağlığı için hiçbir şeyi aklınızın ucundan geçirmemişsiniz.

Bakın, değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesi elektronik haberleşmeyle ilgili altyapıların yapı ruhsatı ve yapı ruhsatına tabii olmayacaklarına ilişkin 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'na, 5189 sayılı yasanın 5'inci maddesiyle eklenen ek 34'üncü maddesini 2011'de iptal etmiş. Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde şunu söylüyor: “Elektronik haberleşmeyle ilgili altyapı oluşumunda kullanılan yapılara ayrıcalık tanınarak bunların yapı ruhsatından ve yapı kullanma izninden de istisna tutulması, bu yapıların imar mevzuatı kapsamı dışında tutulması anlamını taşımakta, elektronik haberleşmeyle ilgili altyapı oluşumunda kullanılan taşınır, taşınmaz, mal ve teçhizatlar yönünden imar hukukundan denetimsiz bir alan oluşturmakta ve devletin bu konudaki gözetim ve denetim görevini yerini getirmemesine sebep olmaktadır.” Şimdi siz, bu düzenlemeyi yaparken Anayasa Mahkemesinin gerekçesini falan, hiç orayla ilgilenmemişsiniz. Anayasa Mahkemesinin kararı zaten bahane, nasıl corona sizin için bahane olmuşsa Anayasa Mahkemesinin kararı da bu şekilde olmuş. Yani, getirmiş olduğunuz gerekçelerin hepsi havada değerli arkadaşlarım.

Bakın, teklifle arsa ve arazilere kurulacak 15 metrede bina ve yapılara kurulacak 10 metreden kısa kule ve direkler için imar planında gösterilme ve ruhsat alma zorunluluğu getirilmemesinin aynı gerekçelerle Anayasa aykırı olduğu da açıktı.

Bakın, değerli arkadaşlarım, Sizin bu yaptığınız şey var ya... Hep bütün işleriniz niye böyle, ben buna şaşıyorum. Bu yaptığınız iş -hani bu teknik konuları, Anayasa'ya aykırılığı şunları, bunları bir tarafa bırakıyoruz- gerçekten insan sağlığı açısından çok ciddi bir iş yapıyorsunuz. Sayın Sındır ifade etti: “Bu baz istasyonlarından yayılan elektromanyetik dalgalar insan sağlığı için çok ciddi sorunlar oluşturmaktadır.” Bunlarla ilgili birlerce, on binlerce bilimsel makale var, bilirkişi raporları var değerli arkadaşlarım, mahkemelerde bunların hepsi duruyor ama sizi hiç ilgilendirmedi. Üç yaşındaki çocuğun DNA'sında oluşabilecek değişiklik ve bu çocukta 25-30 yaşında ortaya çıkacak kanser filan sizi hiç ilgilendirmede değerli arkadaşlar. Şaşıyorum ben size, hayretler içindeyim yani sizin bu durumunuza bakınca.

Bir de af getiriyorsunuz, bu 11'inci maddenin 4'üncü, en son fıkrasıyla beraber af getiriyorsunuz. Yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32'nci ve 42'nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırımlar ortadan kalkmış sayılacak. E, cezalar, para cezaları hepsi ortadan kalkacak ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmeyecek. Af getiriyorsunuz burada. Peki, size soruyorum: Hiç araştırdınız mı bu konuyla ilgili devletin ne kadar para alması gerekiyordu şimdiye kadar ve bu alınmadı? Buna da hiç baktınız mı? Böyle bir şeyiniz var mı? Bu maddenin etki analiziyle ilgili bir çalışmanız var mı? Yapın. Yaptığınız her şey böyle değerli arkadaşlar; “Biz yaptık oldu.” bu kadar. Niye? “Çünkü çoğunluğuz.” Demokrasi çoğunluk sistemi değildir değerli arkadaşlar, demokrasi kurallar sistemidir değerli arkadaşlarım, demokraside kurallar var bu kurallara uyulur. “Biz yaptık oldu.” olmaz. Anayasa'ya uymak zorundasınız değerli arkadaşlar. Yani, insan sağlığını dikkate almak zorundasınız, Anayasa'da da böyle diyor. Yok, biz biraz sonra el kaldıracacağız, hatta çoğunluk olduklarını biliyoruz, şu anda çoğunluk değiller.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Bekaroğlu tamamlar mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İktidar çoğunlukta olduğu için onlar el kaldıracaklar ve iş bitecek. Böyle değil değerli arkadaşlarım, bu yanlış. Bin defa söyledik size, söylemeye devam ediyoruz. Tarih sizi yargılayacak değerli arkadaşlar, tarih sizi yargılayacak. Korkarım tarihten önce mahkemeler de sizi yargılayacak.

Arz ederim efendim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Şimdi, Sayın Bekaroğlu, Sayın Okyay, sapla samanı karıştırıyorsunuz. Burada istenen, şimdiye kadar otuz...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Erim, Komisyona hitap edin.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Tamam söyleyeceğim. Edeyim, tamam.

Şimdiye kadar otuz senedir bu baz istasyonları kuruluyor, belediyelerden ruhsat alınmıyordu. Yani, inşaat yapılırken bir ruhsat alınır, bu alınmıyordu, bu sağlanmaya çalışılıyor. Anayasa Mahkemesi “Ruhsat alınması lazım.” demiş ama zararı yönünden konuşuyorsak zararı yönünden Dünya Sağlık Örgütü demiş ki: “Uluslararası Yoğunlaştırmayan Radyasyondan Korunma Komisyonlarının belirlediği limit değerlere uymak koşuluyla baz istasyonu konumlandırılmasına izin verilmiş.” Bu değer neymiş? 42,2 voltmetre. Biz bunu nasıl kabul ediyormuşuz? Bütün dünya yüzde 25’ine kadar izin veriyormuş. Biz de yüzde 25’ine kadar, daha doğrusu 10 voltmetreye kadar izin veriyormuşuz. Buna da izin veren Bilgi Teknolojileri Kurumu. Şimdiye kadar kurulanlar da böyle. Bunun dışında olanlar şikâyet konusu olur, bu voltmetrenin üzerinde. Buna bakılırsa şimdi, zaten bunsuz nasıl yaşanacak bundan sonra bilmiyoruz. Cihaz elektrik alan şiddeti: Su ısıtıcısı 130 voltmetre, notebook-bilgisayar 100 voltmetre, müzik seti 90 voltmetre, buzdolabı 60 voltmetre, ütü 60 voltmetre, mikser 50, ekmek kızartıcı 40 voltmetre. O zaman, yani demek istediğim bu sadece bence ...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bambaşka bir şey. Ütüyle bunun bir ilgisi yok. Demagoji yapıyorsun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sapla samanı siz karıştırıyorsunuz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bu bambaşka bir şey değil, bambaşka bir şey değil.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar dinleyelim. Dinleyelim arkadaşlar.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Elektromanyetik alan, elektro radyasyon. Siz karıştırıyorsunuz sapla samanı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ayıp ya!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – O zaman bütün dünya izin vermesin, cep telefonlarından interneti iptal edelim. “Salgın” diyorsunuz bakın, bütün köylere kadar şimdi internet bağlanıyor, o zaman hepsi iptal olacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye iptal olacak?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – E, görüşmeyeceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye iptal olacak ya gereğine uygun. Dünya nasıl yapıyorsa öyle yapın.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kayıt altına alınıyor, ruhsatlarla ilgili getiriliyor, belediyelerin imar planlarına işleniyor. Bundan daha güzel bir şey var mı? Şimdi, baz istasyonunu tüm firmalar geliyor istedikleri yere kuruyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu lütfen. Hep beraber dinleyelim. Ben bir kişiye söz verdim burada hepiniz birden onu susturmaya çalışıyorsunuz. Böyle bir şey var mı?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Disiplin altına alınacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dinliyoruz Sayın Başkanım.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Zapturapt altına alınacak, disipline edilecek, kayıtlı kuyutlu olacak bütün baz istasyonları. Bundan daha güzel bir şey var mı? Teşekkür edeceğinize itiraz ediyorsunuz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar görüşmelere 15.15'e kadar yemek arası veriyorum.

Kapanma Saati: 14.38

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.16****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teklifteki maddelerin görüşmelerine devam ediyoruz.

Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 11’inci maddenin geçici 20’nci maddesinde belirtilen -biraz önce Sayın Sındır Başkanımız da söyledi- “alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın” ifadesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 3’üncü maddesinde belirtilen “Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz.” hükmüne aykırılık teşkil etmektedir, bunu dikkate sunmak istiyorum.

Yine, 11’inci maddeyle 3194 sayılı Kanun’a geçici 20’nci madde eklenerek ek 8 yürürlüğe girdiği tarihten sonra bazı zaman dilimleri belirlenmiştir. Bu husus ek 8 çıkış mantığına aykırılık teşkil etmektedir. Elektronik haberleşme istasyonlarının değer artışına tabi olup olmadığı netleştirilmemiştir, uygulamada bu durum karmaşaya sebep verecektir.

Yine, geçici 20’nci maddenin (3)’üncü fıkrasında “2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından verilen güvenlik sertifikası veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ile bu tarihler arasında kurulum yapıldığı tevsik edilir ve başkaca herhangi bir belge aranmaz.” ifadesiyle yine uygulamada farklı zaman dilimleri belirlenmiş, 2009-2012 arasındaki kurulumlar açıkta bırakılmıştır.

27/1/2018 tarihli ve 30314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektronik Haberleşme İstasyonlarının Yer Seçim Belgesinin Verilmesi ve Ücretlerin Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik’te Geçici Madde 1’in (1)’inci fıkrasında “12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun Resmî Gazete’de yayımlandığı 6/12/2012 tarihinden önce belediye mücavir alan sınırları içerisinde kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonları için yer seçim belgesi ve ücreti alınmaz, bu istasyonlar için yer seçim alım belgesi alınmış sayılır.” hükmü var. 6/12/2012 tarihi ile 1/10/2019 tarihi arasında kurulan elektronik haberleşme istasyonları için açıklık getirilmesi bu anlamda şarttır. Konuyla ilgili yapılan geçici maddelerle süreç, istenilen belgeler, yer seçim belgesi ücreti hepsinde farklılık taşımakta, uygulamada idareler ile telekomünikasyon şirketlerini karşı karşıya getirmekte ve hukuki süreçler yaşanmasına sebep olmaktadır. Yapılan düzenlemeyle özel kanunlara tabi alanlar ve korunan alanlara ilişkin herhangi bir husus tesis edilmediği tespit edilmiştir. Bu da uygulamada karmaşaya sebep olacaktır. Bu konuların dikkate alınması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Değerli arkadaşlar, söz talepleri sistem arızasından silindi. Söz isteyenler tekrar girsinler.

Sayın Yavuzyılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bir müsaade istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Hazır olan var mı?

Buyurun Durmuş Bey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu 2 maddenin düzenleniş nedenine kuş bakışı ve makro bir perspektiften baktığımızda benim gördüğüm şu: Uzaktan eğitim sistemimiz çöktü, buna alelacele, hızla bir çözüm bulunması gerekiyor -ve doğru mutlaka bir çözüm bulunması gerekiyor- dolayısıyla bu çözümü bu 2 maddede yapılan düzenlemelerle idare bulmuş gibi görünüyor. İfrat ile tefrit arasında gelip gidiyoruz. Maddedeki düzenleme: “Şu an da karşı karşıya olduğumuz sorunu çözün de nasıl çözerseniz çözün. Bunun ileride bir takım yan etkileri olacak ama günü geldiğinde bunu tekrar masaya koyarız, görüşürüz, çözümünü o zaman ararız ama şu anda ihtiyacımız son derece acil, uzaktan eğitim sisteminin ayağa kalkması lazım, onun için de bu düzenlemenin hızla yapılması lazım.” Burada gerçekten bir “laissez faire” var; bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler. “Siz, şu çöken uzaktan eğitim sistemini diriltin, biz size ne istiyorsanız onu veriyoruz.” düzenlemesi bu. Bu, çöken sistemi ayağa kaldırabilir ama bunun mutlaka bir yan etkisi olacak, belki bedeli bundan da çok ağır olacak. Bunu dikkatinize sunarım.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın Yavuzyılmaz hazır mısınız?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, hazırım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi’nin 10’uncu ve 11’nci maddeleriyle ilgili söz aldım.

Burada sözü de çok fazla uzatmak istemiyorum. Özet olarak söyleyeceğim. 11’inci maddenin, (4)’üncü fıkrasında “Ek 8’inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32’nci ve 42’nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz, idari para cezaları tahsil edilmez. Ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez.” deniliyor. Şimdi, burada ne demek istiyor? Ben size bunun anlamını ifade edeyim. Rize’de idare mahkemesince açılan bir dava; davaya göre 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 32’nci maddesi uyarınca yıkımı ve aynı kanunun 42’nci maddesi uyarınca 34.193,48 TL imar para cezası uygulanmasına ilişkin Artvin Belediyesinin bir uygulaması olmuş baz istasyonu için. Bir baz istasyonu için bu imar mevzuatına aykırılıktan, kent estetiğine uygun olmamasından veya mahya yüksekliğinden ceza kesilmiş, kesilen ceza ortalama 35 bin TL. Türkiye’de yaklaşık 200 bin baz istasyonu var. Bu da büyük GSM operatörlerine yaklaşık 7 milyar TL’lik -eğer kanun maddesini böyle geçirirseniz- bir peşkeşe yol açacak, bir kamu zararına yol açacak yani bu teklifin bu maddeleri, madde 10 ve madde 11 tamamen bir halk düşmanlığı tarzında düşünülmüş, yazılmış ve GSM operatörlerinin menfaatlerini kollayan, maalesef kamunun da zararına olan hükümler içeriyor. Bakın, işin hukuki boyutunu şu anda daha fazla derinleştirmiyorum. Şimdi, bu benim ifade ettiğim 7 milyar TL’lik GSM operatörlerine sağlanan avantajın ve belediyeler dışarıda bırakılarak, sürecin dışına itilerek oradan yaratılan gelir kaybı ve doğrudan kamu zararının açıklamasını da sizden bekliyorum. Burada belediyelere bu gelir kaybını yaşıtmaktansa imar mevzuatına aykırılık,

kent estetiğine aykırılık ve mahya yüksekliğinden kaynaklı olarak kesilebilecek cezaları, bundan sonraki yani bugünden itibaren kanunun çıkacağı süreçten sonrasını bağlayacak şekilde aslında düzenlemek mümkün. Bunun için belediyeden ruhsat alınmasıyla ilgili bir düzenleme yapılabilir, bir izin belgesi mahiyetinde yer seçim belgesine benzer bir şekilde bir düzenlemeyle hem belediyeler şu andan itibaren ki süreçle ilgili olarak GSM operatörlerine belirli koşullar altında, bilimsel çalışmaların ışığında bu izin belgelerini belirli tutarlar karşılığında verebilir, bunlar denetlenebilir. Ancak ilgili kanun teklifinde yer alan maddeye göre geriye doğru bir işleme ve geçmişten bugüne kadar gelen imar mevzuatına aykırılıkların affedilmesi, kent estetiğine yönelik uygulamaların affedilmesi söz konusu. Buna kesinlikle katılmıyoruz, bunu hem muhalefet partisinin bir milletvekili olarak söylüyorum, bir Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili olarak hem de Türkiye Cumhuriyeti devletin bir vatandaşı olarak söylüyorum. 7 milyar TL'lik peşkeşi göz göre göre hepimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekillerinin gözlerinin içine bakarak yapmanız doğru değil.

Aynı zamanda da bu GSM operatörlerinin yönetim kurullarında uzunca bir süre yer alan AK PARTİ bürokratları var. Bunlardan bir tanesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Eski Bakanı Sayın Hilmi Güler, Kültür ve Turizm Eski Bakanı Sayın Atilla Koç; bunların çeşitli devlet kurumlarından aldığı maaşlarla birlikte GSM operatörlerinin yönetim kurullarından da aldıkları maaşları toplamının 250 bin TL'ye ulaştığı noktasında basında yer alan haberler vardı. Kamuya ait olan, halkın hakkı olan bu paranın ve kanuna uyulmadan yapılan bu uygulamaların cezasının kesilmesi ve hazineye aktarılması gerekiyor. Bunu yok etmeniz doğru değil. Hem kamu yararı bakımından çok büyük bir sıkıntı hem de bu yakın zamanda garanti ödemeli köprüler, tüneller, tren garları, hastaneler bunlarda gördüğümüz fahiş fiyatlarla ödenen tutarların yanındaki de benim karşılaştığım en büyük peşkeşlerden biridir. Adresi bellidir, 3 tane GSM operatörüdür ve maalesef bu kanun maddesiyle yapmaya çalıştığınız şey budur. Büyük ihtimalle de bu geriye dönük olarak borçların silinmesiyle ilgili hükmünüz de Anayasa Mahkemesinden dönecektir. Bu şekilde geçirmeye çalışırsanız anayasal düzenleme ve kazanımlardan vazgeçilmiş olur, yerel yönetimlerin bir çok alandaki denetim görevi ve gücü elinden alınmış olur.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Deniz Bey, toparlayalım lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eşitlik ilkesi gereği yapılan düzenleme rafa kalkacağından eşitsizlik nedeniyle 10 milyarlarca lira vatandaşın ortak kazancından kayıp olacak; deprem, yangın, insan sağlığı, can ve mal güvenliği gibi konularda içinden çıkılmaz bir durum oluşacak, kamunun ilgi alanları bölgenin rant değeri hiçe sayılarak peşkeş çekilmiş olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, 2 katı süre kullandınız, tamamlayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hemen tamamlıyorum.

İlk afet durumunda telekomünikasyon denetlenemediğinden çökecek ve iletişim sağlanamayacak. Yeni gelişecek 5G teknoloji gereği kurulumu yapılacak olan yeni istasyonlar; okullar, hastaneler, çocuk parkları gibi alanlarda halk sağlığı hiçe sayılarak denetimsiz bir şekilde kullanılacak. Bu 7 milyar TL'lik peşkeşin bu Komisyondan geçmemesi, Genel Kurula gelmemesi gerektiğini söylüyorum. Aksi takdirde, bu madde geçerse büyük GSM operatörleriyle bağlantısı olan, ilişkisi olan herkesin araştırılması, soruşturulması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında birçok arkadaşımız buna muhalefet ederken dile getirdi. Burada tekrar tercih meselesi öne çıkıyor. Tercih gerçekten halkın sağlığı mı çevre mi doğa mı? Değil. Ama bir taraftan da bir düzenlemeye ihtiyaç var. Gerek az önce Sayın Yılmaz’ın da söylediği gibi eğitimle ilgili hele bu dönemde pandemiyle beraber iletişimin ne kadar önemli olduğu ortaya çıktı. Bir düzenlemeye ihtiyaç var ama pandeminin kendisi bile derinlemesine ele aldığımızda insanların doğaya hükmetmesiyle, doğayı kirletmesiyle çıkan bir sonuca dönüşüyor. Bir taraftan yaptığımız şeyler, sonrasında daha bir kötü şekilde bizim sağlığımızı etkiliyor. Sağlık dediğiniz şey, sadece bir hastane değil; sağlık dediğiniz şey, tümüyle, hep beraber korumamız gereken ve önce de zarar vermememiz gereken bir konu. Buna dikkat edersek belki de birçok hastalığı önlemiş olacağız. Ama biz şu anda daha çok hastalığı önlemek yerine hastalıkların çıkması için bir ortam yaratıyoruz.

Arkadaşlarımız da dile getirdi. Yani burada bir de maddenin bu düzenlemesinde 3194 sayılı İmar Kanunu’na bir ek madde getirilerek haberleşme altyapısının daha sağlıklı... Yani haberleşmenin daha sağlığını düşünüyoruz da doğada, insanda, çevrede niye bunlara dikkat etmiyoruz? Şimdi, denecek ki: “Bu çok tartışılıyor, zarar vermiyor.” Dünden beri burada hiçbir sivil toplum örgütü yok. Keşke şimdi çevre örgütleri olsa, çeşitli üniversitelerde bu konuda çalışmış insanlar olsa, görüş bildirseler. Yoksa bu operatör firmaların kim olduğu belli, dönem dönem bu konuda kamuoyunu ikna etmek için özel araştırmalar yaptıklarını, basın yoluyla başka yollarla bir çaba harcadıklarını da biliyoruz. Yani “Zararı yok, hiçbir şey ortaya çıkmıyor.” Ama bunun da ötesinde biz biliyoruz ki Türkiye’de son yıllarda işte, Dilovası’nda, Trakya bölgesinde doğayla ilgili yapılan kanserojen işlemleri açıklayanlar, bu konuda araştırma yapanlar yargılandılar, kamudan ihraç edildiler. Yani kamunun lehine bir şeyi söylediğinizde öcü gibi görünürsünüz ama kamuyu kirletenlere her türlü olanağı açıyorsunuz. Üstüne üstlük bugüne kadar ceza ödemeyen, bugüne kadar bunu hiç yerine getirmeyen, yapması gerekenleri yapmayanları da affediyorsunuz. Bir taraftan, işte, Türkiye’de bu son dönem pandemiyle beraber ekonomi ciddi bir sıkıntıda iken gelebilecek, bir katkı olabilecek her şey reddedilip vatandaşa bütün açıklamalarda yüklenmekteyiz. Bugün açıklandı açlık sınırı, asgari ücretin üstüne çıkmış artık. Bu tümüyle bir ödül ve dikkate almama yani dünyadaki gelişmeler de dikkate alınmıyor. Dönem dönem biz diyoruz ki “Dünyaya örnek oluyoruz, Avrupa’ya örnek oluyoruz.” filan ama bununla ilgili düzenlemelere dikkat etmek lazım; Avrupa Birliğinde, dünyada bu konuda nasıl çalışılıyor, neler yapıyor.

Bir başka açıdan da baktığımızda, birazdan tekrar konuşacağız yerel yönetimlerle ilgili mahalle düzenlemesini ve diğer düzenlemeleri, işte, meclis kararları lazım. Burada yerel yönetimleri de inisiyatifsiz, yetkisiz bir duruma getiriyoruz ve hiçbir çaba harcamıyoruz. Gönül ister ki evet, buna ihtiyaç varsa her ilde yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin, eğer üniversitesi varsa bir kurulun bağımsız bir şekilde inceleme yapıp ihtiyaçlara göre bir düzenleme yapmasıdır. Bunu yapmadığımız zaman gerçekten bugün bu şekilde çıkması, bir, ekonomik kayıp; iki, bugün ve yarına çocuklarımız ve biz ciddi bir halk sağlığı tehdidiyle karşı karşıya kalacağız. Bunun geri çekilmesi lazım.

Şimdilik söyleyeceğim bunlar.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, burada 2 madde var birbiriyle bağlantılı. İlk maddeyi incelediğimizde, sanki daha önce herhangi bir şekilde ruhsat alınmayan, bir anlamda ruhsatsız yapılagelmiş olan bu tesislerin bir ruhsata bağlanmasıyla ilgili bir çalışma ve planlama olduğu anlaşılmakta. Salt bu açıdan bakarsak tabii ki güzel bir gelişme olarak sayabiliriz yani sadece ruhsatlandırma yönünden. Çünkü bir şeyin ruhsatsız, gelişigüzel yapılmasından en azından bir şekilde ruhsata bağlanıyor olması da önemli. Ancak bu düzenlemeler yapılırken konan birtakım muafiyetler var. İşte, yer seçimi konusunda sadece bir komisyon üzerinden bu işin götürülebileceği, yine özellikle

son dönemde belediyelerimizin ciddi anlamda gelir kaynaklarının azaldığı bir ortamda herhangi bir bedel, ücret ve harç alınmaksızın bu 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarında alan fonksiyonu tahdidi olmayan yerlere bu tesislerin yapılabilir olmasının en başta belediye gelirleri yönünden de sakıncalı olabileceğini ifade etmek istiyorum. Yani haberleşme operatörlerine, GSM operatörlerine daha burada bir tavizle işe başlıyoruz.

Onun dışında, biraz önceki konuşmacı arkadaşlarımızın insan sağlığı üzerine etkileri yönünden gerekli değerlendirmelerin ne şekilde yapılacağına dair eleştirilerine de ben aynen iştirak ediyorum. Bu konularda bir açıklık yok ve hatta belirli kuralları yani yer seçim komisyonu tarafından uygun görülen her yere neredeyse izin verilebileceğine dair bir anlam çıkmakta. Bu yerlerin gerçekten seçilirken çok özellikli bir şekilde incelenerek seçilmesi gerekir çünkü öyle ki ülkemizde maalesef çok sayıda taş ocağı, mermer ocağı, HES’ler gibi birçok yerin bu ülkede tarihi kalıntıların üzerine, su kaynaklarının üzerine, tarımsal karakteristik özelliği bulunan yerlere kısacası çok ciddi zararların doğacağı yerlere izinler verildiğini görüyoruz. Burada da belirli kıstaslar aranmalı ve o değerlere göre yer seçimi konusunda insan sağlığına başta olmak üzere çevreye zarar olmayan yerlere yapılmasına izin verilmeli. Tabii, bu arada yapılacak olan yapının özellikle işte, 15 metreyi de geçen şekilde olabileceğini de düşünersek sadece statik ve elektrik mühendislerinin projelerinin yeterli olmayacağı, yer seçimi konusunda jeolojik etüt yapılması, bu anlamda da özellikle jeoloji mühendislerinin de bu işin içerisinde olması ve yerin bu işe uygunluğu konusunda da yine bir rapor alınması gerektiği de ileri sürülmekte.

Yine, yapının özelliğine göre ÇED uygunluk raporu yani ÇED raporu, çevre yönünden uygunluk raporunun da alınması gerektiği de düşünülebilir. Değerli arkadaşlar, bu konuyu da bir değerlendirmenizde fayda olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, buraya kadar plansız, daha önce bir şekilde izin alınmadan yapılagelen, bazen bölge halkının tepkilerine, eylemlerine, karşı çıkmalarına rağmen güçlü firmaların -sermayenin gücüyle daha doğrusu- orada birtakım güçlerin de kullanılarak yapılan baz istasyonlarını hepimiz biliyoruz. Şimdi, ruhsatlandırma derken bir taraftan sanki kulağa hoş gelmekle beraber burada kaygıları dile getirdik ancak diğer maddede... Bakın değerli arkadaşlar, 11’inci maddede siz, bugüne kadar yapılmayan birtakım düzenlemeyi bir taraftan yapmaya çalışmaktasınız, bir taraftan da bugüne kadar yapılmadığı için, kurallara uygun olmadığı için İmar Kanunu 32’nci ve 42’nci maddeyle -yani yıkım ve para cezasıdır bunlar, Sayın Sındır da söyledi- ilgili idari kararlar verilmiş, yıkım kararı alınmış; para cezası kararı alınmış bu yerlerin kısacası affı söz konusu.

Şimdi değerli arkadaşlar, siz bir taraftan yasallık getirirken bir taraftan yasal, kurallara uygun olmadığı tespit edilmiş olan bu yerlere bir anlamda affederek yasallık sağlamaktasınız. Artı bakın, korona sürecinde maske takmayanlara ceza getirildi ama yasa takmayanlara siz şu an ödül getirmektesiniz. Hoşuna gitti değil mi İbrahim Bey? Siz 65 yaşını geçti diye sokağa çıkana 3.600 lira para cezası keseceksiniz, efendim, milyonların kullandığı telefonlardan veya yayınlardan para kazanan GSM operatörlerine af getireceksiniz. Yani bundan kim yararlanıyor, bundan hangi operatörler yararlanıyor ve size bu yasayı çıkarmak adına bu aklı, fikri telinde kim bulunuyor? Bunu da açıklamamız gerekir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bugün Ağrı’da köyden telefon çekmiyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Telefon çekmesin demiyoruz ki biz, telefon çeksin tabii ki yani çekmenin de kuralları var. Telefonu çeksin diye devletin kesmiş olduğu cezaları silmenize gerek yok. Şimdi siz, telefonu çeksin derken bunu sağlamak ayrı... Verilmiş alınması gereken, devletin alması gereken; gariban vatandaşa bir şekilde ceza hükmedildiğinde son kuruşuna kadar alıp köylerde yerine göre

eşğini zapt eden bir anlayışta şimdi siz geliyorsunuz, affediyorsunuz. Kim yararlanıyor bunlardan, hangi sermayedar yararlanıyor? Dolayısıyla madem ki bir tarafta siz yasallıkla uğraşıyorsunuz, burada yasaya aykırı olan durumların da affını biz doğru görmüyoruz değerli arkadaşlar.

Sonuç itibarıyla, bu düzenleme sadece ruhsatlandırma kulağa hoş gelen bölümü olmakla beraber ruhsatlandırma koşulları, efendim, belediyelerin bu konuda herhangi bir şekilde gelir temin edemeyecek oluşu, yer seçimi, efendim, biraz önce ifade ettiğim gibi sadece statik ve elektrik mühendislerinden proje alınması yeterli olmadığı hususları ve af konusunun da doğru olmadığını buradan açıkça ifade ediyorum ve biraz önceki sözümü tekrar etmek istiyorum: Maske takmayanlardan aldığınız cezayı, yasayı takmayan bu operatörlerden de lütfen alın.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bu madde, 10’uncu ve 11’inci maddeler üzerine çok şey söylendi ama ben söylenenleri değil belki söylenmeyenler çerçevesinde kısa tutmaya çalışacağım konuşmamı.

Tabii, burada Anayasa Mahkemesi kararları dikkate alınmış, 5 ayrı Anayasa Mahkemesi kararı var ve burada da Anayasa Mahkemesi kararı çerçevesinde düzenleme yapıldığı öne sürüldüğüne göre, esasen Anayasa Mahkemesinin kararında belirlediği ölçütlerle burada yapılan düzenlemeyi örtüştürmeye çalışacağım.

Dile getirilmeyen husus –burada dile getirilen haberleşme özgürlüğü- ama 17’nci maddenin güvence altına aldığı yaşama hakkı pek dile getirilmedi ve şu da var ki 22’nci madde yani haberleşme özgürlüğü genel sağlık amacıyla sınırlanabilen bir özgürlüktür onu da hemen belirtiyim. Anayasa Mahkemesi kararları her ne kadar Anayasa’nın 5’inci ve 56’ncı maddesi çerçevesinde kaleme alınmışsa da esasen daha geniş bir alanı kapsamına almaktadır özellikle kentsel kamu düzeni bakımından, ben o konulara girmiyorum.

Şimdi, çok şey söylendi, burada Anayasa Mahkemesi’nin aktarılan ve metinde yer alan kararında yaptığı tespitleri saptamaları 10’uncu maddesi çerçevesinde değerlendirdiğimiz zaman, 10’uncu maddeyle 3194 sayılı İmar Kanunu’na eklenmesi öngörülen ek madde 9’un ruhsattan bağışık kıldığı ve konumlanmaları için izin belgesi verilmesini öngördüğü iki yapı türü için de geçerlidir Anayasa Mahkemesi kararı. Önerinin 10’uncu maddesinin gerekçesi (3)’üncü ve (4)’üncü fıkralarda tanımlanan söz konusu iki yapı türü için yapı ruhsatı alınmasına ilişkin olarak getirilen istisnanın, Anayasa Mahkemesi’nin Anayasa’yı ihlal nedeni olarak işaret ettiği nedenlerden ne şekilde bağışık olduğunu ortaya koymamaktadır, göstermemektedir.

Oysa söz konusu izin ruhsattan farklıdır, (3)’üncü fıkra uyarınca statik bakımdan sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanarak raporun sunulması, fennî mesuliyetin üstlenilmesi, malik ya da tasarruf sahibiyle işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun ilgili mevzuatında belirlenen gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılmasıyla yer seçim belgesinin alınmış olması kaydıyla ve (4)’üncü fıkra uyarınca yüksekliği 10 metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik, elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarının fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname verilmek ve malik ya da tasarruf sahibiyle işletmeci arasında yapılan

kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması kaydıyla, ilgili idarelerce elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumu için gerekli ilgili yapılara başkaca bir şart aranmaksızın izin verileceği öngörülmektedir.

Söz konusu (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarda belirlenen izin belgesi, 3184 sayılı İmar Kanun'unun (4)'üncü bölümündeki yapı ruhsatı kavramının İmar Hukuku ve Anayasa'nın 5'inci ve 56'ncı maddeleri bakımından sağladığı güvenceleri sağlamamaktadır. İşaret etmek gerekir ki (3)'üncü fıkra da değinilen yer seçim belgesi, ruhsata ilişkin imar mevzuatı hükümlerine denk bir belge değildir. Şimdi, bunu 10'uncu maddesi açısından özellikle birçok öge arasından seçerek belirtilmemiş öğeleri vurgulamak amacıyla belirttim fakat 11'inci madde esasen bir af maddesi olan 11'inci madde öncelikle özel girişim özgürlüğü açısından, Anayasa'mızın 48'inci maddesinin güvence altına aldığı özel girişim özgürlüğü açısından bir eşitsizlik yaratmaktadır çünkü başka sektörlerde yatırım yapan girişimcilere af getirilmediği hâlde baz istasyonlarını yasaya aykırı bir biçimde, kaçak şekilde kuran girişimcilere bir af getirilmektedir bu yönde de öncelikle bir aykırılık söz konusudur, Anayasa'ya aykırılık söz konusudur.

Şimdi, bu maddeyle getirilen af düzenlemesine, bu düzenlemeye göre: "Ek 8'inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32'nci ve 42'nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz, idari para cezaları tahsil edilmez. Ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez." Neyse o kadarını kapatıyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Sayın Özden, toparlayalım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Tabii, toparlıyorum zaten ama bu son kısım çok önemli çünkü bütçe formülü buna nasıl uygulanır, onunla bitireceğim sözlerimi.

Teklifin 11'inci maddesinin gerekçesi Anayasa Mahkemesine yollama yapıyor, yeni bir düzenlemeye gidildiği belirtiliyor fakat bu maddeyle, bu gerekçeyle madde okunduğu zaman aslında Anayasa Mahkemesinin gerekçesini karşılamadığı tam tersine Anayasa Mahkemesinin öngördüğü güvenceli düzenlemenin tam aksi yönde bir düzenleme yaptığı ortaya çıkıyor. Düzenleme sonuç olarak 3194 sayılı Kanun'un ek 8'inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32'nci ve 42'nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararlarının iptal edilmiş sayılacağını ve idari para cezalarının tahsil edilmeyeceği ancak ödenmiş olan idari para cezalarının iade edilmeyeceğini öngörmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum

Sayın Başkan.

Teklif, söz konusu düzenleme, haklarındaki idari yaptırım kararları iptal edilmiş aynı durumda olan kişiler açısından idari para cezalarının ödenmesi noktasında haklı bir neden olmaksızın ayırım yapmaktadır. Zira idari para cezasını ödemiş olandan para cezası tahsil edilmeyecekken idari para cezasını ödemiş olana ödenmiş ceza miktarının iade edilmeyeceği öngörülmüştür. Söz konusu düzenleme, Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini öngören 2'nci maddesine ve kanun önünde eşitlik ilkesini öngören 10'uncu maddesine ve mülkiyet hakkını öngören 35'inci maddesine aykırıdır. Bununla yapılmak istenen bütçe formülü şöyle özetlenebilir.

Bir, cezasızlık, yasaya aykırı davranan girişimcilere cezasızlık.

İki, cesaretlendirme ve bunun altında yatan husus diğer konuşmacıların özellikle vurguladığı üzere Anayasa'nın 17'nci maddesinin güvence altına aldığı yaşam hakkı olduğuna göre...

Üçüncü sözcüğü de -kusura bakmayın- cinayet kavramıyla özetleyebilirim. Şu hâlde cezasızlık, yaşam hakkına tehdidi cesaretlendiriyor dolayısıyla cinayetleri cesaretlendiriyor. Lütfen, 3C formülünün yasalaştırılmasına burada müsaade etmeyelim. Hangi görüşte olursak olalım, hangi siyasal rejimi savunursak savunalım ama burada insan hakkı söz konusu. Anayasa'nın 17'nci maddesi ile 22'nci maddesi arasındaki ilişkide 17'nci maddesi öncelik taşır, 22'nci madde haberleşme özgürlüğü güvencesine karşı değil ama sağlık hakkı karşısında haberleşme özgürlüğü öngörülen ölçütler çerçevesinde sınırlandırılabilir. Ancak yaşam hakkını tehdit edici öğeler yasal düzenlemenin konusu edilemez, hele hele Anayasa Mahkemesinin kararı 153 sona göre yasal düzenlemenin gerekçesi olarak kullanılıyorsa bunu hiç yapmamamız gerekir. O nedenle bu iki maddenin; bir, ya tümünden geri çekilmesi. İki, veyahut yeniden kaleme alınmak suretiyle geri çekilmesini öneriyorum.

Teşekkür ederim dikkatiniz için.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Haberleşme Genel Müdürümüz Sayın Gökhan Evren.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dile getirilen hususlardan birincisi sağlıkla ilgiliydi. Özellikle bu düzenlemede sağlık boyutunun göz önüne alınmadığıyla ilgili hususa, yoruma açıklama gerekirse: Esasen kule ve direkler ve baz istasyonlarının kurulumuyla ilgili prosedür birden fazla süreci içeriyor. Burada ele alınan ruhsat süreci bunlardan sadece bir tanesi. Diğerlerini kısaca açıklamak gerekirse: Bir operatör, öncelikle bir baz istasyonu kurmak istediği zaman ilgili lokasyon özelinde belirli kroki ve çizimlerini ortaya koyan bilgi ve belgeleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna ileterek ilgili, etraftaki okul, park, bahçe vesaire gibi özellik taşıyan alanları da dikkate almak suretiyle gerekli ölçümleri ve mesafeleri tespit eden planlarını güvenlik sertifikası almak üzere Kuruma iletiyor. Kurum bu kroki ve planlar üzerinden güvenlik sertifikası başvurusunu değerlendiriyor, güvenlik mesafesine ilişkin hesaplamaları yapıyor, o kule ve direğin üzerine konulacak cihazların oluşturduğu elektromanyetik alan şiddeti ve bunun belirli mesafedeki etkisiyle ilgili hesaplamalar yapıldıktan sonra güvenlik mesafesi uygun ise buna güvenlik sertifikası veriliyor, birinci aşama bu.

İkinci aşama, ilgili operatör ilgili büyükşehir belediyesine veya diğer şehirlerde ilgili belediyeye yer seçim belgesi almak üzere başvuruyor. Burada da yer seçim belgesi prosedüründe belediye, kent ve yapı estetiği ile elektronik haberleşme ihtiyaçlarını birlikte değerlendirerek o bölgede, o alanda, o noktada o baz istasyonunun kule ve direğin kurulup kurulamayacağına dair bir değerlendirme yapıyor. Uygun bulması hâlinde gerekli ücret de ödenerek yer seçim belgesi alınıyor, bu da ikinci prosedür.

Üçüncü olarak, yer seçim belgesini aldıktan sonra gerekli kurulumlar yapılıyor. Kurulumlar yapıldıktan sonra kurulumlarla birlikte ölçümler gerçekleştiriliyor. Ölçüm yetkili kuruluşlar elektromanyetik alan şiddetini ölçüyor ve burada gerçekten oluşan maruziyet limitlerine uygun bir elektromanyetik salım var mı yok mu bunun hesabı yapılıyor ve bunun formu dolduruluyor, yine BTK'ye iletiliyor ve burada mevcut düzenlemede ele alınan husus ise ruhsat süreci. Ruhsat süreci bunların tamamından bağımsız, esasen ruhsata başvurduğu anda güvenlik sertifikası olması gerekiyor zaten çünkü güvenlik sertifikası birinci aşamaydı, yer seçim belgesi de yine olması gerekiyor. Yani birçok değerlendirmeden geçtikten sonra aslında ruhsatla ilgili süreçleri başlatmış oluyor. Bu anlamda sağlıkla ilgili değerlendirmeler aslında diğer süreçlerde gerçekleştirilmiş oluyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Affedilenlerden de bu belgeleri arayacak mısınız?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Değerlendirmelerden dile getirilen ikinci husus, 2004-2009 arasındaki kurulumlarla ilgili. Bu tarih aralığında, arz ettiğim üzere 406 sayılı Kanunu’ndaki yapı ruhsatıyesine tabi olmaksızın kurulabileceğine dair hüküm yürürlükteydi ve 2009 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal oldu. Bu nedenle bu yıllar arasında kurulmuş olan baz istasyonları, kule ve direkler esasen o dönemdeki mevzuata, o dönemdeki kanunlara tabi olduğundan burada bunu ayrıyeten belirtmek gerekliliği söz konusu ve bunların, tabii ki buradaki düzenlemenin, getirilen düzenlemenin dışında kalmasının hukukun da bir gereği olarak burada yer aldığını düşünüyoruz.

Üç: Geçici maddeyle daha önce kurulmuş olan ve birtakım idari yaptırımlara maruz kalmış kule ve direklerle ilgili işlemlerin esasen affolduğu hususuyla ilgili. Burada aslında, geçici maddede şu düzenleniyor: Daha öncede kurulmuş olan kule ve direkler de yine bu kanunun ek 9’da tanımlanan ruhsat ücretine tabi olacağı aslında düzenlenmiş durumda. Dolayısıyla daha önceden kurulmuş olup idari yaptırıma maruz kalmış olsa bile bunlar da aslında ruhsat ücretini ödeyecek. Bu nedenle, ilgili operatörün esasen ruhsat ücretini de ödüyor olduğu durumda bununla ilgili ayrıyeten bir ceza prosedürü ki bunlar kesinleşmiş ve ödenmişse zaten hukuki süreçleri kapanmış oluyor, bunların geri iadesi söz konusu değil bu düzenleme uyarınca fakat süreci devam ediyorsa, idari yaptırım uygulanmış fakat mahkemede sonuçlanmamış, kesinleşmemiş cezalar ise bunlar, bunlarla ilgili bir durdurma söz konusu; o da esasen, ruhsat ücretini ödüyor olduğu için operatör, buna paralel olarak, bunu da düşünerek yapılmış bir düzenleme.

Son olarak, ek 9’un (3)’üncü ve (4)’üncü fıkralarındaki izin kavramının Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine uygun düşmediği yönündeki değerlendirmeye ilgili olarak burada da esasen Anayasa Mahkemesinin gerekçesinde daha önce tamamen ruhsat aranmadan kurulabilecek altyapılara yönelik bu düzenlemenin, geçmişteki düzenlemenin devletin gözetim ve denetim görevini yerine getirmesine engel teşkil eden bir düzenleme olması hasebiyle iptal olduğunu görüyoruz. Burada getirilen düzenlemede ise aslında izin prosedürü getirilmekte dolayısıyla ilgili belediyenin yine bir değerlendirme yapması söz konusu. Gözetim ve denetimi devre dışı bırakan bir düzenleme değil, bunun aksine, gerek 15 metrenin üzerinde gerek 15 metrenin altında gerekse yapı ve bina üzerindeki kule ve direklerde tamamında belediyenin gözetim ve denetim görevini yerine getirmesine yönelik ve hangi belgeleri isteyeceğine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Sındır, sizin bir sorunuz vardı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, burada yazan ile Sayın Genel Müdürün söyledikleri arasında bazı farklılıklar var; çelişkiler var demeyeyim. Mesela, burada “Alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın imar planlarında işlenir.” diyor ama kendileri belediyeye bu krokileri bildirir, belediye bakar, uygun görürse yapar... Uygun görürse falan değil, imar planına işlenir, bitti; bu kanun böyle.

İkincisi, şimdi bu maddeyle ilgili az önce Sayın Yavuz Yılmaz’ın, Sayın Cavit Arı’nın, Sayın Bekaroğlu’nun -çok başka arkadaşlar da sormuş olabilir, söylemiş olabilir- yani birtakım geçmişe dönük idari para cezaları... Bakın, öyle mahkeme kararı henüz sonuçlanmamış olanlar değil, tahakkuk etmiş olup hatta tahsil edilmemiş olanlar çünkü burada “İdari para cezaları tahsil edilmez.” diyor. Bunun rakamı nedir? Yani bu etki analizi dediğimiz yine Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda, burada bizim önümüze gelmesi gereken gelirlerde bir azalmaya neden olacak olan bu azalmanın

boyutu, büyüklüğü nedir? Yani 7 milyardan, 8 milyardan bahsediliyor. Yani neredeyse tarımda çiftçiye verdiğiniz desteklerin miktarı kadar cezada muafiyet getiriliyor orada da ama bunun ne kadar olduğu bizim Komisyonumuzun huzuruna gelmiyor. Ya, bu kadar büyük bir meblağın, rakamın -hani öyle 3-5 tane hadi diyelim- Cumhurbaşkanlığı Raportörlüğünün diyoruz, etki analizi falan... Hadi onları bir kenara bıraktım, onlar deve de kulak. Ya, ortada 7 milyar, 8 milyar liralık bir cezai tahakkuk var ve yaptırım var; bunu uygulamıyorsunuz, uygulatmıyorsunuz buna da muafiyet getiriyorsunuz. Bu nasıl bir iştir ya!

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu konu tam anlaşılmadı. Bu affedilecek, para cezaları affedilecek, idari cezaları kaldırılacak olan bu tarihe kadar kurulmuş olan istasyonlarda da yeni kurulacak istasyonlarda aranan şartlar aranacak mı? Yani güvenlik belgesiymiş, yer tahdidiymiş, bütün bunlar aranacak da ondan sonra mı affedilecek bunlar? Yoksa bunlar daha evvel kurulmuştur, şu cezalar da affedilmiştir. Buna net bir cevap vermeniz gerekiyor yoksa eğer o güvenlik belgesi, diğer belgeler aranmadan affediliyorsa binlerce istasyon, zaten çoğu tamamlanmıştı Türkiye genelinde, belki de onda 1 yeni şey yapılacaktır, tamamlanmıştır ve korsandır bunların yüzde 90'ı da. Bu şekilde affedilecek mi? Bu anlama mı geliyor? Bunu bilsin millet.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bir ek sorum daha var, özür dileyerek. Şimdi, 10'uncu maddenin (6)'ncı fıkrasında şöyle bir ifade var, eğer dinlerlerse Sayın Genel Müdürüm çünkü ben doğrudan kendisine yöneltiyorum soruyu: “Elektronik haberleşme cihazları ile teknik donanımlarında teknoloji değişikliği, ilavesi veya revizyon yapılması durumunda bu hususlar için ayrıca proje veya rapor düzenlenmez.” Şimdi, teknoloji değişikliği derken mesela 4,5G'den 5G'ye geçti veya kapasitesini artırdı. Bir ilave yaptı, yanına bir ilave koydu, bir revizyon yaptı ve bunun şiddetini 2 kat, 5 kat değil, 10 kat, 100 kat artırdı. Bu 5G'de öyle 4,5Gnin 0,5'i kadar bir fark yok, yüzlerce kat... Şimdi bakmam lazım ona, literatüre. Veri iletim kapasitesi ve bununla beraber yarattığı elektromanyetik alan şiddeti, tonlarca kat üzerinde bir etki. “Bunun için ek belge aranmaz, istenmez.” deniyor, bu nasıl bir iştir? Bunu açıklarsanız sevinirim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Evren...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu revizyonlarla ilgili hususu açıklamak gerekirse, burada esasen (6)'ncı fıkranın başında da “Her tür elektronik haberleşme cihazlarıyla bu cihazların teknik donanım ve bileşenleri izin veya ruhsata tabii değildir.” var. Bu husus da ayrıyeten sorulmuştu esasen. Burada aslında dikkat edilmesi gereken konu ruhsata tabii olan yapı veya yapı olarak değerlendirilen şey kule ve direkler. Kule ve direklerin zaten ruhsat alıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kule ve direklere gelmeyin, bırakın şimdi onu.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Tamam onu açıklıyorum Sayın Vekilim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Benim sorum kule ve direklerle ilgili değil. Aynen (6)'ncı fıkradaki “Elektronik haberleşme cihazlarıyla teknik donanımlarında teknoloji değişikliği ilavesi veya revizyon yapılması durumunda ayrıca proje veya rapor düzenlenmez.” Ne demek?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Evet, onu açıklayacağım.

Kule ve direkler ruhsata tabii ve üzerindeki cihazlar ayrıyeten ruhsata tabii değil esasen yani bunlar planlarında gösteriliyor, bunun üzerine hangi cihazları koyacağı...Bu kule ve direk, esasen yapı veya yapıya benzer olan şey bu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapmayın Sayın Genel Müdür ya!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar biraz bekleyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben kurumun yapı kısmından bahsetmiyorum, elektromanyetik alan şiddetinden bahsediyorum.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – O kısmı da açıklayacağım Sayın Vekilim.

Üzerinde elektromanyetik alan oluşturan, elektromanyetik şiddet oluşturan cihazlar esasen güvenlik sertifikasına tabii. Yani bunun üzerindeki cihazların oluşturduğu bu elektromanyetik alanın çevreye veya insan sağlığına zararıyla ilgili değerlendirme... Az önce 3 tane süreç anlatmıştım. Bunlardan birincisi güvenlik sertifikası süreci, ikincisi yer seçim belgesi süreci, üçüncüsü ruhsat süreci. Yani bizim elektromanyetik alanla ilgili değerlendirmelerin hepsi güvenlik sertifikası sürecinde yapılıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Değişiklik söz konusu burada.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Eğer burada bir revizyon olursa, değişiklik olursa güvenlik sertifikasını yeniden alıyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar, müdahale etmeyin, gerekirse soru için ilave zaman veriniz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Burası İmar Kanunu. Güvenlik sertifikasıyla ilgili düzenleme, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Güvenlik Sertifikası Yönetmeliği'nde düzenlenmiş durumda. Orada revizyon olduğu durumda tekrar güvenlik sertifikasını almak zorunda olduğu yazıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Genel Müdür, bu, yasa ama. Yasayla onun önünü kesmiş oluyorsunuz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Hayır, ruhsat için...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Genel Müdürüm, siz tamamlayın lütfen, ilave araya soru almayalım.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Yani buradaki değerlendirme esasen sadece ruhsatla ilgili, bu da İmar Kanunu çerçevesindeki bir değerlendirme. Sağlıkla ilgili değerlendirme güvenlik sertifikası sürecinde yapılıyor, revizyon olduğu durumda bunun tekrar sertifikasının yenilenmesi gerekiyor çünkü güvenlik sertifikasının aslında örneği de burada var. Teknoloji üzerinde yazıyor güvenlik sertifikasının.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Risksiz bir yerdeyken riskli bir konuma gelse bile aynı yerde devam edecek, bu anlaşılıyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Efendim, şurada güvenlik sertifikası örneğini gösteriyorum. Burada sertifika numarası, işletmecisi adı, sabit istasyonun adresi, koordinat, elektronik haberleşme sistemi, karşısında hücresel

sistem ikinci nesil yani 2G yazıyor. Bu 2G değil de 3G olursa bunu tekrar almak zorunda çünkü üzerinde teknoloji yazıyor. Burada bir revizyon olursa bunun sürecini sıfırdan, tekrardan başlatıp işletmek durumunda. Bu, ruhsat değil ama bu güvenlik sertifikası.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ruhsat verilmiş yerde yani 2G’den 5G’ye çıktı, aynı.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Güvenlik sertifikasını tekrar almak zorunda yani bütün ölçümlerin tekrar yapılması lazım, almazsa yıkılır, mühürlenir. Eğer gerekli şartları, ölçüm şartlarını sağlıyorsa, sağlıklı ilgili limitler içerisindeyse kurabilir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar, Sayın Genel Müdür bir bitirsin, ilave sorunuz varsa tekrar süre veririm.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yarım kalıyor Sayan Başkan.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Diğer husus Sayın Vekilim, af olan durumla ilgili yine bir değerlendirme gelmişti, burada onu tekrar açıklamak istiyorum. Türkiye’deki tüm emisyon noktalarının, kulelerin, direklerin hepsi mühürlenmiş veya idari yaptırıma maruz kalmış durumda değil şu anda yani varsayımsal olarak hepsi ceza alsaydı ve hepsini de işte bir belediyenin kesmiş olduğu o ceza miktarı kadar çarpsaydık bir rakam çıkardı, bunun hiçbirisi de mahkemeden dönmeseydi vesaire gibi bir varsayıma gidiyor ki şu anda yaptırım uygulanmış olanlar esasen bizim elimizdeki rakamlarla mevcut baz istasyonu sayısının yüzde 1’i, 2’si civarındadır diye...

ERHAN USTA (Samsun) - Miktar ne kadar?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Yani Türkiye’de emisyon noktası sayısı 77 binden daha fazla yani bunun yüzde 1’i, 2’si civarında belki...

ERHAN USTA (Samsun) – Belki değil, siz sildiğiniz şeyin ne kadar olduğunu bilmiyor musunuz?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Hayır, biz silmiyoruz Sayın Vekilim, belediyeler idari yaptırım uyguladığı için, idari yaptırım uygulanan baz istasyonu sayılarını biz...

ERHAN USTA (Samsun) – Kanun çıkarsa hepsini silmiş oluyoruz. Yani ne kadar siliyoruz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Cezayı kim alacak? Kim alıyor?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Cezayı belediyeler alıyor, evet. Belediyelerin aldığı bir ceza.

Yani şöyle bir açıklama, aslında operatör temsilcileri de burada, onlara da sorulabilir. Onların, bu baz istasyonlarının genelde haczolmaması için... Ceza yedikleri durumda bunu ödüyorlar ve mahkemeye sonradan götürüyorlar, aksi takdirde haciz söz konusu olabileceği için cezayı ödeyip mahkemeye gidiyorlar ve mahkeme lehinde de sonuçlanabiliyor, aleyhinde de sonuçlanabiliyor o operatörün. Yani bu nedenle esasen ödenmemiş olan miktarın çok sınırlı bir durumda olduğunu değerlendirebiliriz çünkü genel olarak operatör hacze uğramamak için bunu ödeyip mahkemeye götürüyor. Burada da yapılan düzenlemede de “Ödenmiş olan para cezaları iade edilmez.” diyoruz son fıkrada, esasen böyle bir ifade var.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “İdari para cezaları tahsil edilmez.”

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HABERLEŞME GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN EVREN – Evet, tahsil edilmediyse yani eğer ödenmemiş ise o kısmı düzenliyor, eğer ödendiye iade edilmez.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkürler Sayın Genel Müdür.

Operatör temsilcilerimizden kısaca görüş belirtmek isteyen var mı?

MOBİL TELEKOMÜNİKASYON OPERATÖRLERİ DERNEĞİ REGÜLASYON VE İDARİ İŞLER DİREKTÖRÜ MUSTAFA ALANOĞLU – Sayın Başkan, teşekkür ederiz.

Genel Müdürlüğümüz gerekli teknik açıklamaları yaptı, ilave etmek gerekirse zaten para cezalarının büyük bir kısmı ödenerek yargı süreci başlıyor, o yüzden burada operatörler lehine olacak bir durum yok, artı, ruhsat ve imar bedeli ödenerek yeni bir döneme geçilmiş olacak.

Bununla birlikte, genel bir değerlendirme yapmak gerekirse su, elektrik ve doğal gazla birlikte temel ihtiyaç olan ve önemi pandemi sürecinde bir kere daha anlaşılan, doğal afetlerde örneğin Ocak 2020’de Elâzığ’da gerçekleşen depremde yaklaşık yirmi saat sonra bir vatandaşımızın hayatının kurtulmasını sağlayan elektronik haberleşme hizmetinin sunulabilmesi için gerekli olan ve hâlihazırda teknik olarak klasik imar mevzuatı çerçevesinde ruhsatlandırılmayan bas istasyonlarına dair yer seçim belgesi kontrolüyle güvenlik sertifikası kontrolüne ek ve 3’üncü bir kontrol mekanizmasıyla ruhsat izin modelini ihtiva eden, baz istasyonlarının sağlıklı bir hukuki zeminde kurulmasına imkân tanıyacak, Avrupa’daki düzenlemelerden daha muhafazakâr olan kanun teklifinin ilgili maddelerine biz sektör derneği olarak olumlu bakıyoruz.

Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Ben teşekkür ederim.

Sayın Ari, sorunuz mu var?

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşımızın açıklamasında yani böyle, sanki biz o bahsettiğiniz kişinin orada mağdur olmasını, sanki o vatandaşın kaybolmasını ve bulunamamasını isteyen durumundayız da bu yasayı getirmiş olanlar da sizin dediğiniz gibi, mağdur olanlar operatör sayesinde yararlınsın. Yani bu nasıl saçma bir ifade, bu anlaşılır gibi değil. Burada bir hukuktan, bir düzenden, kamu yararından, insan sağlığından, bunlardan bahsediliyor yani iletişim oluşmasını, operatör kurulmasını, bu işler olmasını diyen yok ki sadece kuralına uygun olsun her şey.

İkincisi, şunu sormak istiyorum: Şimdi, burada 32’nci ve 42’nci madde uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz, idari para cezaları tahsil edilmez fikrini -Yani şahsınızın ötesinde soruyorum, kişisel hiç kimseyle bir derdimiz olmadığını çok iyi biliyorsunuz. 2 değerli arkadaşımız bu teklifi hazırlayıp gelmiş, onların kişisel olarak en küçük şahıslarıyla ilgili değil tabii değerlendirmemiz- bu aklı kim veriyor değerli arkadaşlar, bu hangi akılla buraya getirilmiş? Bunun kime ne faydası var? Kamuya ne faydası var? Kamunun kesilmiş ve tahsil aşamasına gelmiş bir cezasından vazgeçilmesinde hangi kamu yararı var? Tersinden, hangi operatöre ne kadar avantajı var? Bunları ortaya koyalım. Yani bunu birileri, kim akıl edip de buraya bu teklifi getiriyor değerli arkadaşlar? Bu teklifin buraya gelmesinde hangi kamu yararı var, onu bir açıklayın.

Son şunu söyleyeyim, denildi ki: “...ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez.” Şimdi, değerli arkadaşlar, 2 açıklamadan şunu öğrendik: “Operatörler herhangi bir ceza kesildiğinde, efendim, bir müeyyide oluşmasını diye parayı ödüyorlar, ondan sonra dava açıyorlar.” dediniz. Şimdi, burada “Kararlar uygulanmaz, idari para cezası tahsil edilmez.” diyoruz ama bir taraftan da şu an bu paraların geri alınmasıyla ilgili bir dava devam ediyor. Sizin anlattığınızdan ben onu anladım. Açılmış davalar olduğunu tahmin ediyorum, sizin söylediğiniz cümleden yola çıkarak bunu söylüyorum. O zaman

buraya şunu ilave etmemiz gerekir: Hâlihazırda eğer bir dava var ise, operatörün açmış olduğu dava, bu davalardan vazgeçmek kayıt ve şartını koymak lazım buraya. Biz burada birçok yasa çıkarırken, örneğin yapılandırılmalar çıkarırken vatandaşımızın yapılandırma yapabilmesi için SGK'ye karşı açtığı dava varsa gidip önce ondan, davadan vazgeçer, o yapılanma öyle gerçekleşir. Eğer burada, sizin dediğinizden yola çıkarak söyledim. Bakın, siz dediniz ki: “Parayı öder, davayı öyle açar.” Şimdi, her ne kadar burada “Ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez.” hükmü olsa da bir mahkeme kararı eğer dava devam eder ve sonuçta mahkeme karar verirse buna rağmen operatör o parayı geri alır, o yüzden buraya açılmış davalardan operatörler “feragat etmek” kayıt ve şartını eklemek zorundayız değerli arkadaşlar, bunu da dipnot olarak hatırlatmak istiyorum. Yarın, bunu eklemediniz, dava varsa sonuçlandı, operatör dedi ki: “Kardeşim, kusura bakma, ben davayı açmıştım, devam etti, hak ettim.” Milyarlarca parayı kazandı, başta bu 2 teklifi hazırlayan değerli arkadaşlarımız Komisyon ve karara oy veren tüm milletvekili arkadaşlarımız bu sıkıntı altında kalır diye hatırlatmak istiyorum, gerekirse buna ilave yapılınsın.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, kısa olsun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, burada...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkan, dönüp dönüp herkes yine aynı soruyu soruyor, bunlara cevap da verebiliriz, bu kadar uzatmanın da bir anlamı yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bize müdahale ettiniz, bizi yönetiyorsunuz diye, onlar yönetebiliyor öyle mi?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Size söz vereceğim Ekrem Bey, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan...

Devam edeyim mi?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, burada...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Aşağıda da konuştuk, burada kamunun bir menfaati var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya söz alıp konuş arkadaş ya, bak bize kızılıyorsun.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Ekrem Bey, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ekrem Bey, şu anda teklif sahibisin ya, sabır!

Değerli arkadaşlar, burada çok sayıda yasa görüşülüyor ve bazen taraflar da gelip burada dinleniliyor. Nitekim bugün de operatörlerin sözcüsü, temsilcisi bir arkadaşımız dinlenildi. Peki, bu işin başka tarafları yok mu? Hani sağlık yönüyle hiç ele almadık dedim. Mesela, bu sebepten dolayı çocuğunun lösemi olduğuna inanan bir annenin hiçbir zaman Parlamentoda böyle bir dinlenilme imkânı olacak mı? Ya da bu konuda, işte, löseminin etiolojisini araştırırken bilimsel araştırma yapmış ve bu baz istasyonlarının da ortaya çıkmasında etkili olduğunu bulmuş, A grubu bilimsel uluslararası dergilerde yayınlanmış bir bilim adamı ya da onların temsilcileri ya da Türk Tabipleri Birliği temsilcisi gelip burada dinlenilecek mi, hiç dinleniliyor mu? Hep güçlüler. Bakın, iktidar partisinin milletvekilleri, birinci partinin milletvekilleri de, genel müdür de, Sayın Genel Müdürümüz dedi birlikte hazırlamışlar, belli burada. Ama nerede zayıf olanlar? Zayıf olanların sahibi kim değerli arkadaşlar, biz değil mi, bu Meclis değil mi? Öyle değil mi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Kimsesizlerin kimsesiyiz.”i söyleyen Tayyip Erdoğan.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kimsesizlerin kimsesi değilsiniz. Bu teklifi hazırlarken kimsesizlerin hiçbirisi aklınıza gelmemiş, hiç gelmemiş. Oturmuşsunuz operatör temsilcileriyle, bu insanlarla oturmuşsunuz ve bunu hazırlamışsınız onların çıkarları doğrultusunda.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Erhan Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada, aslında biliyorsunuz 2000’li yılların başlarında yapısal reformlar çerçevesinde belli sektörler, özellikle tekel niteliğindeki sektörlerin piyasaya açılmasıyla birlikte düzenleme ve denetleme kurumları kuruldu. İşte; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Telekomünikasyon Kurumuydu eski ismiyle şimdi BTK diyoruz, bankacılıkla ilgili... Aslında burada temel bir sorun var, bu maddeyle doğrudan alakalı değil ama yine de ilişkisi olduğu için söylüyorum. Şimdi, daha önceden bakanlıklar bünyesinde yapılan birtakım işler, denildi ki: “Ya, siyasi etkilerden burayı arındıralım, yarı otonom kurumlar bu sektörleri yönetsin hem düzenlesin denetlesin ve sektörü büyüksün.” Fakat geldiğimiz noktada insan diyor ki, keşke eskisi gibi kalsaydı. Çünkü bakanlık bünyesinde olduğu zaman yine bir siyasi sorumluluğu vardı, belli ölçüde de olsa bakan sorumluluğu vardı. Şimdi, yarı otonom gibi dediğimiz birtakım düzenlemeci kuruluşlara bu sorumluluğu verdik fakat buralarda o kadar sorumsuzca atamalar, o kadar sorumsuzca işler yapılıyor ki bunları anlamak mümkün değil. Örneğin, biz bu ülkede şunu yaşadık: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun başkanı, denetlediği kurumun yönetim kurulu üyesi oldu bu ülkede. Yani, bu kadar çıkar çatışmasının olduğu, aleni olarak hukuksuzlukları yaşadık. Şimdi tabii bu noktada bir defa bu kurumlar görevini yapmıyor, BTK da görevini yapmayan kurumlardan bir tanesidir. Sektörü denetlemiyor, sektörün fiyat ayarlamalarıyla ilgili ve denetimle ilgili işleri yapmıyor. Ama siyaseten de baktığınız zaman da aslında buradan Hükûmete de söyleyecek çok fazla bir şey yokmuş gibi oluyor. Tabii atamalar eskiden neydi? Bunlar, yönetim kurulları Bakanlar Kurulu kararıyla atanıyordu, şimdi Sayın Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor. Bir güvenceleri de yok, zaten çoğu zaman vekâletle gidiyor. Bir ara BDDK’nin -yanlış hatırlamıyorsam- 7 kurul üyesinden 5’i boştu. 2 kurul üyesiyle bir süre sektörü idare ettiler. Bu tür tuhaf işler oluyor. Bunlara önem vermek lazım. Yani, bu düzenleyici ve denetleyici kurumları öngörüldüğü şekilde, kuruluş amacına uygun şekilde çalıştırmazsak bu sektörler hem elimizin altından kayıp gidecek hem de ülke çok ciddi zarar görecektir. Şimdi, burada, hem kanun teklifini getiren arkadaşlar hem ilgili kurumdaki genel müdür arkadaş hem de dernekten gelen arkadaş, burada biz bir borç siliyoruz, bir borç silinecek bu kanun çıktığında ama bunun miktarını kimse bize söyleyemiyor. Yani, böyle bir şey olmaz. Hadi, onun etkilerini falan da sormuyoruz ama sildiğiniz borç miktarı nedir, lütfen bunu birisi bize söylesin. Dernek “Olumlu karşılıyoruz.” diyor, elbette olumlu karşılayacaksınız, yani çok güzel açıklama yaptınız hakikaten: “Olumlu karşılıyoruz.” Yani, tabii derneğin borcunu silen, derneğin işini kolaylaştıran...

Bir de yükümlülüğünü yerine getirmiş olanın hem parasını iade etmiyoruz, yükümlülüğünü yerine getirmeyip borcunu ödemeyenleri de ödüllendiren bir sistem kuruyoruz, yani borç silme de bu demek. Bunu tekrar düşünelim ve soru olarak da tekrar soruyorum: Silinen borç miktarı nedir? Bu rakamı burada mutlak surette söylemek durumundasınız. Olay sayısı ve borç miktarı nedir?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Kaboğlu, sadece soruyu alalım lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler.

Getirilen af zincirinde esasen belirtildiği üzere ödeyenler ve ödemeyenler arasındaki ayırım niçin yapıldı? Bunun yanıtlanması gerekir. Bir de Sayın Genel Müdürün açıkladığı ama anlamakta güçlük çektiğim 10’uncu madde altıncı paragrafın son cümlesi “Elektronik haberleşme cihazları ile teknik

donanımlarında; teknoloji değişikliği, ilavesi veya revizyon yapılması durumunda bu hususlar için ayrıca proje veya rapor düzenlenmez.” Şimdi, bu aslında böyle bir düzenlemenin genel olarak 10 ve 11’inci madde çerçevesinde yapılan düzenlemenin bir bakıma Türkiye’yi baz istasyonları cennetine çevireceği ve bunların dizginlenemeyeceği sonucunu doğuracağı açık.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Cehennemine!

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bu muhafazakâr bir düzenleme değil bu fazla cömert bir düzenleme ve bu piyasa ekonomisi açısından da son derece sakıncalı. Bu açıdan çok ciddi kaygılarım var. Bunların yanıtı verilmedi ve zannediyorum verilmeyecek de...

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Benim sorum şu: Diyelim ki biz bu kadar kamu zararını sineye çekiyoruz, borcun silinmesine razıyız, yapılacak olan hukuksuzluklara da razıyız. Bunun sonucunda sizin şu anda yaptığımız düzenleme ki ne istedilerse hepsini vermişsiniz. Onların belki istemediğini de vermişsiniz. Bunun sonucunda ne kadar sürede bu EBA tekrar ayağa kalkacak ve dikilecek ve de EBA ne zaman uygulamaya girecek? Yani, bunun düzeleceğine inanıyor musunuz? Bu kadar tavize rağmen, bu kadar istisnaya rağmen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kimseye bir taviz falan verdiğimiz yok burada.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli Başkanım, burada kimsenin, devletin kimseye verdiği bir taviz falan verdiği yok. Bakın, burada devletin kurumları var. Gelen bürokraside de bu devletin kurumları, ilgilileri. Konuşan milletvekillerinin de hepsi böyle, sizler de böyle, bizler de böyle ama bir şey yaparken bu kadar devletin aleyhine konuşmayı da doğru bulmuyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Devletin aleyhine kim konuşuyor?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakın, beni bir dinleyin. Şimdi, siz konuştunuz Sayın Arı, lütfen. Şimdi, öyle bir şey yapıyorsunuz ki sanki buraya gelen genel müdür bu devleti satmış, sanki buraya getirilen bir yasa teklifiyle bu devlet satılmış. Ya kardeşim, bu devlet yıllardır baz istasyonlarını kuruyordu, belediyeler geliyordu ceza yazıyordu, gidiyordu. Ondan sonra nereye gidiyorlardı? Mahkemeye gidiyorlardı, dava açıyorlardı. Bakın, biz ilk kez devletin, eğer bir baz istasyonu alınacaksa elbette ki deminki söyleyen arkadaşlar da var. Ben demin de söyledim, aşağıda Sayın Şener bana sordu. “Ben şimdiye kadar iki yıldır yaklaşık olarak 23 kez bakanlarımızla görüştüm bunlarla ilgili.” dedim, kendi ilimden örnek verdim. Bakın biz buraya getirirken de daha önce Komisyon Başkanımızla da konuştuk. Bütün samimiyetimle söylüyorum, şimdiye kadar alanla ilgili defalarca -belki 20’den, 30’dan fazla- genel müdürlerle konuşmuşumdur, operatör genel müdürleriyle. Niye? Ya bizim oralarda 26, 27 tane köye yakın yer var, hiç çekmiyor. Şimdi şunu arz edeyim: Bakın, ilk kez kamu sektöründe insanlar bir araya geliyor ve biz burada bir fiyat farkı getiriyoruz, diyoruz ki kamuda ise, birinci derecede eğer büyükşehir ise şu kadar rayiç fiyatını getiriyoruz, eğer büyükşehir değilse şu kadar getiriyor şundan, barem de koymuşuz hepsinin üzerine. Artı, diyoruz ki şahıslar ise özel şahıslar ise kendileri gelecekler, bunu alacaklar. Belediyeler şimdiye kadar ceza yazıp herkes gidiyordu, (A) şahıs, (B) şahıs... Şahısların kazançları bizi ilgilendirmez ama bizi ilgilendiren tek bir şey var, vatandaşın derdini, müşkülünü çözmek; bizim temel hedefimiz bu.

Şimdi, ilgili Dernekler Yasası şöyle der, böyle der; o bizi ilgilendirmez ama ilgili başkanlık, komisyon başkanları dediler ki: “Dernekten de bir kişiyi çağıralım, görüş alalım.” Dernekteki adamı biz tanımayız ki. Daha önce yine komisyonlara gelen bir sürü arkadaş vardı, kendi görüşlerini burada

aktarır, siz ister karışırırsınız ister karışmazsınız ama şunu söyleyeyim: İthamlar doğru değil. Elbette ki yani biz şu anda... Dün de söyledik, mesela Erhan Bey söyledi, dedim ki ya, Z kuşağı geliyor. Niye? Yeni yapmış olduğumuz performans sisteminde. Çünkü 4G, 5G'ler geldi bu ülkeye. Ama şöyle ama böyle, bir tarafta taviz verirsiniz vermezsiniz ama ilk kez Türkiye Cumhuriyeti devletinde bakın, biz her şeyi kayıt altına alıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum. Kifayetimizakere diyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

Evet, bir redaksiyon talebimiz olacak, onu da oylayacağım.

Bu kanun teklifinin 11'inci maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenmesi öngörülen geçici 20'nci maddenin madde numarasının sehven yanlış yazıldığı, bu sebeple madde numarasının “geçici 24'üncü madde” olarak değiştirilmesi, aynı maddenin 1'inci, 2'nci ve 4'üncü fıkralarında ek 8'inci maddeye yapılan atıfların ek 9'uncu maddeye yapılması hususları nedeniyle redaksiyon talep ediyorum ve maddeyi bu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, siz yoktunuz, belki duymadınız; bakın “Ödenmiş cezalar geri iade edilmez.” hükmü var ama açılmış davalar var. Biraz önceki Genel Müdürün söylediklerinden yola çıkarak söylüyorum, açılmış davalarda en azından operatörleri vazgeçirme şartını buraya eklemek lazım, yoksa her ne kadar bu para cezaları iade edilmez dense de yarın o davalar eğer operatörün lehine sonuçlanırsa o parayı alırlar. Bilginiz olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ari, çok teşekkür ediyorum.

Bu bahsettiğiniz konuyla ilgili olarak ben de teklifle ilgili bu çalışmamız tamamlandıktan sonra arkadaşlarla görüşeceğim, gerekirse Genel Kurulda bu şekilde bir düzeltme yapılması söz konusu olabilir.

CAVİT ARI (Antalya) – Birçok yapılandırmada davadan vazgeçme şartı konu vatandaşa, o yüzden yapılandırmalar yapıldı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anladım.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, dün de aynı şey yaşandı, bugün de yaşanıyor yani burada kanun teklifi veren arkadaşlar bazı konuları tabii çok araştıramamış olabilirler, rakamlara hâkim olmayabilirler ama kurumlardan gelen arkadaşlar özellikle mali konulara ilişkin bizim sorduğumuz sorulara cevap vermek durumundalar. Buraya bu kadar insan geliyor, bu sorunun cevabı yok. Dolayısıyla bu, Parlamentonun itibarı açısından önemlidir Sayın Başkan. Komisyon Başkanı da sizsiniz. Lütfen bu konuda hem kanun teklifini veren hem de kurumlardan gelen arkadaşların daha hassas olmasını sağlayalım. Yani aynı şeyi sorup sorup duruyoruz, mali konuda sorduğumuz hiçbir sorunun cevabını almıyoruz. “Bilmiyoruz.” “Yok.” “Ben bilmiyorum.” “Benim birimim ilgilenmiyor.” gibi cevaplar... Bu sorumluluk en fazla da sizin üzerinizde. Sizin bu konuda hassas olduğunuzu biliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

“GEÇİCİ MADDE 33- Türkiye Deprem Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılandırma Yardım programı (TERRA) kapsamında Avrupa Yatırım Bankası ile 09/02/2000, 06/11/2000 ve 02/04/2003 tarihlerinde imzalanan dış kredi anlaşmaları çerçevesinde mahalli idarelere dış borcun ikrazı yoluyla kullandırılan kredilerden doğan vadesi geçmiş ve vadesi gelecek Hazine alacakları ile anılan kuruluşların bu kredilerden kaynaklanan ve ilgili kanunlar uyarınca uzlaşılan ve yapılandırılan vadesi gelmemiş Hazine alacaklarının, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla faiz, gecikme faizi ve diğer fer’ileri ile birlikte bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin terkinine Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir: “Bu kapsamda mahalli idarelerden yapılan tahsilatlardan herhangi bir iade gerçekleştirilmez.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN– Sayın Aydın, bir açıklama alalım.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; Marmara ve Düzce depremiyle tabii afete maruz kalan bölgelerdeki bu yerler için mahalli idarelere Avrupa Yatırım Bankasından kullandırılan kredilerden doğan vadesi geçmiş gelecek alacakların terkinine Hazine ve Maliye Bakanının yetkilendirilmesi konusundadır bu maddemiz. Bu konuyla ilgili İsmail Köksal bilgi verecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar; malumunuz üzere ülkemizde yaşanan başta deprem ve sel gibi doğal felaketler sonrasında ortaya çıkan tahribatın ortadan kaldırılması amacıyla merkezî yönetim bütçemizden yerel yönetimlere finansal kaynak aktarılmaktadır. Özellikle büyük felaketler sonrasında ortaya çıkan yıkıcı etkilerin telafisinin yalnızca yerel yönetimler tarafından karşılanmasının gerçekleştirilmesi oldukça güçtür. Bu kapsamda 1999 yılında Marmara ve Düzce depremlerinin Marmara Bölgesi’nde olan etkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla gerek merkezî yönetim bütçesinden yerel yönetimlere kaynak aktarılacak suretiyle destek verilmiş gerekse 2000-2003 yılları arasında Avrupa Yatırım Bankasından Deprem Rehabilitasyon Projesi kapsamında yaklaşık 450 milyon avroluk kaynak temin edilerek söz konusu kaynak, projenin amacı doğrultusunda mahallî idarelerin altyapısı ve diğer hasarlarının finansmanı amacıyla ikrazen aktarılmıştır yani borç kullandırılarak söz konusu mahallî idarelere aktarılmıştır. Söz konusu geçici maddeyle Marmara depremi nedeniyle Avrupa Yatırım Bankasından temin edilen ve mahallî idarelere ikrazen kullandırılan krediden doğan ve şu an itibarıyla yaklaşık 270 milyon TL tutarındaki hazine alacağının terkinine Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili kılınması amaçlanmaktadır. Bu durumda yalnızca Sakarya Büyükşehir Belediyesi bulunmakta olup söz konusu düzenlemeyle bütçeye herhangi bir ek yük getirilmemektedir. Benzer şekilde, Erzincan ve Van gibi illerde yaşanan depremler nedeniyle ortaya çıkan altyapı ve diğer hasarlar için merkezî yönetimden yerel yönetimlere karşılıksız olarak kaynak aktarılmıştır. Oysa Marmara depremi nedeniyle Sakarya ilinde oluşan altyapı hasarlarının yapımı Sakarya Büyükşehir Belediyesine kredi kullandırılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir. Depremler sonrasında kredi vermek suretiyle kaynak aktarılan benzer başka herhangi bir yerel yönetim bulunmamaktadır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Aslında soracağım sorunun yanıtı kısmen verildi, tek belediye olduğu söylendi çünkü birden fazla belediye olsaydı bu terkine ilişkin sadece Hazine ve Maliye Bakanının yetkili kılınması adaletsiz bir durum olurdu. Yani tamamına terkin kararı çıkarılır, olur, biterdi ama rakamı, miktarı yaklaşık olarak dediniz, tekrarlar mısınız ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Efendim, şu anki kur itibarıyla 270 milyon TL yani 20,3 milyon avro borç stokumuz var Sakarya Büyükşehir Belediyesine ilişkin olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Herkes böyle hazırlıklı gelse tartışma olmayacak.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, hakikaten güzel.

Yalnız burada şeyi anlayamadım ben: Bu “Ek yük gelmemektedir.” dediğiniz nedir?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Efendim, AYB’den aktarılan kredinin 52 milyon avrosu Sakarya Büyükşehir Belediyesine aktarıldı. Bu 52 milyonun 32 milyonu belediye tarafından iyi niyetli bir şekilde ödemesi bize gerçekleştirildi. Bu ödemeye ilişkin olarak Sakarya Büyükşehir Belediyesine herhangi bir geri ödemede bulunmayacağımız için bütçeye herhangi bir yükümüz bulunmamaktadır efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Alınmamış kısmı ödeyeceksiniz. Ödemeyecek misiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Efendim, şöyle söyleyeyim: Biz asıl borçlu olarak mülga Hazine Müsteşarlığı olarak Avrupa Yatırım Bankasına borçluyuz. Biz bu borcun 52 milyonunu bire bir ikraz anlaşmasıyla yani kredi anlaşmasıyla belediyeye...

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, ikrazen belediyeye verdiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – O ikinci bir şey. Dolayısıyla AYB’ye borçlu olan Hazine ve Maliye Bakanlığı olduğu için o ayrı bir şey.

ERHAN USTA (Samsun) – Onu düzeltelim o zaman yani ek yük değil. Her şey orijinal, olduğu gibi gitmiş olsaydı 20 milyon avroyu hazine alacaktı belediyeden, şimdi bu miktarı siliyoruz.

Peki, bunun muhasebeleştirilmesi nasıl olacak, bütçeye gider olarak yazacak mısınız?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Yok efendim.

ERHAN USTA (Samsun) – Niye? Aslında bir transfer yapılıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ALACAK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL KÖKSAL – Efendim, biz bir transfer yapmıyoruz. Biz normalde AYB dâhil yani bütün dış borçlara ilişkin olarak bütçede yapıyoruz, o ayrı bir bütçeleme sistemi fakat bizim burada yaptığımız bir hazine alacağı. Dolayısıyla hazine alacakları ne kadar sürede gerçekleştirilir, ne kadar tahsil edeceğimiz konusunda bir öngörümüz yok. Malumunuz, her yıl mahallî idarelerden belirli tutardaki alacaklarımız kesintiyle alınıyor, çoğu belediyemiz ödeyemeyecek durumda oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak ilgili ilçe belediye meclisinin kararı ve teklifi üzerine büyükşehir belediye meclisinin en geç doksan gün içinde alacağı karar ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir. Bu belirlemenin mahalle düzeyinde yapılması esastır. Ancak; tamamı kırsal mahalle tespit edilmeyen diğer mahallelerde de 10 bin metrekareden az olmamak kaydıyla kırsal yerleşik alan belirlenebilir. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan vasfı bu fıkra da belirtilen usulle kaldırılabilir.

Büyükşehir belediyesi, birinci fıkra uyarınca ilçe belediyesinden gelen teklifi aynen veya değiştirerek kabul edebilir ya da reddedebilir.

Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihsalde kullanılan bina, arsa ve araziler 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisinden muaftır. Bu yerlerde, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisi %50 indirimli uygulanır. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Kanun uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmaz; anılan Kanuna göre alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları %50 indirimli uygulanır. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret en düşük tarifenin işyerleri için %50'sini, konutlar için %25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için bu fıkra da belirtilen muafiyet ve indirimler uygulanmaz.

3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 12'nci maddesinin yedinci fıkrası ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 17'nci maddesi hükümlerinden yararlanan yerler; kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenmesi halinde bu madde hükümlerine aykırı olmayan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.

Bu madde uyarınca kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerler hakkında 6360 sayılı Kanunun geçici 1'inci maddesinin onbeşinci ve yirmidokuzuncu fıkraları uygulanmaz.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu maddeyle ilgili bir önerge galiba. Onu da okutup daha iyi tartışılması açısından...

Önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesiyle 5216 sayılı Kanuna eklenen ek 3'üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Büyükşehir” ibaresinin “Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yaşar Kırkpınar
İzmir

İbrahim Aydemir
Erzurum

Ayşe Keşir
Düzce

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3113) esas numaralı Antalya Milletvekili İbrahim Aydın ve Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi ile 17 Milletvekilinin; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen ek madde 3'ün birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu	Emine Gülizar Emecan	Abdüllatif Şener
İstanbul	İstanbul	Konya
Kamil Okyay Sındır	Süleyman Girgin	Cavit Arı
İzmir	Muğla	Antalya

MADDE 13- 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 3- Büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak bağlı bulunulan Büyükşehir Belediye Başkanlığının resen talebi veya ilçe belediye başkanının teklifi ve ilgili ilçe belediye meclisinin kararı üzerine büyükşehir belediye meclisinin en geç doksan gün içinde alacağı karar ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir. Bu belirlemenin mahalle düzeyinde yapılması esastır. Ancak; tamamı kırsal mahalle tespit edilmeyen diğer mahallelerde de 10 bin metrekareden az olmamak kaydıyla kırsal yerleşik alan belirlenebilir. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan vasfı bu fıkra da belirtilen usulle kaldırılabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın, buyurun.

İBRAHİMAYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, milletvekili arkadaşlarım; bu maddelerle büyükşehir belediyesi sınırları içinde sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezinden uzaklığı, belediye hizmetlerinin erişilebilirliği, yapılaşma durumu gibi etkenler çerçevesinde ilçe belediye meclisinin kararı ve teklifi, büyükşehir belediyesi meclisinin kararıyla kırsal mahalle veya kırsal yerleşim alanlarının belirlenmesi sağlanacak.

Yine, bu bölgelerde yaşayanlarla çeşitli ücret, vergi ve harç muafiyetleri ve indirimleri uygulaması düzenlenecektir. Bu konuyla ilgili Genel Müdürümüz Turan Konak Bey geniş açıklama da yapacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun kısa bir dinleyelim sizi.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRÜ TURAN KONAK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi, bu madde çalışmasındaki temel hareket noktalarından bir tanesi 6360 sayılı Yasa çıkarken köyden mahalleye dönüşen yerler aslında fiilen köy olarak yaşamaya devam etmekle beraber belediye statüsüne dâhil oldu. Buralarda birtakım mali yükümlülükler doğmaya başladı, daha sonra geçici maddelerle bu mali yükümlülüklerin bir kısmı ertelendi.

En son geçen sene yine bu geçici madde çalışması Meclisimize geldiğinde “Bu konuyu geçici maddelerle çözmek yerine kalıcı bir madde çalışması yapılsın.” denmişti. O kapsamda bir çalışma yapıldı. Buradaki temel gaye şu: Herhangi bir sebeple köyden mahalleye dönüşen yer gelişmesini tamamlamışsa yani işte turizm açısından, yerleşim açısından vesaire diğer açılardan buralar mali yükümlülükler anlamında külfeti kaldırabilir ancak mahalle statüsü olmakla beraber köy yaşıntısı devam

eden, herhangi bir şehirleşmesini ve belediye hizmetlerinden yeterince yararlanamayan yerlerden bu mali külfetlerin özellikle belediye meclislerince, ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesinin vereceği kararla bunların burada belirtilen muafiyet ve istisnalardan yararlanması öngörülmüştür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Emecan sizden başlayalım.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben geneli üzerine yaptığım konuşmada sadece ilçe belediye meclislerinin bu kararı almasının biraz endişe verici olduğundan bahsetmiştim. Bunun yanında bu kararı alırken meclisler -şimdi kanun teklifini okuduğumuz zaman- sadece “alabileceklerdir” şeklinde yani hangi kriterler, hangi kıstaslara göre bunun bir çerçevesi olacak mı, olmayacak mı? Bununla ilgili bir bilgi sahibi olamadık yani bu konuda. Bunu bir cevaplayabilir misiniz?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRÜ TURAN KONAK – Memnuniyetle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Diğer arkadaşları da alalım isterseniz.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

Şimdi aslında bu düzenlemeyle daha önce yani 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’ndaki değişiklikle daha önce köy veya belde statüsünde olan mahalleler ki önergeyle bu düzenleme de yapıldı zannediyorum. Doğru bir önergeydi bence.

İşte “kırsal mahalle” tanımı getiriliyor. Şimdi önerge geldi Sayın Başkan. Bu önergede “büyükşehir” ibaresi de o ilk birinci fıkranın birinci cümlesinde yer alan “büyükşehir” ibaresinin “Köy veya belde belediyesiyken mahalleye dönüşen bir büyükşehir belediyesinin sınırları içinde bulunup...” diye devam ediyor, o cümle bittikten sonra 2’nci cümlesi “Bu belirlemenin mahalle düzeyinde yapılması esastır.” Sonrasına geliyorum “ancak tamamı kırsal mahalle tespit edilmeyen diğer mahallelerde de” ifadesinin yine kapsamı diğer mahalleleri de kapsar mı bilemiyorum.

Şimdi bakın, değerli arkadaşlar, aslında kırsal mahalle yapma ihtiyacı sadece parasal, maddi bir ihtiyaçtan kaynaklanmıyor. Yani vergileri de düşürmek, işte tarımsal... Buraları hem bitkisel üretim hem hayvansal üretim anlamında yani tarımsal üretimi, potansiyeli olan köylerden bahsediyoruz aslında. Şimdi bu köyleri mahalleye dönüştürdüğümüz anda ne oldu? Bir kere ellerindeki meralar gitti. O meralar geri gelecek mi? Yani kırsal mahalle yapacağız ama o mera alanlarını bu köy halkı yeniden kullanabilecek mi? Kullanamayacak. O meralar gitti gider köyde. Köyün kendi üretimle ilgili kullandığı tarım alanları ve tarımsal üretim fonksiyonu olan birtakım işletmeler, bunlar gitti, köyün, o kırsal mahalle tanımını getirdiğiniz yerin elinden bunlar gitti.

Ne geldi? Bakın, çevre yönetmeliği uyarınca işte gürültü yönetmeliği geldi. Oraya birisi bir villa yaptığında o mahalleye veya köy olan yere biri şikâyet ettiğinde gürültü yönetmeliği uyarınca “Oradaki hayvanların sesi bana çok gürültü yapıyor.” deyip itiraz edebiliyor. “Koku geliyor.” diyor. Efendim “Bir kümes var, işletme var, kanatlı işletmesi oradan koku geliyor.” diyor itiraz ediyor, gidip ceza yazılıyor. Hava kalitesi yönetmeliği, koku oluşturan emisyonların kontrol yönetmeliği, gürültü yönetmeliği ve imar konusu doğrudan köy yerleşik alanının imarına girdi. İlçe belediyesi 1/1.000’lik uygulama imar planları yerine geliyor. İmarla ilgili, yapılaşmalarla ilgili konular gündeme geliyor. Yani köy tanımını

geri getirmek çok basit, o kanundaki o değişiklikten vazgeçmek çok basit bir düzenleme olup köy tüzel kişiliğini geri kazandırmak aslında birçok sorunun diğer büyükşehir olmayan illerdeki köy tüzel kişiliği statüsüyle eş değer kılınması birçok sorunun beraberinde çözümünü de getirir diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu teklifte benim en çok, en doğru diye kabul ettiğim maddelerden biri. Benim seçim bölgem İstanbul 3'üncü bölgede bu konuyla ilgili yıllardır vatandaşların şikâyetleri var. Bunlar düzeltiyor dolayısıyla doğru bir çalışma yapılmış bu konuda. Fakat problemler var, ciddi problemler var, bunları paylaşmak istiyorum.

Şimdi, bu kırsal mahallelere, kırsal yerleşik alanlara bu tayin edilirken konulan ölçütler son derece tartışılabilir; “sosyoekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerinin erişilebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak...” Yani bunlara kim nasıl karar verecek? Burada, işte diyelim ki partizanlık yapılır mı? İşte, bir tane mahalle gözetildi, öbürü gözetilmez; böyle sıkıntılar ortaya çıkar mı? Daha tartışılmayacak kriterler konulamaz mıydı bunlara?

Başka bir önemli konu da biz değişiklik önergesi verdik bununla ilgili. O da şu: İlçe belediye meclislerinin kararı ve teklifi. Yani teklifi ve kararı olması gerekir tabii, kararı ve teklifi...

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tamam, zaten kanuna göre mahalleleri, ilçeleri kuruyor, doğru fakat burada büyükşehirle bağlı ve büyükşehirin de bir sözünün olması gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Var zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Var da teklif açısından... Yani büyükşehir hangi kırsal bölgenin, köyün, mahallenin kırsal mahalle olması ya da kırsal yerleşik alan olması için bir teklifte bulanamıyor. Biz bunu büyükşehir belediye başkanlığının teklifiyle de resen ilçe belediye meclislerinden böyle bir karar almasını talep edebilmelidir, bu şekilde dengelenir.

Bakın, büyükşehir belediye başkanlıklarını muhalefetin almasından itibaren 31 Mart ve 23 Haziran seçimlerinden sonra merkezî hükümet, Cumhurbaşkanlığı hükümetin sürekli olarak büyükşehirlerin, büyükşehir başkanlarının çalışmasını engelleyecek bir sürü düzenlemeler yapıyor, fiilen engellemeler yapıyor. Bu metnin bu şekilde yazılması da bu engellemeler kapsamından okunabilir. Yani büyükşehir belediye başkanının da bu sürecin başlamasını teklif etme hakkına sahip olması gerekiyor. O nedenle, büyükşehir belediye başkanlığı ve ilçe belediye başkanının teklifi, ilçe belediye meclisinin onayıyla bu süreç başlar, sonra büyükşehir meclisine gelir, büyükşehir meclisi karar verir ya da vermez. Tabii, meclislerin öne çıkarılması doğru bir şeydir. Niyet ölçüyor gibi olmayayım ama burada da yine muhalefet belediyelerine karşı bir tavrın izleri satır aralarında görülmektedir. Bunun dışında, bu madde doğru bir düzenlemedir. Bu sebepten dolayı sizi tebrik ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru olduğunu söylemek için bayağı bir uğraştınız yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Bu maddeyi önemsiyoruz ve teklifi hazırlayan Sayın Aydın'a Sayın Çelebi'ye ve imza sahibi arkadaşlarına teşekkür ediyorum öncelikle; önemli bir sorunu çözüyor. Bizim de Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konuda verdiğimiz kanun tekliflerimiz vardı gerek suya ilişkin gerek işte diğer harçlara ilişkin, şimdi hepsinin cemedilmiş olarak bir düzenleme hâline getirildiğini görmekten duyduğumuz

memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Tabii, burada ben de İstanbul 3'üncü bölge Milletvekili olarak özellikle Silivri, Çatalca gibi tamamen tarımsal üretime dayalı olarak geçinen mahallelerimizin olduğu bir yörenin milletvekili olarak bu sıkıntıyı yakinen yaşıyoruz ve hep de çözüm arayışı içerisinde olduk.

Bir şeye değinmek istiyorum. Burada denilmiş ki “Kırsal mahalle olarak belirlendiği hâlde veya belirlenmediği hâlde bunun bazı bölümlerinin kırsal mahalle kapsamında değerlendirilebileceği söylenmiş. Bu da isabetli bir şey. Çünkü eskiden belediye olan beldeler kendi adıyla ve bütünüyle mahalleye dönüştürüldü, hâlbuki onların belediyeyken merkezleri daha gelişmişti ama daha az gelişmiş olan mahalleleri vardı. Şimdi, böylece bu yolla onlara da bir fırsat ve imkân tanınmış olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Daha önce ciddi bir hata yapılmıştı, o hatadan şimdi bir miktar dönüldüğünü görüyoruz. Ama burada esas olarak şunu söylememiz lazım: Köyün köy olarak yaşanması lazım. Yani köydeki insanların köydeki yükümlülükleri çerçevesinde aslında köy hayatını yaşamasını sağlamamız lazım. Dolayısıyla burada bu anlamda aslında yapılması gereken şey bu köy tüzel kişiliğinin iade edilmesidir. Yani kırsal mahalle diye böyle kenarından kıyısından dolaşacak bir şey yok. Yani nihayetinde bu hâliyle bile olumlu kabul ediyoruz ama bunu daha bir aşama, bir tık daha ileriye götürüp... Esasında yapılması gereken şey köy tüzel kişiliğinin iade edilmesidir. Burada emlak vergisi, su gibi konulardaki yükümlülüklerde muafiyet veya hafifleme getiriliyor. Ancak mesela, özellikle bizim Samsun'da çok önemli 800 küsur tane bu şekilde mahalleye dönüşmüş köyümüz var. Bunların meraları vardı, meraların hepsi ellerinden gitti. Bu meraları iade etmemiz lazım. Yani köydeki insanın şehre göç etmesinin neden olacak işler yapmanın hiçbirimize bir faydası yok. O mümkünse Sayın Başkanım, şimdi olmadı ama bir dahaki sefer bu meraların iadesine ilişkin de bir düzenleme yapılırsa bu hataların hepsinden dönmüş olabilir.

Son olarak da şunu söyleyeceğim: Burada, bir de sanki daha objektif bir kriter getirmemiz lazım. Yani ben düşünüyorum, şimdi, Samsun'da İlkadım Belediyesi İYİ PARTİ'de, büyükşehir belediyesinde Millet İttifakı'nın bir çoğunluğu yok -yani o onu tıkasın- veya bunun tersi de olur başka bir yerde, büyükşehir bir partide... Yani burada aslında gelişmemişse yani biz bunları kaldırdığımız zamandaki gibi köy niteliği devam ediyorsa bunları herhangi bir teklife de... İtiraz varsa yani hem büyükşehir hem ilçe belediyesi “Olmasın.” diyorsa olmasın ama onun dışında bence inisiyatifli kaldıralım, birbirini tıkamayalım, yarın bir gün bunlarla uğraşmayalım; ilçe belediyesi isteyecek, büyükşehir engel olacak veya ilçe belediyesi istemeyecek, büyükşehir yapacak, bilmem ne. Bu tür şeylerle karşılaşırız gibi geliyor ve bu da ayrı bir huzursuzluk da çıkarabilir. Bunları otomatik olarak, tekraren söylüyorum, aslında bu haliyle yapılacaksa ve köy tüzel kişiliği verilmedi diyelim hadi, kırsal mahalle olarak yapılacaksa bile daha otomatik, daha objektif bir şeyle yapmanın ben faydalı olacağını düşünüyorum. Ha ama vakit de geçmiştir, imar geçmiştir, artık köy vasfını orası hakikaten yitirmiştir, şehrin bir parçası olmuştur, oradan da şimdi emlak vergisi almayalım demem elbette. Ama bunlar çok istisnaidir. Yani burada sayısı diyelim ki kaç bin köy bu şekilde yapıldı, onu tam bilmiyorum, Türkiye'de 35 bin köy var ama. Büyükşehir sınırlarında diyelim ki 20 bin tane köyse bunun içerisinde herhâlde 300 tane çıkmaz köy vasfını eskiye göre yitiren. Böyle bir şey yapılması daha uygun olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu maddenin düzenlemesini okuduğumda kendi içerisinde bazı çelişkiler varmış gibi geliyor.

Şimdi, büyükşehir belediyelerinde veya ilçe belediyelerinde uzak yerler var, orada insanlar belediye hizmetlerinden yararlanamıyorlar dolayısıyla modern belediyeciliğin nimetlerden yararlanmıyor ama çöp vergisi, vesaire gibi külfetlere katlanıyorlar. Dolayısıyla bunun düzeltilmesi güzel bir şey, doğru bir şey ve bundan muzdarip olan birçok yerin olduğunu ben de biliyorum. Fakat öbür taraftan şöyle bir düzenleme var: Bu yerlerde ticari, sinai, turistik yani belediyeye en uzak bir yer var, orada sanayi var, ticaret var ve oraya turist geliyor fakat buna rağmen belediye hizmetlerinden yararlanamıyor. Burada, turistin geldiği yerde, sanayinin olduğu yerdeki emlak, vesaire yüzde 50 daha az vergi ödeyecek. Mesela, şöyle bir şey mi düşünülüyor, böyle bir şey olabilir mi? Muğlalı arkadaşlar söylesinler. (Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bodrum’un yakınlarında, uzaklarında bir yerde 1 milyonluk, 2 milyonluk villalar var, belediye oraya gitmiyor, herkesin foseptik çukuru var, çöpünü kendisi topluyor, vesaire topluyor dolayısıyla belediyeden yararlanmıyor ama oradaki 1 milyonluk, 5 milyonluk villanın vergisini yarı yarıya ödeyecek, daha az ödeyecek. Yani buradan bu sonuç çıkarılabilir mi, böyle bir yere gider mi bu? Bunu dikkatinize sunuyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onun için belediyeye verdik.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, Sayın Başkan, şu ana kadar gördüğümüz maddeler içerisinde bu maddenin farklı bir yeri olduğunu düşünüyorum. Bürokratik bir talepten öte doğrudan doğruya bir siyasetçi talebi ve gözlemleri ortaya çıkmış bir konudur bu. Dolayısıyla özgün bir şekilde hazırlandığını düşünüyorum. Gerekli bir düzenlemeydi ve kanun teklifini veren komisyon üyesi arkadaşlarımızı da bu bakımdan tebrik ediyorum. Yalnız burada şunu da belirtmek lazım: Büyükşehirlerin kurulmasından sonra tüm büyükşehir sınırları içerisinde belde belediyelerinin ve köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmış olması bu büyükşehirlerin olduğu illerde önemli sorunlar ortaya çıkarmıştır. Özellikle köyün ve beldelerin tüzel kişiliği vardır. Tüzel kişiliğin olması ayrı bir hukuki statü kazandırıyor buraya ve yerel halkın bütün taleplerine orası muhatap oluyor, onun dışında da meralar, yaylaklar, kışlaklar, harman yerleri gibi köy ve belde halkının ortak kullandığı alanların ayrı bir hukuki statüsü bulunuyor. Buraların elden çıkarılması, satılması veya yağmalanması da imkân dahilinde olmuyor. Büyükşehir alanı içerisindeki beldelerin ve köylerin mahalleye dönüştürülmesiyse beldelerdeki ve köylerdeki tüzel kişiliği ortadan kaldırmıştır. Tüzel kişilik ortadan kalkınca, bu yöredeki halkın ortak kullandığı, köy ve belde tüzel kişiliğinin sahiplendiği bu alanların da yağmaya açık hâle geldiğini bilmemiz gerekiyor. Nitekim buna ait pek çok örneği zaman zaman gittiğimiz eski köy, yeni mahallelerde sürekli olarak görmekteyiz. Diğer taraftan belediye hizmetlerine erişim açısından hep sorun oluşturmuştur buralar. Yani, köyü mahalleye çevirmişsiniz ama bazı mahalleler şehir merkezine veya ilçe merkezine 100 kilometreden daha fazla uzaklıkta. Bu nasıl bir mahalle olur? Arada kilometrelerce tarlalardan, bağlardan, bostanlardan geçiyorsunuz tek bir tane bina yok, sonra ulaştığınız yere, o ilçeye veya il merkezine bağlı mahalledir diyorsunuz. Burada da belediye hizmetlerinden yararlanmada bir eksiklik ortaya çıkıyor, çoğu zaman da belediye hizmetlerinden şikâyet ediyorlar. Ama buna karşılık belediyelerin topladığı bazı vergilerde ki yükümlülüklerden de sürekli olarak şikâyetçi olmuşlardır. Mesela bu düzenlemede işte bazı belediye vergilerinin azaltılması yok. Ama teşekkür ediyorum bir şeyi itiraf ettiğiniz için. O itiraf da nedir? Şimdi, mahallelerin kırsal mahalle kabul edilmesi için belirttiğiniz

gerekçeler arasında dikkatinizi çekerim şöyle bir ifade var: Belediye hizmetlerine erişebilirliği zayıf olan yerleri kırsal belediye sayıyor. Demek ki özü itibarıyla, bu ifadeyle bile büyükşehir belediye köylerinin mahalleye dönüştürülmesinin sakıncalarını itiraf ediyorsunuz. Buralar demek ki hizmete erişimde sorun yaşıyorlar. Peki, hizmete erişimde sorun yaşıyorlarsa, belediye çöpü düzgün toplamıyorsa, hatta su ihtiyacını karşılamıyorsa ki karşılamıyor... Ben kaç tane mahalleden, eski tabirle köyden “suyumuz yok” “bir kuyumuz var oradan idare ediyoruz” “belediye bize su temin etmiyor” “eskiden olsaydı işte bir köy çeşmesi vardı bilmem neyi vardı” “il özel idaresi yapıyordu şimdi ondan da mahrum kaldık” diye şikâyetler dinlemişimdir. Burada da belediye hizmetlerine erişimde sorun açıkça itiraf edilmiştir. Buraları zorla mahalledir diye ilan etmenin bir mantığı yok. Yani, şu anda mahalle buralar, şimdi yeni bir kavram çıkıyor kırsal mahalle. Yani bu ana kanununda “kırsal mahalle” diye bir tabir var mı? Ya mahalledir ya köydür ya beldedir ya ilçedir ya il merkezidir yani böyle bir şey yok. İller İdaresi Kanunu’nda düzenleniyor galiba bu şeyler, işte köyler vesaire. “Bu kırsal mahalle kabul edilir.” derken bizim hukuk sistematığımızda olmayan bir kavramı kullanmış oluyoruz, bunu kullanmaktansa “köy sayılır” deyip köy tüzel kişiliğine dönmenin daha faydalı alacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; büyükşehir yasası, bütünşehir yasası olarak ifade ettiğimiz yasa 6/12/2012 tarihinde yürürlüğe girdi. Ben de bu tarihte Antalya İl Genel Meclisi Başkanıydım. Yani bu yasadan en çok etkilenen bir kurum olan İl Özel İdaresinin Meclis Başkanıydım. Dolayısıyla o tarihte bu getirilen büyükşehir yasasıyla ilgili gerek hukuki gerekse idari ve ayrıca hizmet yönüyle ve ayrıca da sosyoekonomik yönüyle bu yasanın Türkiye’nin genel yapısına uymadığını ve özellikle de köyler yönünden ve köylerde yaşayan vatandaşlarımız yönünden çok ciddi sakıncalar doğurabileceğini o tarihte yüksek sesle ifade etmeye çalıştım. Bütün il genel meclisi başkan arkadaşlarımızı bu konuda duyarlı olmaya davet ettim ve bu yasanın çıkmaması için mücadeleye davet ettim. Ama çoğunluk maalesef iktidar partisinden olduğu için il genel meclisi başkanları, hatta birçok yerde muhtar arkadaşlarımız sessiz kaldılar ve bu yasanın çıkma süreci gerçekleşti. Tabii, o tarihlerde bu yasayı çıkarırken yani burada açık konuşmak lazım, bu yasayı çıkaran anlayışın kafasının içerisinde başka birtakım hesaplar da vardı. İktidarın gücünü kullanarak kırsaldan biraz fazla oy alıyoruz çünkü kırsalda yaşayan insanların her zaman iktidarın daha çok hizmetine ihtiyacı vardır, daha kolay etki altında bırakılır, dolayısıyla biz oralardan aldığımız oylarla büyükşehirleri kazanıverelim dediniz ve gerçekten de öyle oldu. Yani, bu hesabımız tuttu ve de birçok büyükşehir bütünşehir yasasından dolayı kazandınız değerli arkadaşlar. Ancak, gelin görün ki bu teklifi hazırlayan Sayın İbrahim Bey hemşehrmin biraz önceki sunumunda açık yüreklilikle ifade ettiği gibi özellikle hizmet alanında bu yasada birtakım sıkıntılar yaşandığını ifade ederek bir düzenleme getirildiğini dile getirdi. Evet, gerçekten başta Antalya olmak üzere birçok büyükşehirde bu yasa uygulanamadı değerli arkadaşlar, daha doğrusu bu yasanın gereği hem kavranamadı hem uygulanamadı, o nedenle önce Antalya’yı ve de 11 büyükşehri kaybettiniz. Bakın, farklı bir şey daha söyleyeyim: Örneğin, Antalya’da muhtar arkadaşların yüzde 50’si değişti, hele hele kırsal bölgenin. Niye değişti biliyor musunuz? O muhtarlar bile farkında değil de ben hatırlattığımda “ya doğru” demeye başladılar. Hizmeti alamadı köylerimiz, fatura muhtara kesildi çünkü eskiden köy muhtarı hizmete öncülük yapan, özel idarenin hizmetlerini oraya getirmeye öncülük yapan birisiydi ve dolayısıyla da bir köye asfalt yapıldığında muhtar “Ben getirdim.” derdi, böyle bir hava yarattırdı. Kamu kurumu, özel idare veya belediye yapsa da sonuçta

muhtar “Ben getirdim.” derdi. Ama bakın, 2014-2019, parti ayrımı yapmadan konuşuyorum; bu kanun gereği yapılamadı, hizmet o bölgelere gitmedi, gitmeyince de ilk fatura muhtara, sonra da büyükşehir belediye başkanlarına kesildi ve seçim kaybettiler.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz muhtarlara maaş bağladığımız için oldu. Siz hemen kendinize çevirmeyin onu.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani öyle bir şey yok, öyle bir şey yok Ekrem Bey.

Bakın, şimdi, o muhtarların, köy muhtarlarının ta 1924 yılından bu tarafa gelen Köy Kanunu’ndan kaynaklanan haklarını aldınız “Sesinizi çıkarmayın, alın parayı.” dediniz. Bu, Köy Kanunu’ndan kaynaklanan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hangi hakları alındı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Bir dakika Sayın Başkan, daha toparlayacağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, lütfen tamamlar mısınız; açıyorum.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bakın, birden fazla delik var bu kanunda, bu düzenlemeyle siz esasen sadece bir tanesine yama getirmeye çalışıyorsunuz değerli arkadaşlar.

Bakın, şimdi, 2012 tarihinde bu yasa çıkmış, o zaman da söyledik “Sağ olana beş yıl çabuk gelir geçer.” dedik, beş yıl geldi; vatandaşımıza, köylümüze vergi yükümlülüğü, işte, harçlar, vesaire bindi, binince alalecele seçimlere yetiştirmek üzere ertelemeler yaptınız; hatta ertelemenin en sonu da geçen yıl yapıldı. O zaman da söyledim, şimdi de söylüyorum: Bakın, bu düzenleme sizin bu bütünşehir yasasının yarattığı mahzurların sadece ve sadece vergisel yükümlülük yönünü kapatmaya yarıyor değerli arkadaşlar; iyi okuyun. Sadece vergi, su parası, vesaire yönünde gelen yükümlülüğü kaldırmakla ilgili buradaki düzenleme. Ha, ilk defa idari yapı yönünden baktığınızda işte “kırsal mahalle” gibi yeni yeni terimler icat etmek zorunda kaldınız çünkü elimizde 1924’te çıkmış bir kanunla mevcut olan ve Türk toplumunun en temel tüzel kişiliklerinden biri olan köy yapısını 30 büyükşehirde kaldırdınız, 16.500 köyü değerli arkadaşlar. Bakın, buranın sosyal hayatının, efendim, kültürel hayatının dejenerasyonuna kadar giden süreçler başladı. Çok yanlış bir kanundu, bugün siz sadece vergisel yönünden bakıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, ek süre...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, çok önemli bir konu, bunu bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Olabilir, ek sürenizi de bitirdiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Son cümlemi tamamlayıp bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlamanız için açıyorum.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, dolayısıyla, burada bu yasada gerçekten köklü değişiklikler yapılması lazım. Örneğin, Antalya’da öyle bir ilçemiz var ki Antalya merkezle mesafesi üç saat. Orada Büyükşehirin sorumluluğunda olan yol için ta Antalya’dan iş makineleri gidiyor, belli

bir mesafeyi yapıyor, yan taraftaki ara sokağı yapamıyor. İlçe belediyesi geliyor, ara sokağın asfaltını yapıyor, üç saatlik mesafeye iş makinelerini götürmüş ama 300 metrelik ana yolu yapamıyor. Oraya belki beş sene bir kere gidiyor iş makinesi vesaire.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada esas sorun sadece bu vergi ve su parası değil; bu, kanunun düzgün işlemesi yönünden bir bütün olarak ele alınmalı, bu kanunun tüm mahzurlarını birlikte değerlendirmeli, ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesinin hangi esaslara göre orada hizmet yapabileceğini tekrar ele almak zorundayız. Bu yasada bir bütün olarak yeniden düzenlemeler yapmak zorundayız değerli arkadaşlar.

Çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Arı, sağ olun.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, kırsal mahalle tespitinin genel ifadeler haricinde objektif kriterlere bağlanmamış olması uygulamada keyfiyete yol açacaktır. Kırsal mahalle tespitinde objektif kriterlerin kanunla belirlenmesi gerekir. Örneğin, yerleşim alanı nüfusu önemli bir kriterdir. Ayrıca, 1/5.000 nâzım imar planı, 1/1.000 uygulama ve mevzi imar planı yapılmış olan yerlerin kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan tespiti için kriter olarak belirlenmesi objektif bir değerlendirmedir. Bu düzenleme Meclis çoğunluğu ve belediye başkanı farklı partilerden olan büyükşehirlerde idari olarak çatışma doğuracaktır. Ayrıca, bu düzenleme politik olarak kullanılabilecek, zaten kaynak sıkıntısı içerisinde olan belediyelerde gelir kaybına yol açabilecek bir düzenlemedir. 6360 sayılı Yasa’da köyden mahalleye dönüşen yerlerde bu indirimler uygulanmıştır yani bu konu yasada kritere bağlanmıştır. Yeni düzenleme bu hususu kriter belirlemeden tamamen belediye meclislerinin inisiyatifine bırakmıştır. Kanun teklifinin 13’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında “4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için bu fıkra da belirtilen muafiyet ve indirimler uygulanmaz.” şeklinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemede “işletme ve bilanço esasına göre defter tutan” şeklinde düzenleme yapılması gerekmektedir. Amaç gerçekten kırsal alanda yaşayan vatandaşın mağduriyetini gidermekse bu indirimlerden sadece kırsal mahalle halkının kendisi tarafından işletilip geçimini bu yolla sağlayan esnaf faydalanmalıdır. Aksi takdirde, birçok işletmenin yükünü diğer vatandaşlar taşır.

Kanun teklifinin 13’üncü maddesinin son fıkrası “Bu madde uyarınca kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerler hakkında 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin onbeşinci ve yirmidokuzuncu fıkraları uygulanmaz.” şeklinde son paragrafta düzenlenmiştir.

Madde metninin gerekçesi ise “Bu madde kapsamında kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenecek yerler hakkında yeni hükümlerin uygulanmaya başlanması ve 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin onbeşinci ve yirmidokuzuncu fıkraları uyarınca 31/12/2022 tarihine kadar var olan mevcut muafiyetin yeni hükümler uyarınca kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan kabul edilmeyen yerler bakımından uygulanmaya devam edilmesi sağlanarak olası mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.” şeklindedir. Teklif maddesi gerekçesiyle birlikte değerlendirildiğinde 6360 sayılı Kanun’un geçici 1’inci maddesi gereğince tanınan su indirimleri devam ettirilerek güya vatandaşın mağduriyetinin önüne geçileceği söylenmektedir. Bu madde teklifi hazırlanırken uygulamada nasıl bir yere varılacağı hesap edilmemiştir. Şehre uzak belediye hizmetlerinden faydalanamayan yerler meclis kararıyla kırsal yerleşik alan olarak belirlendiğinde buradaki esnaf suyu yüzde 50 indirimle kullanacaktır. Şehre yakın olan belediye hizmetinden tam yararlanan yerleşim yerinin ise doğal olarak kırsal alan olarak tanımlanması mümkün değildir. Ancak, bu yer aynı zamanda

6360 sayılı Kanun’la tüzel kişiliği kaldırılan köylerdendir. Hâl böyleyken 6360 sayılı Kanun’un geçici 1’inci maddesi hükümlerinde sayılan indirimlerden yararlanmaya devam edecek ve suyu yüzde 75 indirimle kullanacaktır yani hem kırsaldaki hem ilçedeki vatandaş mağdur olacaktır. Bu uygulamanın durdurulması gerekmektedir. Bu durum ne kanun teklifinin amacına ne de Anayasa’nın eşitlik ilkesine uymaktadır. Bu nedenle 13’üncü maddenin son fıkrasının “Bu kanun maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6360 sayılı Kanun’un geçici 1’inci maddesinin (15)’inci ve (29)’uncu fıkra hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.” şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben teşekkür ederim.

Süreyi tam kullandınız, beş saniye kala...

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında, bir ihtiyaç var bir düzenlemeye fakat Türkiye’de biz bunları düzenlerken veya bunlar çıkarılırken, ihtiyacın nasıl olduğunu saptarken kriterleri de belirlememiz lazım. Yani bir ihtiyaç varsa bunun kriterlerinin ne olması gerektiği konusunda iyi bir çalışma yürütmek lazım. Türkiye’de maalesef bölgeler arasında ciddi bir eşitsizlik söz konusu. Bugün Antalya Büyükşehir Belediyesi ile Van Büyükşehir Belediyesinin çalışması aynı değil, mahallesi aynı değil, kırsalı aynı değil; Mardin ile İstanbul’un aynı değil hatta İstanbul’u belki büyükşehirden çıkarmak lazım. O nedenle ihtiyaç neyse, problem neyse ona göre yaklaşmak lazım.

Bir diğeri, biz kriterleri belirlerken bu kriterleri sadece iktidarın değil, o yereldeki sivil toplum örgütlerinin ve çeşitli kurumların da görüşlerini alıp belirtmek lazım; bu olmadığı zaman... Diyelim ki bir ilçe belediyesi karar aldı, bu geldiğinde büyükşehir bunu neye göre kabul edecek, neye göre reddedecek? Bir diğer konu, bu değişken bir şeydir yani insanların yaşadığı şeyler, bugün biz bir tanımlama getirirsek altı ay sonra da değişebilir, beş yıl sonra da değişebilir, olumlu olabilir, olumsuz olabilir. Nüfus dersiniz nüfusu azalabilir; bir fabrika vardır, kapanabilir; göç olmuştur, başka bir şey çıkmıştır, bir felaket olmuştur, buna yönelik de bir çalışma yapmak lazım. Bir de bu isim değiştirme ihtiyacını idare hukuku olarak düşünmüşsünüz de... Ya, isimleri filan değiştirmek gerekmiyor. Sonuçta insanların yaşadığı yer... Ne kadar değiştirirsek değiştirelim, kavram, terim ne olursa olsun yaşamıyla ilgili bir kıstasın belirlenmesi lazım yani onun eğitiminden, sağlığından, ulaşımından, hizmeti almasından, sosyoekonomik durumundan birçok konu, başlık yan yana getirilip bir endeks oluşturulabilir; bunlar olmadığı zaman gerçek ihtiyaca yönelik bir şey gelişmez, o dönemki siyasi tercihler öne çıkar ama insanlar yine mutsuz olur. O kriterleri belirlemek lazım, ona göre çıkmak lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın İpekyüz.

Maddeyle ilgili müzakereler tamamlandı.

Madde üzerinde 2 önerge var, oylamaya sunacağım.

İzmir Milletvekilimiz Yaşar Kırkpınar’ın imzası bulunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, Konya Milletvekili Abdüllatif Şener ve diğer 6 milletvekilimizin imzalamış olduğu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bu önergeler doğrultusunda 13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13’üncü madde kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 1/2/2018 tarihli ve 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İlave tedbirler için başvuru yolu

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen işlemlere bağlı olarak olağanüstü hal kapsamında kabul edilen kanunlarda yer alan ilave tedbirlere karşı hakkında tedbir uygulanan kişi, kanuni temsilcisi ya da mirasçıları tarafından tedbiri uygulayan veya tedbirle ilgili olan kamu kurum ve kuruluşlarına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde başvurulur. Kamu kurum ve kuruluşları, başvuru üzerine yapacağı inceleme sonucuna göre en geç altı ay içinde başvurunun reddine veya tedbirin kaldırılmasına karar verir: 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun ek 7 nci maddesi hükmü saklıdır.

(2) Başvuruların incelenmesi ve sonuçlandırılması için kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde komisyon kurulabilir.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları bu madde kapsamında yapılacak başvuruların sonuçlandırılması için her türlü bilgi ve belgeyi ilgililerden talep edebilir.

(4) Soruşturmanın gizliliğine ve Devlet sırlarına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla kurum ve kuruluşlar ile yargı mercileri, başvuru kapsamında ihtiyaç duyulan her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin başvuru yapılan kamu kurum ve kuruluşlarına göndermek veya yerinde incelenmesine imkân sağlamak zorundadır.

(5) Bu madde kapsamındaki çalışmalarda kamu kurum ve kuruluşlarının görevlendirilenler, görevlerini yerine getirdikleri sırada edindikleri, kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılımlarından sonra da devam eder.

(6) Bu madde ile olağanüstü hal kapsamında kabul edilen kanunlarda yer alan ilave tedbirlere karşı kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan başvurular hakkında karar verenlerin görev ve fiillerine ilişkin hukuki, idari, malî ve cezai sorumlulukları hakkında 6755 sayılı Kanunun 37 nci maddesi uygulanır.

(7) Kamu kurum ve kuruluşlarının kararlarına karşı Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenecek Ankara idare mahkemelerinde iptal davası açılabilir.

(8) Bu madde uyarınca yetkili olmayan kamu kurum ve kuruluşuna yapılan başvurular yetkili olduğu değerlendirilen kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir ve durum başvurana bildirilir.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek ihtilafları gidermeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili bir bilgi alalım.

Sayın Aydın...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler, milletvekili arkadaşlarım; OHAL kapsamında kabul edilen kanunlarda yer alan ilave tedbirler kapsamında kişi ve kurumlara yönelik tesis edilen idari işlemlere karşı idari başvuru yolu ve yargı yolu açılması, ilave tedbirlere karşı tedbir uygulayan veya tedbir konusu işlemi gerçekleştirmeye yetkili olan ya da tedbiri kaldırabilecek kurum ve kuruluşlara başvurulabilmesi, kurum ve kuruluşların başvuruları altı ay içerisinde sonuçlandırması, kurum ve kuruluşlara başvuruları reddetme veya tedbirlerin kaldırılması kararında yetki verilmesi,

başvuruların sonuçlandırılması için kurum ve kuruluş bünyesinde komisyon kurulabilmesi ve her türlü bilgi ve belgenin ilgililerden talep edilmesi, bu konularda idarenin tespitine ilişkin ihtilafların da Cumhurbaşkanlığınca giderilmesi konusunda bir şey getirdik.

Bu konuda Daire Başkanı İbrahim Hakkı Beyazıt geniş açıklama yapacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Geniş açıklama derken özünü istiyoruz, zaten maddenin tamamı okundu burada.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANLIĞI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ İBRAHİM HAKKI BEYAZİT – Efendim, malumunuz Anayasa Mahkemesi 24/12/2019 tarihli kararında 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemlerini İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun’un Komisyonun görevlerini düzenleyen maddesindeki “ilave tedbirler ile” ibaresini iptal etti. Komisyonun görevini çok kısaca arz edeyim. Şu an OHAL Komisyonumuz ne iş yapıyor? OHAL Komisyonu kural olarak olağanüstü hâl döneminde çıkarılan kanunlarla kamu görevinden çıkarılan kişilerin veya kapatılan kurum ve kuruluşların, derneklerin, vakıfların başvurularını inceliyor hâlihazırda fakat kanunda Komisyonun görevi düzenlenirken “OHAL döneminde çıkarılan kanunlarda yer alan ilave tedbirler ile kanun yolu açık olan işlemlere karşı Komisyona başvurulamaz.” ibaresi vardı fakat Anayasa Mahkemesi yaptığı değerlendirmede bu ilave tedbirlere karşı Komisyona başvurulamama durumunu etkili başvuru yolu hakkının ihlali saydı ve bu sebeple bu ibareyi iptal etti.

Sayın Başkanım, sayın üyeler; önünüzdeki teklifte sadece bu ilave tedbirlere ilişkin bir başvuru yolu öngörülüyor. Olağanüstü Hâl Komisyonunun görevlerinde herhangi bir değişiklik olmadan kişiler sadece ilave tedbirlere ilişkin, kendilerine uygulanan ilave tedbirlere ilişkin kurumlarına başvuru yapıp bu tedbirlerin yeniden değerlendirilmesini, gözden geçirilmesini talep edebilecekler. Benzer düzenlemeyi Pasaport Kanunu’nda ek madde 7’de yaptık, yapıldı bu düzenleme ve hâlen İçişleri Bakanlığı tarafından uygulanıyor pasaport başvurularına ilişkin, diğer tedbirlere ilişkin de mevcut madde uygulanacak efendim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz talebi var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan “11/3/2020” ibaresi “11/10/2020” şeklinde, “4 ay süreyle” ibaresi “1 yıl süreyle” şeklinde değiştirilmiş ve bendin ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, maddeyle ilgili bilgi alalım.

Sayın Aydın...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bu maddeyle AR-GE ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülmesi gereken faaliyetlerin bu merkezler veya bölgeler dışında da yürütülmesine bir yıl süreyle sınırlı olmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından izin verilmesi sağlanacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, ilgili arkadaşımız da bu konuda özet olarak bize açıklamalar yapsın.

AR-GE TEŞVİKLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI COŞKUN ÇEKİCİLER – Sayın Başkanım, kıymetli vekillerim; daha önce 7244’de AR-GE ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan işletmelere uzaktan çalışma yetkisi almıştık. Pandemi sürecinin devam etmesi nedeniyle bu yetkinin devamı talep edilmekte. Bu imkân bize tanınmıştı. Teknomerkezlerde ve AR-GE merkezlerinde çalışan 135 bin personelin pandemi döneminde önlem alabilmeleri açısından bu uygulamanın lazım olduğunu bize ifade ettiler. Özel sektörün varlığının devam etmesi için böyle bir talebimiz bulunmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Madde hakkında söz talebi var mı?

Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Sayın Başkanım, sayın vekiller, sayın hazırun; sizleri şahsım ve Konfederasyonumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Covid salgınının başından itibaren tasarım ve AR-GE merkezi çalışanlarına yönelik olarak esnek çalışma konusunda çok fazla düzenleme getirildi, bunlar çok büyük fayda sağladı. Nitekim, bu maddede de Bakanımıza bir yıl süreyle uzatma yetkisi tanınmakta. Kuşkusuz, bu madde çalışanların sağlığı açısından son derece faydalı ve gerekli olacaktır. Ayrıca, küreselleşmenin gerekliliği olarak ülkemizin dünya ülkeleriyle rekabet edebilirliği açısından yeni iş modellerinin yaratılması da çok büyük önem arz etmekte. Bu mücadele kapsamında esnek çalışmanın da desteklenmesini biz de Konfederasyon olarak önemsiyoruz ve getirilen maddeyle bir yıl süreyle uzatılmasının da ötesinde, tüm AR-GE ve tasarım merkezi çalışanlarını kapsayacak şekilde ve süresiz olarak bu uygulamanın getirilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

Görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.53****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, 2’nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

1 adet önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3113) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İbrahim Aydemir

Yaşar Kırkpınar

Giresun

Erzurum

İzmir

MADDE- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanım tutarı 2020 yılı için, 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının iki katı olarak uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bakan Yardımcımız Sayın Bülent Aksu Bey’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Sağ olun Sayın Başkanım.

Öncelikle sayın Komisyonumuzu saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Biliyorsunuz, 2019 yılında kamuoyuna duyurulan 2020 yılı sonu için belirlenen borçlanma limitimiz 140 milyar TL’dir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tekrarlar mısınız?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – 2019 yılı kamuoyuna duyurulan 2020 yılı sonu için belirlenen borç limiti 140 milyar TL’dir. Bununla birlikte yaşanmakta olan Covid-19 pandemisinin sosyal ve ekonomik etkilerini azaltmak amacıyla 2020 yılında yatırım, istihdam ve Covid-19’un etkilerini minimize etmek amacıyla verilen destekler kapsamında alınan ekonomik tedbirlerin göstermiş olduğu mali etkiler nedeniyle bu borçlanma limiti aşılmak zorunda kalınacaktır. Bu kapsamda, bu borçlanma limitinin yıl sonunda mevcut limitin iki katı kadar belirlenmesi konusunda bir talebimiz bulunmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Söz talep etmek isteyen arkadaşlarımız var mı?

Evet, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir defa Sayın Bakan Yardımcısı hiçbir şekilde bir bilgi vermedi bize. Yani 140'dı, iki katı... Burada bir bilgi falan yok, bu kadarını biliyoruz biz. Yani önce bir bilgiyi versin. Çünkü bilgi vermeden hakikaten burada bir sürü şeyi tartışıyoruz, ondan sonra...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne tür bilgi talep ediyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim, bu neden kaynaklandı? Hangi kalemlerden kaynaklandı? Nasıl aksadı? Sizin verdiğiniz... Şimdi “490 milyar lira civarında destek verdik.” diyorsunuz. Bunun bütçeye yansıyanı ne kadar? Bankaların verdiği kredilerin bütçeyle ne alakası var yani o desteklerin? Bunları bize kalem kalem Sayın Bakan Yardımcısı bir anlatsın, ondan sonra biz sorularımızı daha sağlıklı soralım. Ha, ben değerlendirmemi yapabilirim ama eğer buraya çağırıyorsak Bakan Yardımcısını bize bilgi versin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, başka söz talebinde olanlar?

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, ben konuşacağım. Bilgi talep etmeyecek misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bilgiyi yeterli bulmadınız öyle mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Var mı? Bilgi var mı?

140'tı, o 140'ı biliyoruz zaten. “İki katı.” dedi yani. Şimdi, biz bunu biliyoruz. Yani burada insanlarla... Böyle bir şey olur mu ya? Hiç olmazsa bilgi falan vermesin, en azından sorumuza cevap versin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, Sayın Usta, şimdi, sizin...

Değerli arkadaşlar, doğal olarak en kısa şekilde, benim de hoşuma giden bir şekilde Sayın Bakan Yardımcısı bunu anlattı. Evet, detay bilgi istiyorsanız elbette soracağız, elbette onları da alacağız

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Mesela şu an itibarıyla nedir Sayın Başkan?

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, şimdi, yani tartışmaları kısaltır, bize bilgi verirse biz onları sormak durumunda kalmayız ama bilgi verilmeyecekse, bu kadarsa biz değerlendirmelerimizi yapalım yine.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam.

Evet, Sayın Aksu, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bugün itibarıyla ne mesela?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Efendim, borçlanma limitimiz bugün itibarıyla yaklaşık 240 milyar seviyelerine ulaşmıştır fakat bunu söylerken 240 milyarın içerisinde mevcut pandeminin getirmiş olduğu belirsizlikler nedeniyle, geçmiş yıllardan farklı olarak bu yıl biraz daha ihtiyatı bir kasa seviyesiyle yani nakit seviyesiyle hazinemizi yönetmek gibi bir tercihte bulunduk. Çünkü acil ihtiyaçlar söz konusu olabiliyor, talepler söz konusu olabiliyor. Bunlara zamanında müdahale edebilmek amacıyla bu borçlanmanın içerisinde yaklaşık 120 milyar civarında nakit bakiyemizin de olduğunu, kasa bakiyemizin de olduğunu ifade etmek isterim. Yani borçlanmamız arttı ama bunun hepsi harcanmadı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ne kadar harcadınız?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – 120 milyar TL civarında likit...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Nasıl harcamışsanız 186’ya kadar çıkmıştı.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Evet, evet çıkmıştı, 120 milyar TL’ye kadar düştü.

Şimdi, biraz önce Sayın Vekilimiz “Bunlar nereye harcandı?” diye bir detay istedi.

Hazine destekli KGF kefaletiyle oluşturulan krediler var. Bunlar, tabii ki bütçeden karşılanan konular değil ama biz sosyal destek programı kapsamında, kısa çalışma ödeneği kapsamında, nakdi ücret desteği kapsamında, işsizlik ödeneği kapsamında, SGK, BAĞ-KUR prim ertelemeleri, vergi ertelemeleri, kredi ertelemeleri -kredi ertelemeleri bu kapsamda değil- önemli bir miktarda destek verdik. Bu desteklerin yaklaşık yıl içerisinde belirlediğimiz 140 milyar limitini belirlerken bir bütçe yapıyorsunuz. O bütçede de vergi tahsilatı yapacağınızı öngörüyorsunuz. O tahsilatı yapamadığınız zaman ne yapacaksınız? Borçlanacaksınız.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, ertelemeleriniz şu...

Mayısa kadar olanı haziran, temmuza ertelediniz, yıl içinde kalıyor. Size üçer aylık bütçe sormuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır, şeyi söylüyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Erteleme yıl içerisinde kalırsa “Erteleme.” demeyin o zaman. “Tahsil edemediğimiz vergi.” dersiniz onu anlarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu söylüyor zaten, onu kastediyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Bugün itibarıyla yaklaşık 220 milyara gelmemizin... Haklısınız, yıl sonu itibarıyla onu tahsil edersek...

ERHAN USTA (Samsun) – Yıl içerisinde kalacak. Aylık kaymadır o. O bize şey değil. İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yapılan ödeme... Onun bütçeyle ne alakası var? İşsizlik Sigortası Fonu, işsizlik çalışma ödeneği... Sizin bütçe borçlanmanızın limitinizle ne alakası var Sayın Bakan Yardımcısı? Lütfen bütçeyle ilgili gerçek bilgileri verin de biz de istifade edelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Doğru, işsizlik çalışma... Doğru, doğru işsizlik... Doğru, evet, doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – bu rakamlar nedeniyle, toplamda yaklaşık –biraz önce ifade ettiğim gibi- 2 katına kadar bir borçlanma ihtiyacı söz konusu olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, burada özellikle bir yapılandırma çerçevesinde veya erteleme söz konusu oldu. Muhtemelen bunların tahsilatlarında da bir sıkıntı olacak, istenilen, beklenen ölçüde bir tahsilat söz konusu olamayacak. Dolayısıyla, burada biraz daha emniyetli bir davranış içerisinde, bu tür bir... Zaten şu anda, aşağı yukarı 240 milyar liraya ulaşmış durumda. Onun için, toplam 2 katından kasıt aşağı yukarı 200 milyar liralık bir yetki isteği.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Efendim, mesela, SGK, BAĞ-KUR prim ertelemeleri yaklaşık 40 milyar lira, vergi ertelemeleri yaklaşık 30 milyar lira. Yıl sonuna erteledik ama ertelendiği zaman –biliyorsunuz- yüzde 100 tahsilat olmuyor efendim. Erteleme demek, tahsilatı da belli oranlarda azaltmak demektir. Bu ertelemelerin belli bir maliyeti olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, tabii, Sayın Bakan Yardımcısının açıklamalarının bütçenin durumuyla bir ilgisi yok, onu tekrar söyleyeyim, tutanaklara geçsin. Yani KGF kredileri veya işte, söylenen o diğer bankaların verdikleri krediler bütçeye yük getirmez. Ha bir sübvansiyon varsa görev zararları kısmında bütçeye yük getirir ama sübvansiyonda onun yapılacağına ilişkin bir açıklama yapılmadığı için normal şartlarda bütçeye yük getirmemesi beklenir. Ha kamu bankalarına –tabii, Sayın Bakan Yardımcısı bu konuları ne kadar detaylı biliyor bilmiyorum- sermaye... Tabii, kamu bankaları şu anda eriyor, ciddi bir riskle karşı karşıyadır Türkiye’de kamu bankaları.

2 defa şey yaptık yani 2001’i hep eleştirdiler, hep eleştirdiler; tabii, burada 2001’le ilgili artık cevaplar vermek durumunda değilim, onu vermesi gerekenler verir. Ama eleştirdiğiniz 2001’in daha beteri kamu bankalarına sermaye enjeksiyonu yapılıyor ve bunlar bütçeyle ilişkilendirilmeksizin yapılıyor. Şimdi, tekrar bir enjeksiyonla karşı karşıya kalacağız önümüzdeki günlerde, en az 30-40 milyar liralık nakit dışı tahvil verilmek durumunda kalacak. Bunların doğru olanı, CDS’ce uygun olanı, uluslararası standartlara uygun olanı, piyasaya güven vereni... “CDS’imiz niye yüksek?” diyoruz ya işte bundan dolayı CDS’imiz yüksek. Çünkü biz gerçek bütçe rakamlarını göstermiyoruz. Bu sermaye enjeksiyonlarının hepsinin bütçede gözükmesi lazım görev zararı olarak.

Şimdi, bunlar, geçen sefer 27 milyar lira verdi, gözükmeydi, ikinci defa da verilen de gözükmeydi, büyük ihtimal bu da gözükmeyecek. Ancak bunlar olursa bütçede görünür, bunlar olmadığına göre bütçe başka bir şeyden dolayı bozuluyor. Şimdi, durum tespitini sağlıklı yapmazsanız çözümünüz sağlıklı olmaz. Yani “Nakit tutacağız.” denildi, bu kadar pahalı borçlandığınız bir ortamda bu kadar nakdi niye tutuyorsunuz, ben bunu sorarım.

İki yıl önceki altın tahvillerini bugün yüzde 110’la ödüyoruz arkadaşlar, yüzde 110 faiz ödüyor bu Türkiye Cumhuriyeti hazinesi. Hep eleştiriyorduk ya “Yüzde 50-60 faizlerle borçlandılar, şöyle yaptılar, böyle yaptılar.” falan diye. Şimdi, rakamları arkadaşlarımız ne kadar takip ediyor bilmiyorum.

Şimdi, insicamı bozuldu tabii konuşmamın çünkü hakikaten Sayın Bakan Yardımcısının verdiği bilgiler en hafif tabiriyle üzücü. Şimdi, bugün sabahleyin gelirken aldım, ağustos sonu itibarıyla merkezî yönetim borç stoku, brüt borç stoku 1 trilyon 810 milyar TL arkadaşlar. Bakın, bu ülke hepimizin, bu hazine hepimizin. Bu, 2019’un sonunda ne kadar biliyor musunuz? Hemen buradaki rakamdan söylüyorum, 1.329 yani artış 481 milyar TL, Türkiye merkezî yönetim bütçesi sekiz ayda 481 milyar TL stok artıyor. Yani borçlanmamız daha fazla, borçlanıyoruz, ödüyoruz, stokumuzdaki artış bu. Bir önceki yıl artış 2018’den 2019’a, bakın... Yani bunun için söylüyorum, tabii siyaseten bazı şeyleri söyleriz ama teknik bir komisyon burası. Gelip işi pandemiye bağlamayın. Bütçeden pandemi için yapılan harcama 9 milyar TL arkadaş, 9 milyar TL’den başka bir kuruluş varsa bana burada gelsin birisi söylesin bütçeden yapılan harcamayı. Gelir tarafı aksadı, ona bir şey demiyorum ama ona da erteleme demeyin. Ekonomi daraldı, şöyle oldu, böyle oldu, millet iflas ediyor ve vergi toplayamıyorsun. Ama bunu pandemiye bu şekilde doğrudan bağlamak yanlış olur. Ömrümüz bu hesaplarla geçti bizim. Vergi ertelemesi mayıstan temmuza ertelenir, yıl içerisinde düşüyor. Temmuza erteledin, hadi bilemedin ağustosa erteledin, yıl içerisinde düşüyor.

Şimdi, konuştuğumuz rakamlar, arkadaşımızın verdiği rakamlar yıl sonu tahmini yani ağustos sonu değil. Şimdi, benim iç borç stokuna ilişkin verdiğim rakam ağustostur ama bütçe borçlanma limiti dediğimiz yani tabii, ben burada baştan aşağı okuyacaktım ama dediğim gibi, insicamım bozuldu. 138 milyar TL açık öngördük, şu anda 240 milyar TL olacak deniliyor açık, yaklaşık 100 milyar TL artış var,

ifade ettiğiniz şey o. Bu, yıl sonu rakamı, dolayısıyla, ertelediğiniz sosyal güvenlik primleri ve vergiler, yıl içerisinde düşeceği için burada normal şartlarda ertelemeden kaynaklanan bir sorun olmaması lazım. Yani bunu millete bir destekmiş, kıyakmış gibi göstermeyelim.

Şimdi, daha da şeyi, şunu söylemem lazım, tabii, on sekiz yıl Adalet ve Kalkınma Partisi ülkeyi idare ediyor. İyi işler yaptı, yanlış işler yaptı; iyi yaptığına “İyi yaptı.” dedik, yanlışta da yanlışlarını ikaz ettik. Fakat son iki yıldır bir şey daha yapılıyor: Sayın Hazine ve Maliye Bakanı “yeni” diye bir kavramı... Yani böyle “yeni” deyince sanki bir şeyler yeni oluyormuş gibi. Hele son sunumunda 8-10 tane “yeni” kelimesi, yeni finansman var, yeni ekonomi programı, yeni dengelenme, yeni normalleşme, yeni bilmem ne... Ya bu kadar eskiyle siz neyin yenisini yapıyorsunuz? “Yeni” dediğinizde neyin intikamını alıyorsunuz? Kime yeni? Yani şimdi hükûmet, iktidar yeni olur, bir şeye yeni dersiniz. On sekiz yıllık bir iktidar geliyor, resmî ismi Orta Vadeli Program olan bir dokümana... Hadi bir kere dediniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – ...ilk geldiğinizde dediniz, diyebilirsiniz yani yeni bir bakan gelmiş, yeni ekonomik program demiş, ya ikinci yıl dediniz yeni ekonomik program, üçüncü yıl orta vadeli programa yeni ekonomik program dediği gibi, yanında 5 tane daha sunumunda “yeni” dedi.

Şimdi, o zaman demek ki benim dönemim farklı olacak, Türkiye’nin dönemine bir bakalım. Beyler, hepimiz biliyoruz tabii ki, arkadaşlar, 2000 yılı başından itibaren uygulanan programların temel şeyleri vardı, dezenflasyon programı diyorduk, temel “benchmark”ımız veya işin ayağını tutan temel şey de maliye politikasıydı. Yani Türkiye’nin kamu açıkları yüzde 11’lere geldi, bakın, bunları hep üzülererek söyledik, bugün de yüzde 6,1, Hükûmetin getirdiği yeni ekonomi programında, bunun neresi yeniyse? 6,1 Türkiye’nin kamu açığı, 2006 yılında yine bu iktidar kamu açığını sıfırlamıştı, hatta 0,6 fazlaya dönüştürmüştü, şu anda yüzde 6,1. Bunu hiç kimse pandemiyle ilişkilendirmesin, bakın pandemi meselesi falan değil, pandemiyle olan etkileri görüyoruz bütçede.

Şimdi, Sayın Bakanın kendisi 2018 yılı Temmuz ayında görevi devraldı, Türkiye’nin merkezi yönetim borç stoku –hazine verisidir- 1 trilyon 9 milyar lira; şu anda 1 trilyon 810 milyar lira. İki yıl içerisinde, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yapılan bütün borç stokunu katladı. 1 trilyondan, 1,8 trilyon liraya çıkardı ve bunu takdim ederken de “yeni” diye takdim ediyor. Yani burada herkes tarafından mutlak suretle düşünülmesi gereken bir iş vardır, bunu içim kan ağladığı için söylüyorum.

Şimdi, gelelim bu kanun teklifiyle yapılmak istenilen şeye. Tabii, kanunsuz yere borçlanacağı yerde, zaten bu iş olacak bunun bir kanuna büründürülmesinde fayda var, o anlamda teşekkür ediyorum ama bir şey daha yapılması lazım. Şimdi, bu açık başlangıç bütçesinde 139 milyar TL öngörülmüştü –küsurları söylemiyorum- şu anda yıl sonunda 239 milyar TL olacak deniyor, tahmin tutarsa. 100 milyar TL üzerinde, dolayısıyla borçlanma limitinde yüzde 5’lerde... Bakın, Türkiye bu kanunu yaparken “Ya, sapsa sapsa bu yüzde 5 sapar.” diyordu, şu anda sapma yüzde 100; yüzde 100 sapan bir Türkiye’ye geldik. Ben bunları hatırlıyorum, 2000 öncesinde, 1989 yılında Planlamaya girdik, yıllarca bu işlerle uğraştık, bütçeyi 20 milyar lira yapardık –o zamanın parasıyla- 40 olurdu. Aynısı oluyor, Türkiye bunları yaşamakla yüz yüze geliyor. Buna tabii bir şey demek durumunda değiliz ama bu riski, ciğeri yanan bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak söylemek istiyorum.

Şimdi, 100 milyar TL artıyor, fakat nereden artıyor? Gelirden değil. Sayın Bakan Yardımcısı, bakın, geliri 956,6 milyar TL olarak öngörmüşünüz programda, şimdi 973 milyar TL olacak diyorsunuz, gelirden bir aksama yok. Aksama, harcamadan ama harcama da pandemi harcaması değil. Pandemiyle ilişkili, Sayın Cumhurbaşkanını -1 Ekim Meclis açılış konuşmasında da vardır- “35 milyar TL yaptık.” dedi, onun alt dökümleri var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 495 milyar pandemi için ayırdık toplam.

ERHAN USTA (Samsun) – Kardeşim, ben iki saattir boşa konuşuyorum demek ki. Ya, bunlar bütçeyle alakalı şeyler değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) – Ziraat Bankasının verdiği krediyi söylüyorsun, bilmem ne. Vatandaşın boğazına kadar borca batırdık, bir de onları temizlemeye çalışacağız, tamam mı? Lütfen bana müdahale etmeyin yani zaten sinirim tepemde, daha da fazla şey yapmayalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sakin olun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu nasıl bir üslup!

ERHAN USTA (Samsun) – Bu böyle bir üslup.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Size tahammül ediyoruz, siz de bize tahammül edeceksiniz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, ben size bir şey demiyorum.

Bakın, 35 milyar TL, Sayın Cumhurbaşkanının 1 Ekim konuşması var. Bakmadınız mı? Ve bunun 25 milyar TL’si bütçeyle ilişkili olmayan İşsizlik Sigortası Fonu’ndan diyor. İşsizlik Sigortası Fonu ayrı bir şey, şu anda konuştuğumuz 140 milyar liradan açığını 240 milyar liraya çıkardığımız ve bunun için borçlanma limitini artırmak durumunda kaldığımız bütçe farklı bir şey. Tamam mı? Bu farklı. 9 milyar lira, sadece 9 milyar lira pandemiden dolayı harcamalarda bir artışı var. Söylese söylese Sayın Bakan Yardımcımız gerekçe olarak bunu söyleyebilir. Pandemi demeyelim. Ha, Türkiye’nin bir gerçeğidir, bu iş olmuştur, bunun temizlenmesi lazım. Ama hep şunu söylüyorum: Tespiti doğru yapalım da çözümü doğru bulalım.

Şimdi, Sayın Başkanım, harcamalardaki artış 116,8 milyar TL. Yani şimdi, borçlanma limitini artırıyoruz da peki harcama limitini nasıl artıracamız? Dünkü konuşmamda onu demiştim, Plan ve Bütçe başlangıcındaki konuşmamda. Ya, bir defa şu bütçenin ve Parlatmentonun bir saygınlığı olması lazım. Yani hiç olmazsa bunu getirirken şunu da keşke getirselerdi: Eskiden bunlar için, mevzuat için -şimdi yine de gerekiyor- ek bütçe getirilir. Yani “Ödenek üstü kanunsuz harcamayı kısacağım.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Kanunsuz borçlanmayı yapamam çünkü Hazine bürokratları biraz daha bu konu daha akıllı davranırlar, hassas davranırlar daha doğrusu. Yani kanunsuz borçlanma yapmayalım yarın bir gün başımıza sıkıntı ama kanunsuz harcama yapılıyor ve biz Parlatmentoyuz. Yani bu yapılan şey yanlış zaten de ama olması gereken, temizlenmesi gereken bir şey, sizlerin oylarınızla bu temizlenecek. Ancak bir şey daha yapılması lazım, özetle onu söylemeye çalışıyorum, ek bütçe kanununun da gelmesi lazım, bu ödenek yetkisinin de Meclis tarafından Hükûmete verilmesi lazım. Hükûmet bu harcamayı zaten yıl sonu tahminlerini yapmış, o çerçevede de karşılığında usulen bir gelir gösteriliyor ama o gelir gelmeyecektir, sonra borçlanmayla da bu finansman yapılacaktır.

Son olarak Sayın Başkanım, şimdi, bakın, 2000 yılından itibaren diyoruz. 2000 yılında 57'nci Hükümet başladı, daha sonra AK PARTİ Hükümeti devam ettirdi. Sıkı maliye politikası... Bakın, maliye politikası, bizim gibi ülkelerde sıkıdığınız zaman ülke ekonomisi büyüyor. Bu teorinin biraz tersine çalışan bir şey çünkü kamu maliyesindeki bozukluk o kadar çok istikrarsızlık yaratıyor ki sizin istikrar yönünde attığınız adım harcamanızı kısmanıza rağmen, sizin ekonominize artan güven ve kaynak girişiyle birlikte ekonominiz büyüyor. Biz, bunları 2007, 2008'e kadar coşkulu bir şekilde Türkiye'de yaşadık.

Şimdi, ondan sonra 2009'da açıklarımız yüzde 5'lere çıktı, daha sonra tekrar tedbirler alındı, bir miktar düşürüldü. Bakın, arkadaşlar, şu anda kamu açığı -şimdi bütçe için söylemiyorum, toplam kamu için söylüyorum, bütün sistem için söylüyorum- 2020 yılı için yüzde 6,1 öngörülüyor. Bunlar 90'lı yıllar ortalamasının -yani 90'lı yılların en sonunda bu rakamı geçti yüzde 11'e geldi ama- on yılın ortalamasının üzerinde bir açıktır. Bu büyük bir risktir Türkiye Cumhuriyeti açısından. Lütfen, bu riske dikkat edelim, buna göre adımlarımızı atalım.

Şimdi, tabii, bunun için yapılması gereken şey, sistemde açık bir önceki yıla göre 3'ten 6'ya geliyor, öngördüğümüz de bu 6,1'i de bütçede, 3 olarak öngörmüşüz, millî gelire oran olarak söylüyorum; 6,1. Mutlak rakam olarak da Sayın Başkan, şu anda 297 milyar olacak kamu açığı -yine, yeni ekonomi programı söylüyor bunu- bunun orijinal bütçesi de yani kamunun orijinalinde açık 148 milyar, 149 milyar lira. Bak, yüzde 100'ün üzerinde, toplam kamuda, kamu dediğimizin içerisinde merkezi yönetim de var. 149 milyar lira daha fazla açığı olacak diyoruz.

Şimdi, daha berbatı, hadi, bu olabilir, bu geçmişte de oldu ama bunu düzeltmek için ne yapılır? Bir kısım "one off" dediğimiz veya "bir defalık" dediğimiz yani sürekli olmayan gelirleri dışarı aldığımızda ve faizleri de dışarı aldığımızda -faiz de bir sonuç olduğu için- bir sistematik vardır, uluslararası bir standarttır -siz çok iyi bilirsiniz- faiz dışı fazla dediğimiz bir kavram vardı, yıllarca bu kavram konuşuldu. Türkiye kamu açıkları yüzde 11'den veya -şimdi siz söylemeden ben söyleyeyim- topladığımız verginin yüzde 80'inin faize gittiği ortamdan yüzde 10'lara düşürüp bu başarıyı elde ettiyse -ha, son iki yılda yüzde 10'dan da yüzde 20'ye çıkıyor onu da söyleyeyim- yine yeni ekonomi programı döneminde bu verdiğimiz faiz dışı fazlalarla olmuştur.

Bakın, şu anda, 2020 için Hükümetin, yine yeni ekonomi programında öngördüğü faiz dışı fazla toplam kamu için millî gelirin yüzde 5,1'i, bu bir feccat. Bakın, 90'lı yılların ortalamasının 2 katıdır bu. Dolayısıyla, benim söylemek istediğim şey şu: Lütfen bütçeye çekidüzen verelim. Artık, ya, ben her sabah gidip geldiğimde yeni yapılan kamu binaları... O İncek Bulvarı üzerindeki o kamu binaları nedir ya? Yani bunlar az süren bir şey değil. Yani şu bir defa "kamu tüketimi" dediğimiz şeyi ve kamu yatırımlarını, idari bina anlamındaki kamu yatırımını, yoksa bir yere yol, elektrik, su, hakkı olan, tabii doğru yapılacaksa bir şey demiyorum. Bakın, daha bu söylediğimiz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Son cümlem Başkanım, sabrınızı zorlayarak şey yapıyorum, biliyorum, farkındayım ama... Şu anda bu konuştuğumuz, daha az önce söylediğim kötümser rakamların içerisinde kamu-özel iş birliği projelerinden gelecek hiçbir yük yok, biliyor musunuz? Yani bunlar gereği gibi bütçeleştirilmiş olsa esasında veya "contingent liability" dediğimiz hukukun muhtemel yükümlülüklerinin de buraya izleri konuşmuş olsa bu rakamlar çok daha büyüyecek. Ve önümüzde çok daha büyük risklerle Türkiye Cumhuriyeti devleti karşı karşıyadır, bunu görelim. Lütfen, Plan ve Bütçe Komisyonuyuz, teknik bir komisyonuz, harcama geldiği zaman veya vergi yıkılsın, vergiyi affedin, işte şundan para almayın, bundan para almayın, ona fazla para verin, buna fazla para verin teklifleri geldiği

zaman, bu Komisyon olarak lütfen, biraz daha -mümkün olabiliyorsa- dikkatli olmamız lazım yoksa bu gidişin sonu iyi değil, bu gidişin sonu kötüdür. Bu gemide hepimiz varız, hepimiz sıkıntı çekeriz, bu sıkıntıyı çekmeyelim diye, ben, sizleri kendi bilgim çerçevesinde ikna etmeye çalıştım.

Çok teşekkür ediyorum.

Bir de şu altın tahvil ihraçları var, bugün tekrar gündeme geldi. Yani böyle “inovative” borçlanma yöntemlerine falan birazcık bakalım ya. Şu geleneksel olan her şey mutlaka kötüdür diye bir şey yok. Çok ciddi kur ve altın riski aldı borç stoku yani önümüzdeki günlerde eğer kurda hızlı bir şok yersek biz borç stokumuz olağan üstü bir şekilde artacak. Bu ikazı da burada yapmış olayım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katircioğlu buyurun, lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu, biz bu tartışmayı geçen sene de yapmıştık, hatırlıyorsunuzdur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onun için kısa konuşacaksınız yani.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet, onun için kısa konuşacağım.

Bakanın yüzde 5’lik yetkisine ilaveten Cumhurbaşkanının da gerekli gördüğü zaman bir yüzde 5 daha artırma yetkisinden söz etmiştik. O gün de hatırlıyorum tartışmalarda -Sayın Usta’nın da şimdi altını çizdiği gibi- bir ek bütçe konusu kısa da olsa konuşulmuştu.

Şimdi, şunu anlayabiliyorum yani pandemi hakikaten olağanüstü bir etki ve bunu öngörmeleri zaten mümkün değildi, ne bürokratların ne siyasetçilerin, bunu anlayabiliyorum ama ben de bu açığın sadece pandemiyle ilgili olduğunu düşünmüyorum. Yani bu esas itibarıyla -nasıl ifade etmek lazım, bilmiyorum ama- özellikle dış politikadaki gerginlik politikalarının sonucu olmak üzere yapılan harcamaların da etkisi olduğu kanaatindeyim. Yani bunların, tabii, miktarlarını görmüyoruz ama muhtemelen önümüzdeki günlerde bütçe konusunu konuşurken bu konudaki yetkili bakanlardan daha ayrıntılı bilgi alabiliriz ama çok açık bir gerçek var. Gerçekten bu ekonominin bu biçimde gitme şansı çok fazla yok yani bunu çevirmeye çalışabilirsiniz ve çalışıyorsunuz, bunu da anlıyoruz, swap işlemleriyle para ihtiyacını karşılamaya çalışıyorsunuz, döviz ihtiyacını karşılamaya çalışıyorsunuz vesaire fakat bunlar hep günlük olaylar olarak geliyor. Yani önceden öngörmüş olduğunuz bir perspektif içinde bir şey yapmıyorsunuz bence çünkü gerçekten, şu anda, büyük bir olasılıkla ekonominin kendisinden olduğu kanaatinde değilim ben. Zaten Türkiye’nin ekonomi sorunları denilen sorunların çoğunun aslında siyasetten kaynaklandığı kanaatindeyim çünkü siyasette Türkiye huzura kavuşmuş bir ülke değildir. Dolayısıyla da gerek içeride gerek dışardaki gerginlikler kaçınılmaz olarak bir anlamda demokrasi dışı uygulamalara sebep oluyor ve sonuçta da mesela CDS priminiz 600’lere fırlıyor ve dolayısıyla da dış borçlanmada acayip faizler ödemek zorunda kalıyoruz vesaire.

Dolayısıyla da bu, tabii, ne kadar tartışılabilir burada, neye karar verebiliriz bilemiyorum ama yani tabii ki siz de bunu temizleyeceksiniz, bunun başka bir kaçarı göçeri de yok ama bizim tercihimiz siyasi parti olarak bu işin kuralına uymaktır yani biz ek bütçe çerçevesinde bunun konuşulması gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla da bizim tavrımızın... Çünkü aksi takdirde yani bu tür bir yetki kullanımıyla birlikte, esasında Meclisin bütçe hakkını da bir anlamda gasbetmiş oluyorsunuz, buna da kimsenin hakkı olmadığı kanaatindeyim ve özellikle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen sistemin içinde kredibilitesi oldukça zayıflamış olan Meclisin bu vesileyle tekrar kredibilitesine darbe vurmak -doğrusunu isterseniz- genel olarak hiç kimsenin işine gelmez diye düşünüyorum, onun için de ek bütçe konusunu konuşabilmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bu önergeyle yapılan şey şu: “2020 yılı için 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere” diyor yani şu ana kadar 1/1/2020’de Hükûmetin yetkili olduğu borçlanma sınırı aşılmıştır, şu anda bütçe kanunuyla verilen yetkiden daha fazla borç alınmıştır, bunu hukuka uydurmak için bu borçlanma yetkisini geriye çekiyor yani “1/1/2020’den itibaren geçerlidir bu.” diyor. Yani yasa yapmada geriye doğru yürütmek kullanılan bir şey değildir, doğru da değildir. Aslında limitin üzerinde borçlanma yapılacağı zaman, yetkinin önceden buradan, Meclisten alınması, daha sonra borçlanılması gerekirdi, buna uyulmadığı önergede açıkça ifade ediliyor. Bütçe kanunuyla verilen yetki dışında bakanın yüzde 5 ilave borçlanma yetkisi var, Cumhurbaşkanının ilave yüzde 5 borçlanma yetkisi var, önergeye o da ilave edilmiş. Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından net borç kullanım tutarının ve bütçedeki yetkinin oluşturduğu tutarın 2 katına çıkarılıyor yani bütçe kanunu sırasında görüştüğümüz, bakanın, Cumhurbaşkanının yetkisi dâhil toplamın 2 katı borçlanma yetkisi talep ediyor Hükûmet Meclisten. Bunun anlamı şu: Bütçede 140 milyar vardı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 308 milyar. 140 artı yüzde 5...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, onu anlatıyorum.

140 milyar, 7 milyar bakanın, 7 milyar Cumhurbaşkanının; 154 milyar bu sene için yetkisi vardı, bunu 2 katına çıkarıyor, dolayısıyla 308 milyar liralık borçlanma yetkisi talep ediyor bu önergeyle. Bu tablo, aslında Hükûmetin öngörüsüzlüğü, hukuka ve Türkiye Büyük Millet Meclisine duyduğu saygının ne kadar eksik olduğunu da gösteren bir hadisedir. İşin hem hukuka uyması lazım hem de ülke yönetilirken öngörü sahibi olacaksın, doğru yöneteceksin, şeffaf olacaksın, doğru bilgi vereceksin, kötü koşulları da söyleyeceksin, iyi koşulları da söyleyeceksin ama ben, ne Sayın Cumhurbaşkanının ağzından ne de Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak’ın ağzından düzgün ve samimi, gerçekçi bir ekonomi değerlendirmesini hiç duymadım. Yani Sayın Bakan öyle bir açıklama yapıyor ki sanki Türkiye güllük gülistanlık, cennet, müjde üstüne müjde veriyor her gün, ekonomi çökmüş vaziyette, bütün göstergeler bozulmuş. Ekonomiyle ilgili iyi olan bir gösterge gösterin bana. Yok, her şey bozulmuş ve Sayın Erhan Usta borç miktarını verdi 1,8 trilyon lira olarak, Türk parasına çevrilmiş şekliyle, bu, sadece hazine borçlarını gösteriyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Merkezî yönetim...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tabii, merkezî yönetimin borçlarını gösteriyor. Diğer toplam kamu borçlarını aldığınız zaman bu çok daha yüksek. Türkiye Varlık Fonu içerisindeki şirketlerin toplam borcu 134 milyara çıkmış yani bir borç batağının içerisinde Türkiye. Yani korkunç bir borç var ve burada geldiğimiz nokta, sürekli borçlanacaksınız ve sürekli bu borcu gelecek nesillere devredeceksiniz. Bu Hükûmetin yani Erdoğan hükûmetlerinin daha önceki hükûmetlerden temel bir farkı vardır. O fark nedir? Eski hükûmetlerin sürekli olarak -2000 öncesini düşünecek olursanız- yaptıkları iş, yaşayan kuşaklardan vergi toplamışlardır, o vergiyi harcamışlardır ama Erdoğan hükûmetlerinin yaptığı şey şudur: Yaşayan kuşaklardan vergi almışlardır ama eski kuşaklardaki toplam vergilerin millî gelire oranından daha yüksek oranda bir vergi toplamışlardır. Yani yaşayan insanlar daha fazla bir vergi yükü altında kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Artı, eski kuşakların biriktirdiği ne varsa özelleştirmeler yoluyla o da satılmıştır ilave kaynak olarak. 60 milyar dolardan bahsedilir ama kamunun kullanım hakkının devriyle ilgili kaynakları vesaire saydığınızda, bu 80 milyar doların üzerine çıkar, ilave olarak da korkunç bir borçlanma var, gelecek kuşakların üzerine yıkılan bir borç var. Hem bugünkü hem dünkü hem gelecekteki kaynakları kullanarak ülkeyi bu duruma getirmek için sihirbaz olmak lazım. Gerçekten ülkeyi kötü bir badirenin içerisine sürükleyen bir Hükûmet vardır, hiçbir hükûmete nasip olmayan ülke kaynaklarını kullanmalarına rağmen, dünya konjonktüründe hiçbir hükûmete nasip olmayacak kadar iyi olduğu bir dönemde gerçekleşmiştir bu. Yani ne kadar büyük bir felaketin içerisine Türkiye’yi sürüklediği bu hükûmetlerin, bu tablodan anlaşılıyor.

Efendim, neden borçlanma 2 katına çıkarılma ihtiyacı duyuldu yani 154 milyar lira da ilave bir borç ihtiyacı doğdu? Sorarsan “Pandemi, bu nedenle yapılan harcamalar.” Ama bu borçlanma sadece bütçe açığını karşılamak için yapılan bir borçlanmadır. Yani dolayısıyla, siz, burada, bu açık miktarını tutup da pandemiye bağlayamazsınız çünkü pandemi nedeniyle bütçeden yapılan harcama -biraz önce de ifade edildi- fazla bir miktar değildir. Kredileri, borç ertelemelerini, hepsini “pandemi harcaması” diye anlatan bir Hükûmet var ya! Bu, dünyanın neresinde var Allah aşkına? Ya mevcut borçları faizle erteliyorsunuz veya faizle yeni borç veriyorsunuz, bunların tamamını topluyorsunuz, “400 milyar dolarlık pandemi harcamamız var.” Eğer böyle genel alacaksanız, toplam ulaştığınız kaynağı da sayın yanı sıra, eğer böyle genel değerlendirecekseniz, bakın, topladığınız vergiler var. Başka? Vergi dışında Merkez Bankasının yedek akçesini, kârını harcadınız, kullandınız, aldınız. Yeni borçlanmalar yaptınız, sadece hazinenin borçlanmasını dâhil etmemek lazım buna, tüm kamunun genel borçlanmasını saymak lazım. Borçlanmalar yetmedi, Merkez Bankası rezervlerini harcadınız ya, Merkez Bankası rezervleri gitti. Net rezerv bugün itibarıyla eksi 40 milyar dolardır. Daha önce net rezervlerin herhâlde şöyle bir 80 milyar dolar olduğunu söyleyecek olursak 100-120 milyar dolar da Merkez Bankası rezervlerinden gitmiş vaziyette. Başka? Kamu bankalarındaki kaynakları açtınız, dağıttınız eğer pandemiden bahsediyorsanız. Kamu bankaları döviz sürekli düşürmek için, “Aman, döviz, dolar fazla yükselmesin.” Diye, hem Merkez Bankasının kaynaklarını bitirdiniz hem kamu bankalarının döviz imkânlarını tükettiniz, sonunda döviz bugün yine fırlamış eski seviyesine. Bir hesaba göre 120 milyar dolar döviz düşürmek için harcadığınız para. Kim kullandı bu parayı? 120 milyar doları kime harcadınız? İfade bir “pandemi” diyorsunuz, pandemiden harcadığınız 9 milyar dolar, sırf “Döviz düşürecek.” diye 120 milyar dolar harcadınız. Böyle bir ekonomi yönetimi olur mu ya? Başka? İşsizlik Fonu’nu harcıyorsunuz zaten. İşsizlik Fonu zaten işçinin kendi maaşından kesilen, biriken fonlardır, onu kendi hesabınıza niye yazıyorsunuz “Şu kadar harcadık.” diye? Onu da yetiştiremiyorsunuz, bir bakıyorum bir demec: “Bireysel Emeklilik Fonu’nda biriken paraları da harcayacağız.” diyor Hükûmet. Deminden beri saydığım kaynaklar yetmedi, mezardakilerin biriktirdikleri gitti, doğmamış çocukların gelirleri gitti, yaşayanların vergi yükü arttı; saydıklarım yetmedi, bir de bireysel emeklilikte biriken parayı harcayacakmış, Sayın Hükûmet öyle açıklıyor. O da hızını kesmiyor Hükûmetin, sürekli olarak işçinin kıdem tazminatını konuşuyorlar, oraya da el atmak için. Böyle bir devlet yönetimi olmaz, böyle bir hükûmet etme biçimi olmaz ve yanlıştır ama en azından ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak şunu beklerim: Hükûmet açık yürekli olsun, şeffaf olsun, doğruları anlattığı gibi olmayanları da yanlışları da söylesin, rakamları gizlemesin. Mesela şimdi “Pandemiden 9 milyar.” diyorsunuz. Şu kamu-özel iş birliğine, bu sene şehir hastanelerine, hava alanlarına, köprülere, geçitlere kaç lira para ödediniz, onu bana bir söyleyene? Kaç lira? Sadece şehir hastanelerine ödenen miktar, bu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’ndan biner lira verdiniz, toplam 4 milyon insana ödenen

paraya yakın bir miktar. Üstelik dolara, sözleşmeleri dolara bağlamışsınız kamu-özel iş birliğinde. O da yetmemiş, Amerika'daki enflasyon kadar da dolar cinsinden birim değeri artsın diye sözleşmelere madde koymuşsunuz, böyle bir şey olur mu ya? Bir tarafa gayet cömert.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dünyanın hiçbir yerinde...

ERHAN USTA (Samsun) – Dolar da değil Sayın Bakan, dolar-enflasyon hangisi yüksekse o. Bir şoku iki defa veriyoruz. Dolar artıyor, birinci yıl dolardan ödüyoruz, hadi bir sonraki yıl da pandemiden dolayı enflasyon artıyor, enflasyondan veriyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Böyle bir yönetim tarzı olmaz, böyle bir harcama biçimi olmaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için “Aman efendim, şurada şu vardı, bilmem ne vardı, Covid vardı, biz de onun için böyle harcadık da.” bilmem ne gibi laflar tamamıyla gerçeği saklama ve yönetimin gizlilik içerisinde iş yapma alışkanlığının bir uzantısıdır. Bir şey soruyorsun “Ticari sır.” diyor, bir şey soruyorsun “Bankacılık sırrı.” diyor, bir başka bir şey soruyorsun “Milli menfaate aykırı.” diyor. Burada kanunu görüşürken bazı arkadaşlarımızın da söylediği gibi “Devletimizi itham etme.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yahı kardeşim bir milletvekilini, bir bürokratu, bir başbakanı, başbakan kalmadı Cumhurbaşkanını veya bir bakanı yanlış yaptığınan dolayı eleştirmek devleti eleştiri değildir ama bu Hükümetin en büyük yanlış “devlet” deyince kendisini anlıyor “millî” çıkarlar deyince kendi çıkarını anlıyor “vatan” deyince kendini anlatmaya çalışıyor, bundan vazgeçin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Vatan da başkadır, millet de başkadır, millî menfaat de başkadır, devlet de başkadır. Siz bütün kavramları eğiip bükerek dezenformasyon yapıyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim.

Teklif bir zarurettan kaynaklanıyor, daha evvel de bu tarz düzenlemeler yaptık. En son 2019'da 7061 sayılı Kanun'la yaptığımız bu düzenleme Anayasa Mahkemesine de gitti. Anayasa Mahkemesi bunun bütçeyle ilgili kurallara uygun olduğuna karar verdi, dolayısıyla burada bütçe hakkı bakımından bir sıkıntı olmadığı yönünde karar verdi. Tabii şunları da unutmamak lazım, Türkiye tüm dünya ekonomilerinde olduğu gibi bir pandemi kaynaklı ve onun dışında da 2018'de başlayan, Türkiye'ye yönelik bir ekonomik operasyon... Aynı zamanda ciddi bir terör mücadelesi yürütüyor Türkiye. Bununla da yetmiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sadece bu sene mi oldu terör mücadelesi?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Tabii ki uzun zamandır devam eden şeyler bunlar ama beklenmedik, öngörülmedik gelişmeler bu süreçte kuşkusuz yaşandı. Bu kapsamda hem giderlerde artış oldu hem de gelirlerde beklenmedik düşüşler söz konusu oldu. Egemenlik haklarını koruyor Türkiye, bu nedenle Doğu Akdeniz’de bulunuyor, bu nedenle Suriye’de bulunuyor, bu nedenle sınır ötesi operasyonlar yapıyor, milletin huzurunu, güvenliğini sağlamaya çalışıyor; kuşkusuz tüm bunlar da beklenmedik harcamalar gerektiriyor. O sebeple bu gelen teklifin bu çerçevede değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Kuşkusuz sadece bizde değil bu yaşananlar, diğer ülkelerde de benzer şeyler, belki daha fenası yaşanıyor. Ben bunları hatırlatmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; Tabii AK PARTİ iktidarlarının denk bütçe yapmasıyla övündüğü önemli bir dönem geçmiştir, ta 2018 yılına gelinceye kadar. Tabii 2018 yılında Temmuz ayında döviz üzerinden yapılan bir manipülasyon nedeniyle faizlerin de yükselmesiyle beraber faize ödenen para önemli bir miktarda artmıştır ve dolayısıyla da bütçe açığımız bir önceki yıl aşağı yukarı 139 milyar TL olarak öngörülmüştür ve faize de ödenecek miktar yaklaşık o kadar bir miktardır. Tabii burada şunu unutmamak lazım: Bu dış güçler, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı neden istememektedir veya ekonomik yönden birtakım girişimlere neden başvurmaktadır diye baktığınızda tabii ki Recep Tayyip Erdoğan’ın, Sayın Cumhurbaşkanımızın kişiliğinden kaynaklanan şey değil. Sayın Cumhurbaşkanımızın devletimizin bekası bakımından uyguladığı politikaları diğer hükümetlerin, diğer ülkelerin istememesinden kaynaklanan bir mücadele vardır; varlık veya yokluk mücadelesi. Bunu hiçbir zaman unutmamak lazımdır. Eğer biz bu politikalardan, diyelim ki mavi vatan politikamızdan, Suriye’deki politikamızdan, diyelim ki bu coğrafyadaki politikalarımızdan vazgeçersek onların dediğini yapmış oluruz, dolayısıyla da döviz de düşmüş olur, faizler de düşmüş olur. Ama her şeyin bir bedeli var.

Tabii diğer taraftan 2020 yılında öngörülemeyen bir olayla karşılaştık ve dolayısıyla da hiçbir devletin öngörmediği ve dolayısıyla da harcamaların çok arttığı bir yılla karşılaştık. Bu sadece bizde değil, işte Amerika Birleşik Devletleri’nde, İngiltere’de, Almanya’da, çok çeşitli ülkelerde... Onlar da hem esnaflarını hem vatandaşlarını hem sanayicilerini koruma adına pek çok adımlar atıldılar ve belki harcamalarını artırdılar. Bu yönden baktığınız zaman tabii ki aslında bu kadar çok özveriye rağmen, açığın 140 milyardan diyelim ki 250 milyara çıkmış olması aslında çok fazla bir şey değil, çünkü belli bir dönem sanayimiz çalışmadı. Bundan kaynaklı olarak birtakım vergi gelir kayıplarımız var. Diğer taraftan, mesela sağlık harcamalarımız ne kadar arttı? Gelirlerimizde ne kadar azalma oldu? Vatandaşlarımıza ve KOBİ’lerimize, esnaflarımıza direkt ödediğimiz destekler ne kadardır? Tabii bunları göz önünde bulundurmak lazım diye ben düşünüyorum. Olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz için bunun geçici olduğunu düşünüyoruz ve bu kanuna da olumlu baktığımı ifade etmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Vallahi benim de çok söyleyecek sözüm vardı ama...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse akşam oldu artık.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İsmail Bey’in bu kadar irrasyonel, akıl dışı konuşmasından sonra...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yok tabii öyle demeyelim canım. Öyle bir ifade olur mu ya, akıl dışı olur mu yani?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Akıl dışı, irrasyonel, ayağı yere basmayan, saçma sapan bir konuşma!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bir milletvekiline bu söylenir mi ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sizin için irrasyonel olabilir.

Tamam teşekkür ediyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Biz size söylesek olur mu? Böyle bir şey olmaz ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Burnunuzu kuma sokmaya devam edin, devam edin siz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Yılmaz, yakışıyor mu size?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bana yakışıyor, yakışıyor. Ben uyarı görevimi yapıyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne uyarı görevi? Böyle bir uyarı görevi mi olur ya?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müsaade edin arkadaşlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, tamam güzel. Başınızı kuma sokmaya devam edin. Ülke güllük gülistanlık, kanat taktık uçuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Yılmaz... Müsaade edin arkadaşlar ya!

Sayın Yılmaz, akıl dışı demeniz doğru bir yaklaşım değil.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Vallahi akıl dışı! Kusura bakmayın, kibarlık yapmayacağım ama akıl dışı, irrasyonel. Kusura bakmayın, kibarlık yapmayacağım!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, o size göredir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben bir şey açıklayabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tamam, Durmuş Yılmaz Bey tabii işinin ehli, çok iyi biliyor bu işleri ama 2009 krizi çıktığında şöyle bir cümle kullanmıştı. Yani, 2009 krizinde Sayın Cumhurbaşkanımız “Bize teğet geçecek.” demişti ve çoğu ülke de buna inanmıyordu. Sayın Yılmaz o dönemde Merkez Bankası Başkanıydı “Bir ışık görüyoruz biz tünelde ama bu güneş ışığı mıdır, kamyonun ışığı mıdır bilemem.” demişti. O zaman onu bilememiştik ama o ışık gerçekten de güneş ışığıydı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O ışık sonucunda ne oldu biliyor musunuz? Ekonomi yüzde 4,7 küçüldü efendim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O gün o ışığı Sayın Cumhurbaşkanımız gördü, siz onu göremediniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; iki günden beri uğraşıyoruz, ülkenin bu hâlinde vatandaşa değil de yine biraz kutuplaşmaya çalıştık herhâlde. Gereksiz de geriliyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii ki bütün dünyayı etkileyen bir pandemi var, sıkıntılar var ama Türkiye’deki kriz bundan çok önce başladı. Zaten 2013’ten beri hem gayrisafı yurt içi hasılanın hem de kişi başına millî gelirin düşüşünden bunları çok net olarak görüyoruz. 2020’yi de hesaplarsak en az

yüzde 50 değer kaybetmiş vaziyette 2013'ten beri Türkiye; yüzde 50 değer kaybetmiş vaziyette. Pandemi dolayısıyla tabii ki bu değer kaybetme artmış vaziyette. Özellikle ekonomi politikasındaki yanlışlıklar Türkiye'ye en az 120 milyar dolar döviz kaybetti, büyük sıkıntılar geldi. Bunları tartışmaya gerek yok ama ben şurada usul olarak bir şey söyleyeceğim. Şimdi, iki dönemden beri bu geliyor, dediğiniz gibi Anayasa Mahkemesi tarafından da uygun görüldü gerçekten de İsmail Bey ama şöyle bir şey var: Bir borçlanma gereği varsa siyasilerin -ne kadar hukuka yani yazılı kanunlara ne kadar uygun olursa olsun- gelip şurada "Efendim, biz baştan şöyle bir bütçe yaptık, plan programımız böyleydi ama şu, şu, şu sebeplerle de borçlanma ihtiyacımız 2 kat artmıştır." demesi lazım, anlatması lazım, bir hesap vermesi lazım yani Meclis, Parlamento, millet iradesi, bakın, millet iradesi bunu gerektirir. Başka bir şey değil, millet iradesi bunu gerektirir; şurada şu açıklamaların yapılıyor olması lazım. Millet iradesi, burada biz millet adına oturuyoruz, birbirimize millet adına... Ben burada sadece İsmail Bey'i, Uğur Bey'i görmüyorum, ona oy veren milleti görüyorum; saygı duymam lazım, sizin de aynı şekilde saygı duymamız lazım. Birbirimize saygı duymamız lazım, sadece bireysel nedenlerle değil, bu nedenlerle birbirimize saygı duyup bu açıklamaları yapmamız lazım. Yani mevzuat öyle olabilir, mevzuat Anayasa Mahkemesi tarafından da bu şekilde uygun görülebilir ama şurada birilerinin bu açıklamaları yapılıyor olması lazım; bu saygı gereği.

İki: Biraz önce bazı tartışmalar oldu, Durmuş Bey de sinirlendi, siz de sinirlendiniz. Şimdi, bazı görüntüler vardır, görüyorsunuzdur, mesela tren gidiyor mu görünüyor, geliyor mu görünüyor? İki şekilde de kafanıza göre görmek mümkün. Ben de öbür yönüyle anlatayım, sizin gördüğünüzün tersi yönde anlatayım: Ülke zayıf olduğu için, zayıf yönetildiği için, zayıfladığı için, zayıflatırıldığı için, yönetim yanlış olduğu için mi Türkiye'nin üzerine geliyorlar? Doğu Akdeniz'de yalnızız, Ege adalarında yalnızız, Yunanistan'da, Balkanlarda yalnızız; oralarda da bir oyun var. Bu tarafta Azerbaycan'da yalnızız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hep yalnızdık, 74'te de yalnızdık. Rahmetli Ecevit vardı, Erbakan vardı; yalnız değil miydik?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, yanımızda...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yalnızdık, hep yalnızdık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şöyle: Zayıflamazsanız böyle kolay kolay zayıflamazsanız Türkiye'nin üzerine gelemezler.

Bakın, şimdi, Ege adalarında durum nedir? Türkiye'nin sahip olduğu bazı adalara Yunanlılar el koydular değil mi? Türkiye'nin adalarına el koydular ve Lozan'a göre silahlı olması gereken bazı adaları da silahlandılar. Geliyor Genelkurmay Başkanları, Cumhurbaşkanları bizim hemen bağırıp duyulacak mesafede gösteri yapmıyorlar mı? Bunların hepsi hukuka aykırı, anlaşmalara aykırı. Niye yapabiliyorlar bunu? Zayıfladığın için. Daha önce yapabilmemiş miydi bunu? Yapamamıştı. Zayıf olduğun için. Paşam anlatsın size Hava Kuvvetlerimizin durumunu, donanmamızın durumunu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Anlatsın, savunma sanayisi yüzde 15'ti, şimdi yüzde 80.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yaşar Bey bana bunun cevabını verebilir misiniz: 9 Ekim nedir biliyor musunuz, 9 Ekim? 9 Ekim 2019 Barış Pınarı Harekâtı'nın yapılışının yıl dönümüdür yani iki gün sonra Barış Pınarı Harekâtı'nın yıl dönümü. 9 Ekim 2019'da Barış Pınarı Harekâtı başladı, hani meşhur "Bir gece ansızın gelebiliriz harekâtı." Hedef neydi? YPG'yi yok etmek. 30 kilometre derinliğinde, 800 kilometre genişliğinde bir alanı açmak ve oraya Suriyelileri yerleştirmek. Geçen haftaydı, Amerikan Büyükelçisi YPG'ye "Kesinlikle size dokunulmayacak." diye söz verdi, hatırlıyorsunuz değil mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama biz o hedefimizden vazgeçmedik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Barış Pınarı Harekâtı 9 Ekimde başladı, bir hafta sonra durdu. Askerimizin karşısında kimse yoktu, bir askeri güç olduğu için durmadı; sadece talimat geldiği için durduruldu. O talimat neydi biliyor musunuz? Mektup getirdi ya bu Trump’un Yardımcısı ve bir şeyler söyledi; bir mektup getirildi “Mal varlığınıza el koyarız.” dendi. Sadece bundandı biliyor musunuz? Yani bunları da düşüneceksiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, arkadaşlar, Sayın Kuşoğlu, yani lütfen...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ege adalarını da düşüneceksiniz, Ege adalarındaki haklılığımızı neden teyit edemiyoruz; bunları da düşüneceksiniz. Yani bunlar bizim hepimizin görevi, bunların kimseyi...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Burada Dışişleri Bakanlığımız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, rahatsız oluyorsunuz değil mi? Ben de rahatsız oluyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Rahatsız olmuyorum, şöyle Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Haklı olarak rahatsız oluyoruz, hepimizin rahatsız olması gereken konular bunlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, burada sayın Dışişleri bürokratları yok, Dışişleri Bakanımız yok yani olayın arka planını bilmiyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dışişleriyle ilgisi yok bunun ya.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bütçe geldiğinde... Mesela Yunanistan’a yönelik ifadeler kullandınız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunlar Dışişleriyle ilgili konular değil Sayın Başkanım. Sizi rahatsız etmesini de çok iyi anlıyorum, hakikaten vicdanı olan herkes rahatsız olur bu konuda, gerçekten öyle.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, o zaman biz de söz alıp Türkiye’nin iç ve dış politikadaki elde etmiş olduğu başarıları anlatalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlayalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin ekonomiyi getirdiğiniz yeri konuşuyoruz zaten.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, ekonomiyi konuşmuyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar, tamam...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dış politikayı siz başlattınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, siz başlattınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse arkadaşlar, bitirelim.

Sayın Kuşoğlu, lütfen buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben de konuşmuyorum, gerçekten; gerçekten ben de konuşmuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

Sayın Ari, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Bülent Başkanımızın izah ettiği konuların hepsi bugün sizin getirdiğiniz önergelerin gerekçesidir. Dolayısıyla, ülkeyi kötü yönetmenizin, ülke ekonomisini kötü yönetmenizin altında yatan en önemli nedenler de bu sizin yarattığınız kötü ortamlardır. Dolayısıyla,

bu önergeyle bütçe yapılırken tahmin ettiğiniz borçlanmayı bugün fazlasıyla, neredeyse 2 katına yakın bir düzeyde kullandığınızı veya bu şekilde bir borçlanma yaptığınızı kabul etmiş bulunmaktasınız. Yani ekonomiyi bu kadar kötü yönetirken, ülke ekonomisini bu kadar batırırken ve üstelik de bunu önergeyle de yasallaştırmaya çalışırken yani böyle değişik gülmelerle falan olayı hiç geçiştirmeye kalkışmayın. Ortada bir gerçek var, bu gerçek de hiçbir nedene ve kılıfa sığmayacak kadar kötü yönetimdir değerli arkadaşlar.

Şimdi, bakın, ben ekonomist değilim ama iki yıldır Plan ve Bütçe Komisyonunda izliyoruz, takip ediyoruz, bütçe görüşmelerini de takip ettik, konuşmalara katıldık. 10 Aralık 2019 tarihindeki Genel Kurulda yapmış olduğum konuşmayı size burada kısaca hemen aktarayım: “2020 yılı Bütçesi’nde gelir kalemleri olarak 956,6 milyar öngörülmekte. Gider bütçesi olarak 1 trilyon 95 milyar öngörmektesiniz. Yani bu ne demek? Daha şimdiden siz 2020 yılında 138,9 milyar lira bütçe açığıyla bütçe yapmaktasınız. 2019 yılında böyle bir bütçe açığıyla başlamıştınız; 80,6 milyar TL.” Şimdi, o tarihte ne pandemi süreci vardı ne diğer bahsettiğiniz -efendim- dış ilişkilerle ilgili konular vardı; hiçbir şey yoktu, 2019 sürecinden bahsediyorum. 80,6 milyar TL’yle başlayan bütçe açığı yıl sonu itibarıyla 125 milyar lira olarak ortaya çıktı. Şimdi, buradan yola çıkarak ben o günkü konuşmamda demişim ki: “2020 yılında 138,9 milyar olarak öngördüğünüz bütçe açığına şimdi aynı oranlarla bakarsak 2020 yılı yıl sonu itibarıyla tahminen 220 milyarlık bir bütçe açığı hepimizi beklemekte değerli arkadaşlar.” Bakın, 10 Aralık 2019. Ne pandemi süreci var ne biraz önce bahsettiğiniz nedenler var ne uydurduğunuz gerekçeler var; hiçbir şey yoktu. Ne vardı? Ekonomiyi kötü yönetmeniz vardı. Aynı gerekçeleri ben o gün de söyledim, yaşandı, bugün de söylüyorum: Her şeyin temeli ülkeyi kötü yönetim değerli arkadaşlar. Kötü yönettiniz, yönetmeye devam ediyorsunuz. Ben de yanılmışım, ben 220 milyar öngördüm ama görüyoruz ki yıl sonunda bu rakamı kat kat daha fazla aşacaksınız diyorum. Bunun temel sebebi iktidarın yaratmış olduğu kötü yönetimdir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Anlaşılan o ki mızrak çuvala sığmıyor, borçlar tavan yaptı; pandemi de âdeta bu ekonomiyi iyi yönetememenin bir gerekçesi olacak. Tabii bütün dünyada aynı şartlarda veya farklı farklı şartlarda bu illele uğraşılıyor ve oradan örnekler veriliyor “Herkeste oluyor bu, bütün dünyada oluyor.” deniliyor ama şöyle biraz önce hemen birkaç not çıkardım, mart ayından itibaren diğer ülkeler ne yapmış? Almanya, 750 milyar euroluk bir kurtarma paketi açıklamış. Fransa, 345 milyar euroluk paket açıklamış. İtalya, 25 milyar euroluk paket açıklamış. ABD, kişi başı hemen 1.200 dolarlık çek vermiş, 100 milyar dolarlık sağlık yardımı hazırlamış ve eyaletlere de 100 milyar dolar dolayında destek vermiş. Çin, hemen 183 milyar dolar destek paketi açıklamış. Biz ne yapmışız? Dünya ülkeleri vatandaşına el uzatırken bizler el açmıyız. Diğer ülkelerde de Covid-19 yaşanıyor. Bu ülkedeki kötü gidişatın, ekonomideki kötü yönetimin etkilerini hafifletmek için diğer ülkelerin örnek gösterilmesinin takdirini size bırakıyorum.

Benim birkaç sorum olacak. 240 milyar borç olduğu söylendi şu an itibarıyla. Bunun kalem kalem dağılımı nedir? Başlamıştınız SSK ve BAĞ-KUR prim ödemelerinden ama gerisini tam anlayamadım, bunun dağılımı nedir?

308 milyara çıkacak muhtemelen borçlanma. Bu borçlanma nerelerde kullanılacak? Yani, 240’ın üzeri yıl sonuna kadar nerelerde kullanılacak? Bu borçlanma hakkıyla elde edilecek olan gelirden dövizde endeksli garantili projeler için ödeme yapılacak mı? Bunların cevabını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Ve Sayın Aksu, bazı sorular da oldu buyurun, size söz veriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sorularımız da olacak ayrıca.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır canım başka... Bitiriyorum. Böyle bir usul yok Sayın Usta, yani böyle bir soru-cevap bölümü vesaire yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Niye? Her maddenin sonunda konuşma ayrı, soru ayrı değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, böyle bir şey yok. Varsa, sonsa sorunuzu alalım, ondan sonra tamam. Böyle bir usulümüz yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Biz eski usulde kalmışız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok yok, öyle bir usulümüz yok, soru-cevap usulümüz yok. Bütçeyle ilgili bölümde var, bütçede var.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Yanlış hatırlıyor olabiliriz Sayın Başkan.

Şimdi, ben çok net bir şekilde tekrar soruyorum: Pandemi nedeniyle alınan tedbirlerin bütçeye etkisinin mali boyutu nedir? İkinci sorum: 2020 yılı için öngörülen merkezî yönetim bütçe geliri nedir? Yani, başlangıç bütçesinde öngörülen nedir, şimdiki tahmininiz nedir? Buradan muradım şu: Az önce arkadaşların da söylediği gibi bu bütçe gelirinde bir sapma yok, sapmadan kaynaklanan bir şey değil ama Sayın Bakan Yardımcısı sorumuza cevabını versin. Meclisin bütçeye verdiği ödeneklerin hukuki olmayan bir şekilde aşılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Teşekkürler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Sayın Başkanım, biraz önce Sayın Vekilimiz de ifade etti. 4749 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde bu kanun kapsamında yapılacak değişikliklerin ancak bu kanuna hüküm eklenerek veya kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabileceği ifade edilmiş durumda. Diğer kanunlarda bu kanunda yer alan hususlara ilişkin yapılan düzenlemeler de bu kanun uygulamaları açısından geçersiz olarak ifade edilmiş. Dolayısıyla bütçe kanununa madde eklenerek, ek bütçe kanunu çıkarılarak ya da başka bir kanunla değil, limitin sadece 4749 sayılı Kanun'da değişiklik yapılarak değiştirilmesi söz konusu. Bu yüzden ek bütçe yapmıyoruz, bu yüzden bütçeyle ilgili bir değişiklik yapmıyoruz. Anayasa Mahkememizin de kararı bu şekilde olmuştur.

Ben zaten biraz önce Covid-19 tedbirleri kapsamında alınan önlemlerin detayını verirken kredilerin merkezî bütçeden sağlanmadığını söyledim, sözüme de böyle başladım. O yüzden bunlar, bu kalemler, bu söylediğiniz tedbirler yahut rakamlar kesinlikle kredileri içermiyordu.

Yıl sonuna kadar kamu bankalarımıza ek bir kaynak konulması düşünülmemektedir, planlanmamaktadır.

Pandemi döneminde birçok tedbir ve önlem alındı, bunların tabii ki maliyetleri olacak ve sonuçta bu maliyetler de bize bütçe açığı olarak yansıyor.

Sene başında planladığımız yüzde 2,9 seviyesindeki bütçe açığını biz bu sene sonu itibarıyla 4,9 olarak planlıyoruz. Dünyadan bazı örnekler vermek istiyorum: Amerika Birleşik Devletleri bütçe açığının gayrisafi millî hasılaya oranı IMF'nin tahminlerine göre yüzde 15,4; Güney Afrika yüzde 13,3; Suudi Arabistan yüzde 12,6; Kanada yüzde 11,8; Birleşik Arap Emirlikleri yüzde 11,1; Brezilya yüzde 9,3...

ERHAN USTA (Samsun) – Biz onları yaşadık, 20 yıldır biz onlarla mücadele ediyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Pakistan yüzde 9,2; Belçika yüzde 8,9; İtalya yüzde 8,3; Ukrayna yüzde 8,2; Mısır 7,7; Türkiye yüzde 4,9.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani paramız var diyorsun yüzde 10'a?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Aslında temel olarak şunu söylüyorum: Pandeminin yaşandığı bir yıla bakarak 1999 verilerini veya 2000 verilerini karşılaştırmak doğru değil. Ekstrem ve olağan dışı bir yıl yaşıyoruz. Bu olağan dışı yıldaki tedbirleri ve bütçe açığını da finanse etmek için limit artışıyla ilgili buraya gelmiş durumdayız. Bazı kalemlerle ilgili detay istediniz, o detayları bütçe genel müdürümüz verebilir. O detaylar, bütçenin gerçekleşmeleri veya yıl sonunda bütçe görüşmeleri esnasında tarafınıza sunulacaktır.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta, bitirelim artık ya.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok tamam, çok kısa Sayın Başkanım, doğru anlaşılması açısından.

Tabii, şimdi Sayın Bakan Yardımcısına bir şey diyecek halimiz yok artık. Bütçe Genel Müdürü nihayetinde Bakanlığın Bütçe Genel Müdürü, “Bunları Bütçe Genel Müdürü verecek.” deyip başka bakanlığa top atar gibi bir şey olmasın. Şimdi isterseniz... Hemen şuraya da küçük bir şekilde çıkardım. Bakın, bu sapma dediğimiz şey, şimdi dünyadaki örnekleri... Kötü emsal olmaz. Biz yüzde 10 bütçe açıklarını çok yaşadık, 90'lı yılları bunlarla geçirdik. İşte o yüzden kaç yıldır sizin Hükûmetiniz de mücadele ediyor bunları aşağı çekmek için. Şimdi, tekrar kötü olan Amerika'yı örnek veriyorsunuz. Rezerv parası var Amerika'nın yani Amerika yüzde 10 da olur 20 de olur 30 da olur ve o artan ülkelerde... Zaten kritik olan şey şu bakın arkadaşlar, ne var anlayamıyoruz birbirimizi, şunu söylemeye çalışıyorum: Bir kısım ülkelerin bütçeleri arttıysa, diyoruz ki onlar vatandaşlara para verdi o yüzden arttı. Bizimki öyle değil diyorum. Şimdi, gelirden oldu aksama diyorum. Gelirimiz 956,6 demişiz, şimdi getirdiğinizde 973, gelirden bir aksama yok. 16,5 milyar lira gelirimiz fazla başlangıç bütçesine göre. Yani hani açığımız artıyor ya... Ondan sonra faiz... Yıl sonu için söylüyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tahmin midir o?

ERHAN USTA (Samsun) – Yahu, Berat Albayrak'ın iki gün önce açıkladığı tahmini söylüyorum. Bir tanesi bütçe, bir tanesi de Yeni Ekonomi Programı tahmini. Yani bugün, şu anda, ek ödenekten ziyade, ilave borçlanma limiti istemeye baz teşkil eden Sayın Bakanın açıkladığı rakamları söylüyorum arkadaşlar, şuradan alıyorum rakamları, şu kitapçıktan. Yani gelir tarafında bir aksama yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yıl sonunda belli olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, o ayrı, onu ben söyleyeceğim. Yıl sonunda bu bundan kötü olur, iyi olur filan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Toplam harcamaysa... Bakın, faizler astronomik gidiyor ama 2020 yılında öngördüğümüz gibi yani açığın yine artması faizden değil. Açık yıl başında buraya gelen bütçede 138,9 milyar tahmin edilmiş, şu anda Sayın Bakanın açıkladığı 137,4. Faizden de değil, hatta 1,5 milyar da faiz altında olacak. Bütün harcama faiz dışı harcamalar. 956'dan 1.074'e 118 milyar lira gidiyor, toplamda da açık 100 milyar lira artıyor, bunun için de borçlanma limiti isteniyor. Ama şunu da net bir şekilde biliyoruz. İşte kendisi de ifade etti rakam vermese de, Sayın Cumhurbaşkanı ifade etti: "Bizim pandemi nedeniyle 35 milyar lira doğrudan harcamamız var, onun da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının açıkladığı alt kırılımına baktığımızda bunun yaklaşık 25 milyar lirası İşsizlik Sigortası Fonu'nda, 8-9 milyar liralık kısmı bütçede. Yani bunu böyle bilelim de açık artmıştır, artmamıştır, artık o ayrı bir şey. Yani şurada başka ülkeleri örnek olarak veriyor ya, yani bu aslında nereden bakarsanız çok tartışılacak bir konudur. Hazine bakanları sıkar böyle, sıkar. Yani "Ben açığı düşürecek." demesi lazım. Şimdi, yüzde 10'luk ülkeleri... Biz onları çok yaşadık. İşte onlar Türkiye'yi batırdı zaten.

Şimdi, pandemide doğrudan destek veren ülkelerin bütçe açıkları arttı. Ya, bizim bütçe açığımız da artıyor, 100 milyar lira bütçe açığımızda bir artış var ama doğrudan desteğimiz 9 milyar lira. Kalan 91 milyar lirası nereden kaynaklandı, bunun analizini doğru yapmamız lazım ki çözüm bulabilelim. Bu bir.

İkincisi de Sayın Başkan, şu çok önemli: Biz size demedik ki şu 4749'un içerisinde şey getirin diye. Bunu nasıl anlıyorsunuz siz? Bu nasıl bir anlamadır, ben bunu anlamıyorum. Yani sanki biz "Ek ödenek lazımdır." diyoruz. Çünkü bütçenin, Meclisin verdiği hakkın üzerinde 100 küsur milyar lira fazla harcama yapacaksa bunun için bir ek ödenek ihtiyacı vardır, Meclise gelmesi lazım diyoruz, Sayın Bakan Yardımcısı bunu nasıl anlıyor, ben anlamıyorum, "Efendim, 4749'un içerisine bu konulmaz." Kardeşim, sana "4749'un içine koy." diyen yok ki. Bütçe kanunu değişir. Yani bunlar ilk kez yapılmıyor. Yıllarca ek ödenek istendi. Bu Hükûmet de istedi, son yıllarda hukuku hiç takmadığı için ek ödenek de almadan "Ben harcıyorum artık." diyor. Yani lütfen söylediğimiz şeyi doğru anlayalım. Biz size "4749'un içerisine ek ödenek getirin." mi diyoruz da o şekilde benim soruma cevap veriyorsunuz? Asla ben kabul etmiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, madde ihdasına yönelik önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söz vereceğim size.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, tabii, deminden beri, yani bugün sabahdan beri daha doğrusu, ilk kez Plan ve Bütçede bir görüşme yapıyoruz. Yani 17 maddelik olan bir görüşme ama... Elbette ki Erhan Bey 25, 26'ncı dönemlerde de anladığım kadarıyla Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde vardı. Ama şöyle yani usulen, insanlar konuştuğunda karşılarında bir devlet yetkilisinin olduğunu, ayrıca buranın bir ihtisas komisyonu olduğunu yani bir cümle söylediği zaman sanki böyle emrivaki, bir bakan gibi, yani “Ben bunu istedim, sen bunu getireceksin...” Böyle bir üslup yok. Elbette ki hepimiz farklı partilerdeyiz, farklı görüşlerimiz olur, bu çok doğal olan bir şeydir ama böyle tehditvari, ben bunu istiyorum, ben bunu söylemiyorum, böyle benim istediğim şekilde... Böyle bir üslup yok, böyle bir usul de yok. Dolayısıyla ben bu konunun özellikle Başkanlık Divanında hakikaten bir uyarı konusu olmasını arzu ediyorum. Ne olursa olsun bu bizim Hükümetimizin bir Bakan Yardımcısıdır. Dolayısıyla hiçbir şekilde...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, Sayın Çelebi haklı. Söz de vermeyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – Söz vermeseniz de ben konuşacağım. Öyle bir şey olmaz. Teknik komisyon olduğu için rakamla konuşuyorum ben.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Vekilim, bakın, siz... Burada aradaki denge unsuru Başkanlık Divanıdır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim... Bir saniye arkadaşlar ya... Müsaade edin.

Sayın Usta, burada, elbette her bir arkadaşımızın görüşü bizim için önemli. Eleştirilecekse, eleştirilecek konular varsa elbette eleştirebilirsiniz, bu gayet doğal. Görüşlerinizi ifade edebilirsiniz ama kalkıp da bir bakan yardımcısına “kardeşim” diyemezsiniz Sayın Usta, kusura bakmayın. Yani siz de bürokratik yaptınız, ben de bürokratik yaptım ama bir bakan yardımcısına kalkıp da “kardeşim” diyemezsiniz.

ERHAN USTA (Samsun) – “Kardeşim” kötü bir şey değil. “Kardeşim” dediğim için özür dilerim. Bütün sorun o mu yani?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, ben rahatsız oldum bu ifadenizden.

ERHAN USTA (Samsun) – Peki, özür diliyorum. Kötü bir şey mi? “Kardeşim”i insan sevdiğine söyler.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kimsenin haddi değil, böyle bir usul olur mu?

ERHAN USTA (Samsun) – Ne demek haddi değil? Niye olmasın böyle bir usul? Bakın, devletin bir görevlisi buraya geliyor... “Kardeşim” derim. Ya, bugüne kadar memlekette bütün -Atatürk başta olmak üzere- herkese hakaret ederken... Bakan yardımcısı devlet adamı. Demiyoruz ki devlet adamı değil, elbette ki devlet adamı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Usta, burada...

ERHAN USTA (Samsun) – Benim soruma cevap vermiyor, böyle bir şey var mı? Bir tane rakam söylemedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Başkanlık Divanına yetki verilmesini ayrıca muhalefet şerhlerinin 9

Ekim 2020 saat 19.00'a kadar verilmesini, özel sözcüler olarak Uğur Aydemir, Nilgün Ök, Salih Cora, İbrahim Aydemir, Yaşar Kırkpınar, İbrahim Aydın, Cemal Öztürk, İsmail Güneş, Bekir Kuvvet Erim, Ayşe Keşir, Ekrem Çelebi, Ahmet Kılıç, Mustafa Kalaycı, İsmail Faruk Aksu, Mustafa Baki Ersoy'un belirlenmesini oylarınıza sunuyorum...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, 10'una alamaz mıyız? 9'u çok erken.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim, haftaya görüşüleceği için, hafta sonu da basılacak.

Şirin Ünal, yine özel sözcüler olarak... Siz Divanda olduğunuz için sizi okuma gereğini duymadım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Cuma gününe zor yetiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle değerli arkadaşlar: Bizim salı günü görüşebilmemiz için hafta sonu muhalefet şerhleriyle birlikte basılması gerekiyor. Yani şunu yapabilirim ben: Cumartesi akşamına alabiliriz.

ERHAN USTA (Samsun) – Benim pazar akşamı hallolur. Cumartesim de müsait değil. Pazar günü oturacağız gün boyu çalışacağız, ondan sonra vereceğiz akşamına. Genel Başkanımızın seyahatleri var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama yetiştirebilir miyiz? Gece çağırıp bastıracağız o zaman.

ERHAN USTA (Samsun) – Basarlar ya pazar günü akşam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki o zaman arkadaşlar, tarihi değiştiriyorum. 11 Ekim 2020 saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerinin verilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum ve birleşimi kapatıyorum efendim.

Kapanma Saati: 19.09

